

TÁMOGATÁS
FÜGGETLENSÉG
TÖRVÉNYESSÉG VIZUALIZÁCIÓ

SZABÁLYOSSÁG

ELSZÁMOLTATHATÓSÁG FENNTARTHATÓSÁG

TELJESÍTMÉNY KAPACITÁSNÖVEKEDÉS

ELLENŐRZÉS TUDÁSMEGOSZTÁS

INTEGRITÁS ÁTLÁTHATÓSÁG ÉRTÉKTEREMTÉS

DIGITALIZÁCIÓ ÉRTÉKEKELÉS

REZILIENCIA

TELJESÍTMÉNY
ELEMZÉS

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2021. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

TÁMOGATÁS
FÜGGETLENSÉG
TÖRVÉNYESSÉG VIZUALIZÁCIÓ
SZABÁLYOSSÁG
ELSZÁMOLTATHATÓSÁG FENNTARTHATÓSÁG
TELJESÍTMÉNY KAPACITÁSNÖVEKEDÉS
ELLENŐRZÉS TUDÁSMEGOSZTÁS
INTEGRITÁS ÁTLÁTHATÓSÁG ÉRTÉKTEREMTÉS
DIGITALIZÁCIÓ ÉRTÉKEKELÉS
REZILIENCIA
TELJESÍTMÉNY
ELEMZÉS

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2021. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

TARTALOM

ELNÖKI ELŐSZÓ	6	
MÁR TÖBB MINT 10 ÉVES AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉKRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY	10	
AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2021. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE	18	
I. AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK TEVÉKENYSÉGÉNEK HASZNOSULÁSI TERÜLETEI	19	
I.1. Rugalmas reagálás az éves tevékenység során	19	
I.2. Lefedettségi vizsgálata	23	
I.2.1. Az ellenőrzött közpénz, közvagyon mértéke	23	
I.2.2. Ellenőrzési lefedettség értékelése ellenőrzött szervezet-csoportonként	25	
I.3. Az Állami Számvevőszék tevékenységének célja nem a hibakeresés, hanem a közpénzügyek fejlesztése, illetve a felelős vezetői magatartás megvalósításának erősítése	30	
I.4. Fókuszban az Állami Számvevőszék tanácsadási és tudásmegosztási tevékenysége	32	
I.4.1. Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenysége	33	
I.4.2. Társadalmi nyilvánosság	38	
I.4.3. Szakmai, közéleti tudásmegosztás	40	
II. ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK	45	
II.1. Az Állami Számvevőszék tevékenysége az integritásszemlélet fejlesztéséért, megszilárdításáért	45	
II.1.1. A Számvevőszék törvényi felhatalmazása a korrupciós kockázatot jelentő területek értékelésére, valamint az Integritás Projekt működtetésére	45	
II.1.2. Integritás a közsférában, valamint a COVID-19 járvány továbbgyűrűző hatásai	46	
II.1.3. Az integritás érvényesülésének terjesztése az ellenőrzéseken keresztül	47	
II.1.4. Tudásátadás és Tudáscsere a jó gyakorlatok megosztásáért	59	
II.1.5. Nemzetközi együttműködés a korrupció megelőzése érdekében	60	
II.2. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése	62	
II.2.1. Nemzeti vagyonnal való gazdálkodás ellenőrzése	62	
II.2.2. Önkormányzatok gazdálkodása, pénzügyi egyensúlya	66	
II.3. Az államháztartás számviteli rendjének betartására vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok	68	
II.4. Teljesítményellenőrzések	73	
II.5. Hasznosulás a közpénzt felhasználók oldaláról	77	
II.5.1. Hozzájárulás a közpénzügyi helyzet javításához	77	
II.5.2. Az Állami Számvevőszék által értesített hatóságok gyakorlata – hangsúlyeltolódás a közpénz védelme érdekében	79	
II.6. Hasznosulás a jogalkotásban	81	
II.6.1. Az államháztartás védelmi vonalaiba tartozó ellenőrző szervek közötti koordináció megerősítése	81	
II.6.2. Az államháztartásban kulcs gazdálkodási jogköröket gyakorlók elszámoltathatóságának erősítése	82	
II.6.3. A választási kampánypénzekkel való felelős elszámolás erősítése	82	
II.6.4. A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek szabályszerű gazdálkodásának támogatása	83	
II.6.5. Jogi személyek nyilvántartásáról és a nyilvántartási eljárásról szóló törvény	83	
II.6.6. Átláthatóbbá vált a számviteli rend kialakításáért való felelősség az önkormányzatok és intézményeik területén	84	
III. ELEMZÉSI TAPASZTALATOK	85	
III.1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések következtetései, fókuszban a COVID-19 járvány hatása a gazdaság újraindítására	86	
III.1.1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések	87	
III.1.2. További makrogazdasági témájú elemzések a 2021. év tekintetében	91	
IV. TELJESÍTMÉNYFEJLESZTÉS ÉS TELJESÍTMÉNYMÉRÉS AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉKNÉL	95	
IV.1. Az Állami Számvevőszék belső kontrollrendszere működtetésének tapasztalatai	95	
IV.2. Az Állami Számvevőszék technológiai megújulása a digitális fejlesztések jegyében	97	
IV.3. A humánerőforrás-gazdálkodás hozzájárulása a szervezeti rezilienciához a COVID-19 járvány alatt	102	
IV.4. Kockázatkezelési rendszer működése	105	
IV.5. Reziliencia és a folyamatos monitoring kapcsolata	106	
AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2021. ÉVI GAZDÁLKODÁSA	110	
MELLÉKLETEK	112	

ELNÖKI ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Örömömre szolgál, hogy beszámolhatok Önöknek az Állami Számvevőszék 2021. évben végzett munkájáról és bemutathatom az elmúlt évben elért eredményeinket, ellenőrzési és elemzési tapasztalatainkat, valamint támogató, tudásmegosztó tevékenységünket. Eközben visszatekintek majd a Magyarország Alaptörvényének hatályba lépése óta eltelt több mint 10 évre is, mivel a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvének, valamint a közpénzek kezelése alapelveinek – a törvényességnek, az átláthatóságnak, a célszerűségnek és az eredményességnek – az Alaptörvényben való rögzítése magas követelmények elé állította a közszféra szervezeteit. Hasonlóképpen az Állami Számvevőszéket is, amelynek számára szintén az Alaptörvény írja elő ezen alapelvek érvényesülésének ellenőrzését.

Mindannyian érezzük, hogy olyan változások és folyamatok közepén járunk, amelyek bár nagy kihívásokat jelentenek, valójában hatalmas lehetőségeket is tartogatnak. A pandémia ugyan átírta az Állami Számvevőszék megszokott munkakörülményeit, ugyanakkor meg is erősítette a szervezetet. A világjárvány ellenére technológiai és módszertani változásokat hajtottunk végre, jelentős mértékben megnöveltük ellenőrzési lefedettségünket, kiszélesítettük elemzési tevékenységünket, illetve megerősítettük támogató szerepünket is.

Az Állami Számvevőszék, mint az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve - eleget téve a törvényben meghatározott feladatkörének - az elmúlt évben is elvégezte megtervezett feladatait, így a központi költségvetés végrehajtásának, az államháztartás gazdálkodásának, az államháztartásból származó források felhasználásának, illetve a nemzeti vagyon kezelésének az ellenőrzését.

Meggyőződésem, hogy az ellenőrzések során tett megállapításaink és javaslataink átláthatóbbá és eredményesebbé tették a közpénzek felhasználását, amelynek eredményeként a közfeladatokat ellátó intézmények és rendszerek hatékony, a közjót szolgáló működéséhez is hozzájárultunk.

A szervezeten belül zajló technológiai és módszertani fejlesztéseknek köszönhetően nem csupán az ellenőrzési lefedettségünket tudtuk növelni, hanem arra is alkalmunk nyílik, hogy 2-3 évente, akár visszatérően is képesek legyünk átfogó értékeléseket végezni.

Felmerülhet a kérdés, hogy ezt miért tekintjük fontos előrelépésnek? Elsősorban azért, mert az ellenőrzéseink során egy aktuális állapotot látunk, több év távlatából azonban arra is lehetőségünk van, hogy ugyanazon tényezők alapján vizsgáljuk meg az adott szervezetek közpénzügyi helyzetére vonatkozó elmozdulásokat, rendszerszintű képet kapva így azok működéséről és gazdálkodásáról.

Az Állami Számvevőszék ugyanakkor nemcsak lefedettséget és időszakot képes összehasonlítani, hanem ún. részletes, egymásra épülő ellenőrzéseket is tervez. Előfordul például, hogy először csak a leglényegesebb dokumentumok alapján nézzük meg, hogy rend van-e a szervezeteknél, amelyet osztályzatokkal értékelünk. Az 5-ösök felkészültségét elismerjük, míg az 1-es és 2-es osztályzatban részesülőket kockázati szempontok alapján tovább ellenőrizzük, szükség esetén pedig akár tranzakció szinten is szemrevételezzük

a tényeket. Fontos kihangsúlyozni, hogy az Állami Számvevőszék – felhatalmazásának megfelelően – nem az eseti visszaéléseket tárja fel, hanem rendszerszinten, támogató jelleggel végzi értékeléseit, amellyel az átláthatósághoz járul hozzá. Ez pedig kijelenthetjük, hogy minden magyar állampolgárnak alapvető érdeke.

Az Állami Számvevőszék célja, hogy átláthatóan, szakszerűen, illetve közérthetően tájékoztassa a nyilvánosságot és a törvényhozást a közvagyonnal kapcsolatos kérdésekről. Elengedhetetlen ugyanis, hogy a társadalom minden szegmense, illetve a kormányzati döntéshozatal is validált adatok, hiteles információk alapján tájékozódjon, hiszen ahogy arra a világválság is rámutatott, a megbízható tájékoztatás és a társadalmi bizalom kapcsolata rendkívül szoros. Ebben a minket körülvevő információs zajban pedig egyértelmű feladata a Számvevőszéknek, mint a közjó érdekében működő, független szervezetnek, hogy objektív, szakmai szempontból is megbízható értékeléseket végezzen, így biztosítva a fenntarthatóság, a versenyképesség és a társadalmi bizalom növeléséhez elengedhetetlen hiteles és befolyásmentes információkat. Munkánk lényege tehát, hogy a tények rögzítésével, illetve bizonyítékokon alapuló, objektív számvevőszéki értékelésekkel előmozdítsuk a közpénzügyek átláthatóságát, így hozzájárulva a jól irányított államhoz.

Bár eredményeinkre, számainkra, valamint munkánk kimutatható, érzékelhető hasznosulására minden évben büszkék vagyunk, sosem szabad szem elől tévesztenünk, hogy valójában miért dolgozik az Állami Számvevőszék.

Elsősorban az Országgyűlés számára látunk el feladatokat, amely során értékelést, visszajelzést adjunk az általa hozott törvények – ideértve az Alaptörvény rendelkezéseit is – betartásáról, illetve végrehajtásáról a közpénzt használó, közvagyonot kezelő szervezetek körében. Az Állami Számvevőszék legfőbb célja tehát a közpénzügyi helyzet javítása, az ellenőrzések hasznosulásának a támogatása az ellenőrzött szervezetek szintjén és rendszerszinten egyaránt, valamint a feltárt új összefüggések birtokában a jól irányított állam eredményességének az előmozdítása.

Ezzel párhuzamosan, természetesen a törvények érvényesíthetőségével, azok végrehajtásával, vagy éppen a végre nem hajtásával kapcsolatos tapasztalatokról is tájékoztatjuk a jogalkotót.

Az elmúlt évtől kezdődően, kiemelt hangsúly helyeztünk az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott másik feladatára, vagyis az ellenőrzött szervezetek felé történő tanácsadó tevékenységére. Ennek keretében számos tudásmegosztással és kezdeményezéssel élünk. Elemzéseket készítünk, tudásmegosztó konferenciákat, szemináriumokat, vezetőképzéseket szervezünk, önteszteket, illetve jó gyakorlatokat teszünk közzé, az ellenőrzéseink tapasztalatai alapján pedig esettanulmányokat dolgozunk fel. Mindeközben nagy figyelmet fordítunk a nyílt és közérthető kommunikációra, illetve arra, hogy a szervezetek a lehető legnagyobb mértékben hasznosítani tudják a munkánkból következő tapasztalatokat.

Azt is mondhatnám, hogy a közpénzügyi Big4-ok vagyunk, azzal a kivétellel, hogy az Állami Számvevőszék térítésmentesen biztosítja a támogatást az ellenőrzött szervezetek vezetőinek a gazdálkodásuk és közfeladatellátásuk javulása érdekében. Látható tehát, hogy közvetlenül nemcsak ellenőrző szervezet vagyunk. A Számvevőszék ugyanis az Országgyűlés és az állampolgárok számára is hozzáadott értéket teremt azzal, hogy évről

évre hozzájárul az életminőség javulásához, valamint a családok pénzügyi stabilitásának erősödéséhez.

Hiszem, hogy továbbra is feladatom azért dolgozni, hogy a közpénzfelhasználók többsége a jó oldalra kerüljön. Abban is biztos vagyok, hogy a jövőben is jelentős szerep jut majd az olyan nagyszámú ellenőrzéseinknek, amelyek az önkormányzatok és a gazdasági társaságok körében is lehetőséget adnak majd a pénzügyi és vagyoni kockázatok feltárására is. Úgy vélem, hogy a jövőben két nagy feladattal kell majd szembenéznünk. Ezek közül az egyik a költségvetési pénzek elköltésének eredménykövetelményekhez való kötése lesz, amelynek megvalósítására még soha nem volt annyira szükség, mint, ahogy arra a következő hónapokban, években lesz. A másik nagy feladat pedig egy előreláthatólag 8-10 éves folyamat részeként a szervezeti szintű teljesítménymérés szisztematikus fejlesztése, alkalmazása és megvalósulása lesz.

Domokos László
elnök
Állami Számvevőszék

MÁR TÖBB MINT 10 ÉVES AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉKRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY

2011. július elsejétől hatályos új számvevőszéki törvényben a függetlenség elve a személyi, pénzügyi, jogi és szervezeti vonatkozásban egyaránt érvényesült. A törvény megerősítette az Állami Számvevőszék ellenőrzési lehetőségeit, valamint jelentős súlyt adott a számvevőszéki ellenőrzéseknek és megteremtette a számvevőszéki munka széleskörű hasznosulásának alapjait. Az új rendelkezések elősegítették a következmények nélküli ellenőrzés korszakának megszűnését. Lehetővé tették a belső folyamatok átalakítását a tervezéstől a hasznosulásig, valamint a minőségbiztosítás, a humánerőforrás-gazdálkodás újragondolását és nagyobb hangsúly helyeződött a számvevőszéki tanácsadó és tudásmegosztó tevékenységekre.

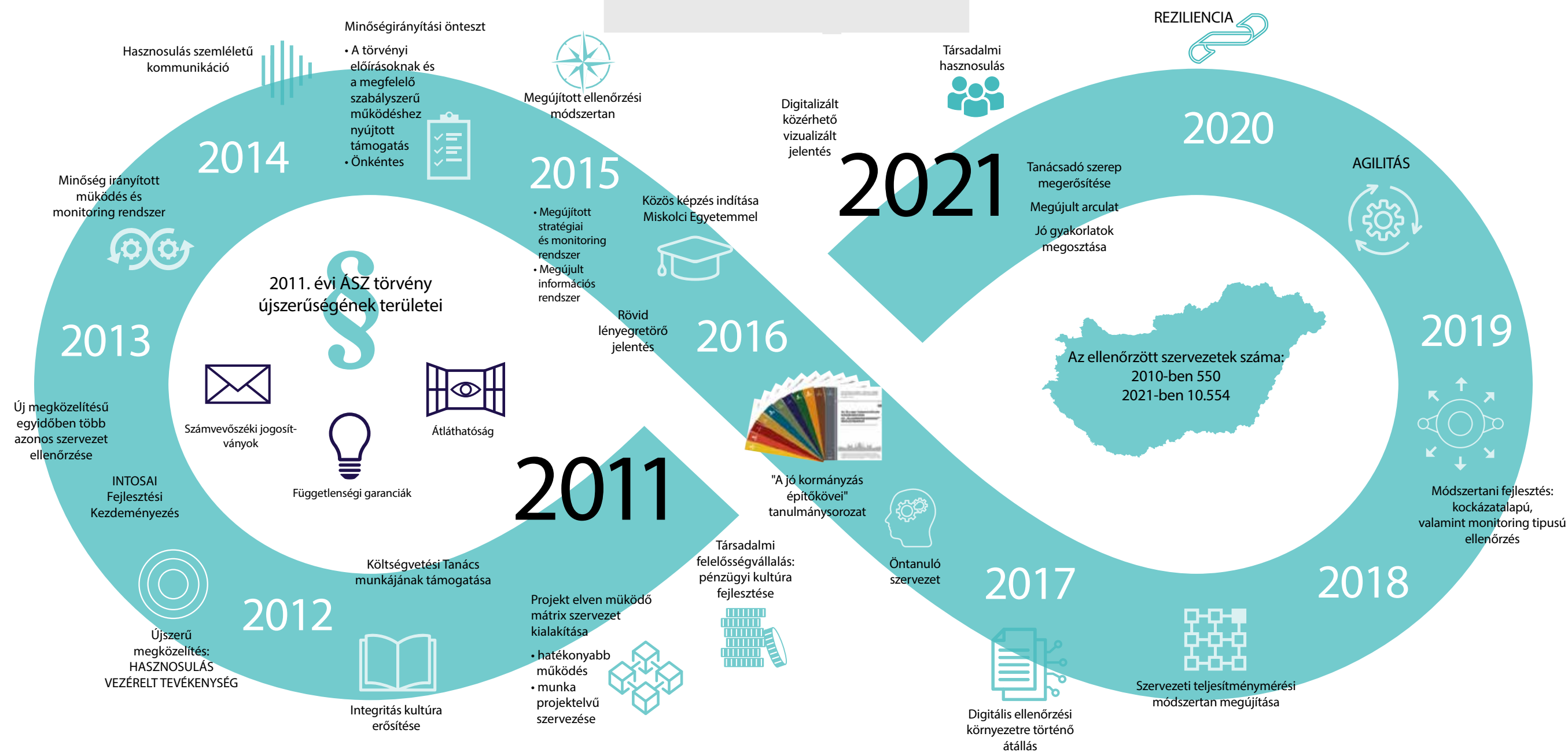
Az elmúlt 10 évben az Állami Számvevőszék ellenőrzései tekintetében mind módszertanilag, mind technológiailag komoly eredményességet fejlesztő mérföldköveket tudhatunk magunk mögött. Az Állami Számvevőszék 2011-ig jellemzően egyedi ellenőrzéseket végzett, amely megközelítés számos, de korlátozott számú ellenőrzött értékelésére adott módot. Az Állami Számvevőszék az elmúlt évek digitalizációs változásának köszönhetően olyan technológiai és folyamatorientált fejlesztéseket indított el és vitt véghez, amelyeknek köszönhetően képessé vált arra, hogy az ellenőrzései keretében akár több ezer szervezet értékelését végezze el egy időben. Az új ellenőrzési fókuszterületek segítségével még több intézményt ellenőrizhetünk, növelhetjük a közpénz-, és a köztulajdon-felhasználás ellenőrzési lefedettségét, ezáltal pedig átfogó értékeléseinkkel a társadalom is teljesebb és részletesebb képet kaphat hazánk közpénzügyi helyzetéről.

Az Országgyűlés 2021-ben megerősítette az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenységét, amely megerősíti azt a célt, hogy széles körű tudásmegosztó, és támogató öntesztjeinkkel, elemzéseinkkel, tanulmányainkkal, képzéseinkkel támogassuk az ellenőrzött szervezeteket, illetve alapos és közérthető társadalmi tájékoztatást nyújtsunk a társadalom tagjai részére, amely cél helyességét az eddigi részeredmények is megerősítették és így további tanácsadás folytatásának nyit teret.

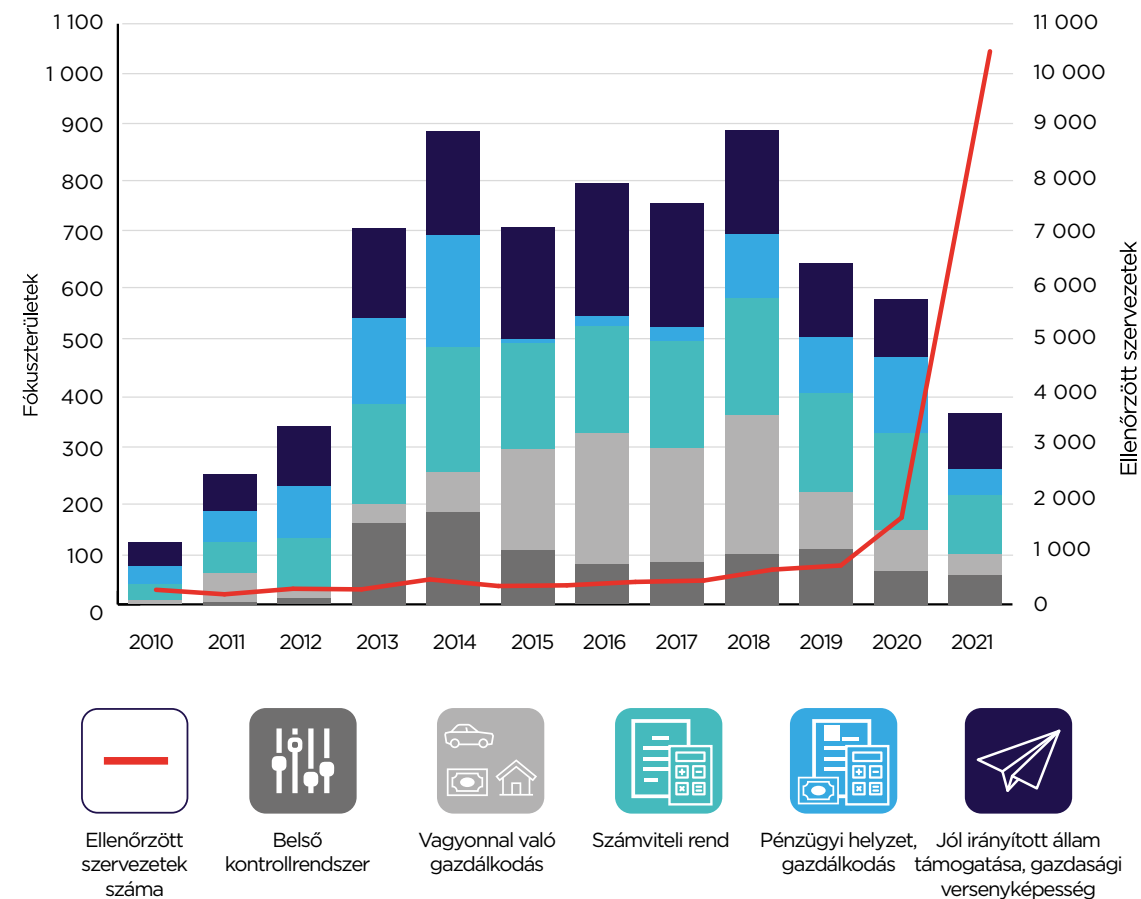
Az Állami Számvevőszék elsődleges célja a közpénzügyi helyzet javítása, a közpénzügyek fejlesztése, valamint az eredmények fenntartásának támogatása. Ennek során a tanácsadás eszközeként, az elmúlt években a vezetői munkát támogató ún. „management by letter”-ek térnyerésére került sor. Ezekben jelzi az Állami Számvevőszék az ellenőrzött szervezetek vezetői felé a feltárt szabálytalanságokat, hiányosságokat, hogy mielőbbi intézkedéseket tegyenek azok megszüntetése érdekében és ezzel biztosítsák az általuk vezetett szervezet szabályszerű működését, gazdálkodását.

A jelzésekhez kapcsolódó ellenőrzötti interaktivitás, valamint azok Állami Számvevőszék általi értékelése, valamint a módszertani és technológiai változások – figyelembe véve azon stratégiai célkitűzést, hogy az Állami Számvevőszék az ellenőrzések eredményeit a jelentések folyamatos fejlesztésével mindenkor világosan, következetesen és egyértelműen fogalmazza meg – magukkal hozták a jelentések megújulását is. Az ellenőrzés eredményei két oldalban, egy lényegre törő értékelés keretében és egy vizualizációt támogató infografikában jelennek meg, mely még hatékonyabban támogatja az ellenőrzések üzeneteinek célba érését, a számvevőszéki munka széleskörűbb hasznosulását.

MÁR TÖBB MINT 10 ÉVES AZ ALAPTÖRVÉNY ÉS AZ ÁSZ TÖRVÉNY

A fókuszterületek és az ellenőrzött szervezetek számának alakulása (2010-2021)

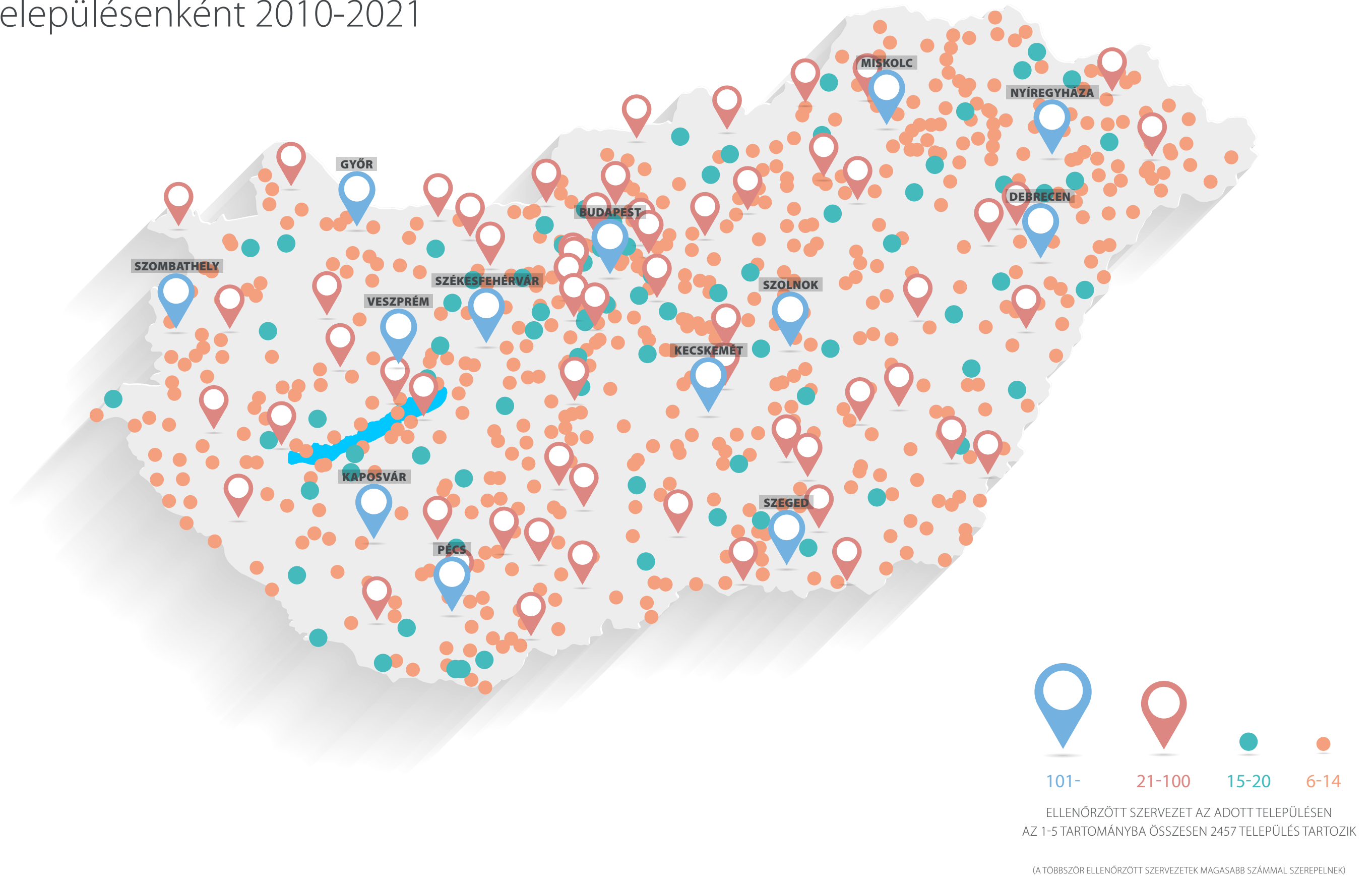
A lefedettség 2010-ről 2021-re jelentősen javult. A módszertani változások azt tették lehetővé, hogy az Állami Számvevőszék azonos program és azonos kritériumok szerint több ellenőrzött szervezetet is magába foglaló jelentéseket hozott nyilvánosságra, így a jelentések számának csökkenése ellenére az ellenőrzött szervezetek száma közel 20-szorosára nőtt.

Az Állami Számvevőszék hagyományos ellenőrzési tevékenysége eltolódott a jelen idejű ellenőrzések irányába, a tanácsadó szerepe egyre hangsúlyosabbá vált.

Előtérbe került a lényegesség és a közérthetőség

Ellenőrzések száma településenként 2010-2021

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2021. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

I. Az Állami Számvevőszék tevékenységének hasznosulási területei

I. 1. Rugalmas reagálás az éves tevékenység során

Reziliencia, digitalizáció, dinamikus hatásnövekedés, tanácsadás és tudásmegosztás – címszavakban ezek jellemezték a Számvevőszéket 2021-ben. Az Állami Számvevőszék az Alaptörvényben definiált garantőr szervezet, amelynek célja nem a hibakeresés, vagy az elmarasztalás, hanem a jó irányba való terelés, a pozitív változások elindítása és fenntartása. Mindezek alapján a Számvevőszék az Alaptörvényben deklarált normáknak és értékeknek megfelelően működő, Magyarország gazdasági szuverenitása fölött őrködő szervezet. A veszélyhelyzetben növekedhetnek az integritás alapú működés kockázatai, valamint a különböző szabálykerülések, visszaélések kockázatai.

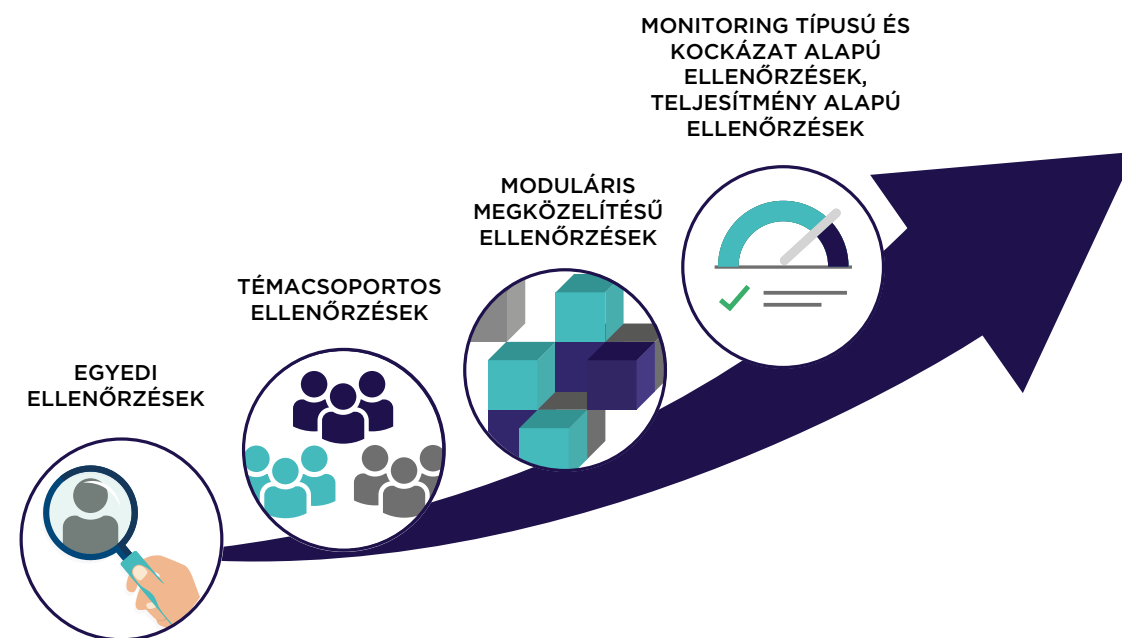
A reziliencia általános értelemben rugalmas ellenállási képességet jelent, azaz valamely rendszernek azon képességét, hogy erőteljes, megmegújuló, vagy akár sokszerű külső hatásokhoz sikeresen alkalmazkodjon.

A nemzetközi szervezetek a COVID-19 világjárvány miatti rendkívüli állapotot kiemelt korrupciós, illetve szabálysértési kockázatnak minősítették. A világjárvány következtében kialakult veszélyhelyzetben különösen megnő a visszaélések lehetősége, a rendkívüli helyzet erősödő korrupciós kockázatot jelent, ezért az Állami Számvevőszék a 2021. évben a korábbiaknál még nagyobb figyelmet szentelt a közpénzek felhasználásának szabályosságára. Az elmúlt egy esztendőben több ezer költségvetési szervnél ellenőrizte a visszaélések megakadályozására leginkább alkalmas kontrollok kiépítettségét és működését.

Az Állami Számvevőszék technológiai és digitális fejlesztései lehetővé tették, hogy akár több ezer ellenőrzés is fusson egy időben, amely a minőségi munka fenntartása mellett növelte a hatékonyságot, és a magas szintű minőségbiztosításnak köszönhetően a hibamentes működés garanciájául is szolgált. Az Állami Számvevőszék digitális fejlesztéseinek célja, hogy az adott feladat, tevékenység a legrövidebb időben és úton, elégséges erőforrással, hibamentesen, pontosan, és lehetőség szerint automatizáltan kerüljön végrehajtásra. Mindezzel az ellenőrzötték válláról is komoly adminisztratív terhet sikerült levenni.

A Számvevőszék technológiai és módszertani fejlesztései, különösen a monitoring típusú ellenőrzések megjelenése azt eredményezték, hogy amíg 2020-ban 1534 szervezetről tett közzé jelentést, addig 2021-ben 10 554 szervezet ellenőrzését zárta le.

A Számvevőszék technológiai és módszertani fejlesztései

Az Állami Számvevőszék a 2021. évben minden korábbinál nagyobb hatást gyakorolt az önkormányzatok működésére és gazdálkodására, hiszen elvégezte az önkormányzati alrendszervalamennyimagyarországi önkormányzata és hivatala integritásának ellenőrzését (3197 önkormányzatát és 1284 önkormányzati hivatalát). Tevékenységét folytatva elvégezte továbbá 3932 db önkormányzati intézmény jelen idejű ellenőrzését is.

A monitoring típusú ellenőrzéssel, az ellenőrzöttek jelenben lévő fejlődését figyelembe véve, az Állami Számvevőszék az önkormányzatok és intézményeik integritási állapotának szintjét értékelte. Rámutatott azokra a területekre, amelyen a felelős vezetők saját maguk képesek előrelépni. Nem intézkedési terv készítésére kötelezte az ellenőrzötteket, hanem az elköteleződésükre alapozva, tanácsadás keretében igyekezett előmozdítani a pozitív irányú közpénzügyi változások lehető leghamarabbi megvalósítását, ezzel is támogatva a jól irányított állam működését. Az Állami Számvevőszék célja ez esetben sem az elmarasztalás, hanem a fejlődés elősegítése volt. A Számvevőszék figyelemfelhívásaiban rámutatott azokra a területekre, ahol előre tudnak lépni az ellenőrzött szervezetek, és elenyésző kivétellel mindenütt nyitottságra, teljes együttműködési készségre talált. A polgármesterek, a jegyzők és az intézmények vezetői már az ellenőrzés során intézkedéseket tettek a hiányosságok megszüntetése érdekében. Jól látható, hogy az ellenőrzöttek hasznát veszik az Állami Számvevőszék tanácsadó eszközeinek, igénylik azok használatát, hiszen a tapasztalataink szerint nemcsak ellenőrként, hanem már a törvényes működésüket támogató partnerként is számolnak a Számvevőszékkel.

A Számvevőszék már az ellenőrzés folyamatában támogatta a pozitív változások mihamarabbi elindítását, az ellenőrzött szervezetek vezetőit a közpénzügyi helyzet javítását, fejlesztését célzó intézkedések megtételére, tervezésére ösztönözte, támogatva a jogszerű állapot megerősítését, helyreállítását. A Számvevőszék a világjárvány rendkívül nehéz, gazdasági, társadalmi kihívásokkal terhelt időszakában is támogatta és elismerte az alapvetően helyes úton járó, szabályosan működő szervezeteket, illetve irányt mutatott azoknak

is, akik „eltévedtek”, és bár sem működésük, sem gazdálkodásuk nem felelt meg kellőképpen a törvényben előírtaknak, az iránymutatás révén megfelelő cselekvési program iránt kötelezhették el magukat.

A Számvevőszék a COVID-19 világjárvány miatt alapjaiban megváltozott körülmények közepette is ellátta a jogszabályokban előírt feladatait, valamint nagy hangsúlyt helyezett tudásmegosztó, tanácsadó tevékenységére. Ezt erősítette meg az Országgyűlés a 2021. június 15-én elfogadott határozatában, amelyben kimondta, hogy – a jól irányított állam működésének elősegítése érdekében – támogatja az Állami Számvevőszék ellenőrzési és elemzési feladatai mellett a tanácsadó szerepének erősítését a közpénzügyi helyzet törvényességének javítása, a közfeladatellátás eredményessége, valamint a közbizalom erősítése érdekében.

Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenységének célja a tudás átadása, a „jó gyakorlatok” megosztása, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek alkalmazásának fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezetei körében. Mindezek révén nemcsak segíti, hanem könnyíti is az ellenőrzöttek munkáját. Az ellenőrzéseinek tapasztalataira támaszkodva a Számvevőszék online képzéssorozatokat indított a jegyzőknek, az önkormányzati intézmények vezetőinek, illetve gazdasági vezetőinek, továbbá a köztisztviselők, valamint a központi alrendszer vezetői számára is.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel igyekszik hatékonyan elősegíteni a jövőbe tekintő pozitív magatartásformák kialakulását, a szabályszerű, törvényeknek megfelelő működés és gazdálkodás, valamint az integritás szemlélet elterjesztését a közsfera egészében. A számvevőszéki munka célja tehát az, hogy a sikernek, a fejlődésnek legyen mindenki számára jól érzékelhető mértéke és értéke, az önkormányzatok, a központi alrendszer intézményei, a nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok, a köztisztviselők és egyéb szervezetek szabályszerűen és eredményesen működjenek, és a lakosság a lehető legmagasabb szintű szolgáltatásokat kapja.

A vírus miatti veszélyhelyzet idején az önkormányzatok, központi költségvetési szervek, nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok kiemelt – makrogazdasági szinten közvetve gazdasági növekedést élénkítő – tevékenységei közé tartoztak a jelentős beruházások előkészítése és megvalósítása. Az Állami Számvevőszék a beruházások előkészítési szakaszának ellenőrzésével kívánt ahhoz hozzájárulni, hogy a megvalósítás minél megalapozottabb és célorientáltabb legyen.

Az Állami Számvevőszék célja a teljesítményellenőrzések számának növelésével a minőségi pénzköltés előmozdítása, amelynek megalapozását az elemzések támogatják. Emellett az elemzések fontos szerepet töltenek be a szervezet tevékenységében, hiszen az ellenőrzések megalapozása mellett akár a jogszabályi változások kezdeményezéséhez, vagy tanácsadó tevékenységéhez is hozzájárulhatnak.

A teljesítményellenőrzések, valamint az azt megalapozó, illetve kiegészítő elemzések funkciója tehát kettős: segítik a minőségi közpénzfelhasználás megvalósulását, ugyanakkor társadalmi szinten is útmutatóként szolgálnak egy-egy területtel kapcsolatban, hogy minél szélesebb körben információkat lehessen összegyűjteni, így az ellenőrzések relevanciája is megnövekszik.

I.2. Lefedettség vizsgálata

Az Állami Számvevőszék általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését. Az értékelés alá vont közpénz, illetve közvagyon értéke, meghatározható és mérhető. A közpénz és közvagyon nagysága mellett, a főbb szervezetcsoportok ellenőrzési lefedettsége is fontos mutatószám, amely a számvevőszéki ellenőrzések hasznosulásának közvetett indikátoraként és az ellenőrzések hatásosságaként értékelhető. Az Állami Számvevőszék a stratégiai céljával összhangban fokozottan törekszik az ellenőrzési lefedettség növelésére.

Az Állami Számvevőszék 2021-ben összesen 10 554 ellenőrzött szervezetet értékelt. Ez alapján a 2021. évben együttesen több, mint 10 500 ellenőrzött szervezet esetében járult hozzá a Számvevőszék a közpénzügyi helyzet javulásához, ezzel növekedett a számvevőszéki tevékenység hatásossága.

I.2.1. Az ellenőrzött közpénz, közvagyon mértéke

A Számvevőszék által 2021-ben végzett ellenőrzések áttekintésre kerültek abból a szempontból is, hogy azok a központi alrendszerbe, az önkormányzati alrendszerbe tartozó vagy az államháztartáson kívüli ellenőrzött szervezeteknél kerültek végrehajtásra, illetve milyen főbb ellenőrzési témákat érintettek, kitérve a témákhoz kapcsolódóan ellenőrzéssel érintett közpénz, közvagyon jellegére, összegére is.

A központi alrendszert érintően 2021-ben az alábbi főbb témákban végzett a Számvevőszék ellenőrzést.

Törvényben előírt gyakorisággal végzett ellenőrzések:

- Állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 11 447,3 Mrd Ft)
- Vélemény a 2022. évi költségvetésről (tervezett kiadás: 28 505,2 Mrd Ft)
- A 2020. évi zárszámadás ellenőrzése (teljesített kiadás: 28 332,1 Mrd Ft)

Törvényben előírt egyéb ellenőrzések:

- Az MNB ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 12 347,9 Mrd Ft)
- Központi költségvetési szervek kockázatalapú és moduláris ellenőrzése (teljesített kiadás: 870,5 Mrd Ft)
- Központi költségvetési szervek monitoring ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 184,3 Mrd Ft)
- A Szanálási alap ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 55,8 Mrd Ft)

A Számvevőszék önkormányzati alrendszert érintő 2021. évi ellenőrzései az alábbi főbb témákra terjedtek ki.

Törvényben előírt gyakorisággal végzett ellenőrzések:

- Fővárosi önkormányzatnál a forrásmegosztás ellenőrzése (teljesített bevétel: 323,7 Mrd Ft)
- Önkormányzati választás ellenőrzése (kölségvetési támogatás: 8,1 Mrd Ft)

Törvényben előírt egyéb ellenőrzések:

- Jelentős beruházások ellenőrzése (kölségvetési támogatás: 6,3 Mrd Ft)
- Helyi önkormányzati nyilvános könyvtárak ellenőrzése (teljesített kiadás: 7,0 Mrd Ft)
- Helyi önkormányzatok pénzügyi monitoring ellenőrzése (teljesített kiadás: 1 919,3 Mrd Ft)
- Helyi önkormányzatok integritás monitoring ellenőrzése (teljesített kiadás: 3 169,1 Mrd Ft)
- Helyi önkormányzati intézmények integritás monitoring ellenőrzése (teljesített kiadás: 978,9 Mrd Ft)
- Társulások irányítása alá tartozó intézmények integritás monitoring ellenőrzése (teljesített kiadás: 98,9 Mrd Ft)

A Számvevőszék ellenőrzései törvényi előírás alapján kiterjednek az államháztartáson kívüli szervezetekre is. Ebben a körben a következő főbb területeken végzett a Számvevőszék ellenőrzést 2021-ben.

Törvényben előírt gyakorisággal végzett ellenőrzések:

- Pártok, pártalapítványok ellenőrzése (kölségvetési támogatás: 8,1 Mrd Ft)
- Kampánypénzek ellenőrzése (kölségvetési támogatás: 0,01 Mrd Ft)

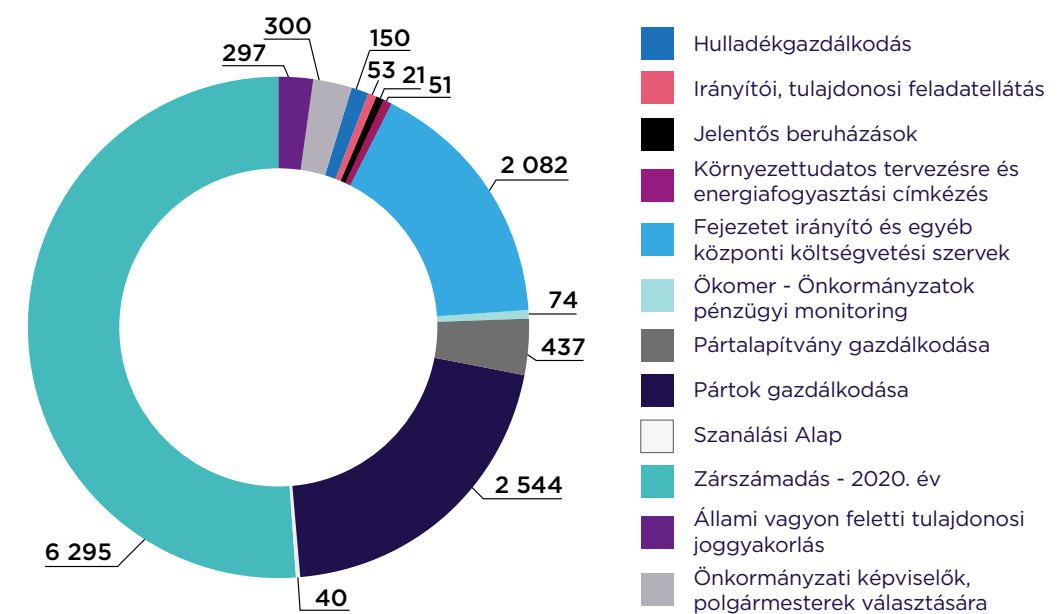
Törvényben előírt egyéb ellenőrzések:

- Hulladék-gazdálkodás ellenőrzése (teljesített bevétel: 163,4 Mrd Ft)
- Köztisztviselők monitoring ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 15,5 Mrd Ft)
- Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése (mérlegfőösszeg: 26 983,4 Mrd Ft)
- Nem állami humánszolgáltatók, sportszövetségek ellenőrzése (kölségvetési támogatás: 67,9 Mrd Ft)

A Számvevőszék az ellenőrzései során az elmúlt évben is gyakran alkalmazta a statisztikai mintavétel módszerét, melynek alkalmazásával a Számvevőszék az ellenőrzés alá vont teljes sokaságra releváns megállapításokat tudott tenni. A 2021. évi ellenőrzések során az egyszerű véletlen, rétegzett véletlen és pénzegység alapú mintavételi eljárások kerültek alkalmazásra az egyedi és moduláris ellenőrzések során. A lényegességi szempontok érvényesítése érdekében néhány esetben a mintavétel a lényeges sokaságból történt.

A 2021. évben 804 ellenőrzési helyszín volt érintett mintavétellel. Ezeknél a szervezeteknél a Számvevőszék munkatársai összesen 12 344 db mintavételt értékeltek ki 4 485,8 Mrd Ft értékben.

2021-ben ellenőrzött mintatételek száma (db) ellenőrzésenként

I.2.2. Ellenőrzési lefedettség értékelése ellenőrzött szervezet-csoportonként

A számvevőszéki ellenőrzések 2021-ben a központi és az önkormányzati alrendszer szervezeteit, a többségi állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokat, valamint a költségvetési támogatásban részesülő egyéb szervezeteket (alapítványok, egyesületek, egyházak, nonprofit gazdasági társaságok, pártok, pártalapítványok), valamint a köztisztviselőket érintették.

Ellenőrzési lefedettség a 2021. évben lezárt és az év végén folyamatban lévő ellenőrzésekre vonatkozóan

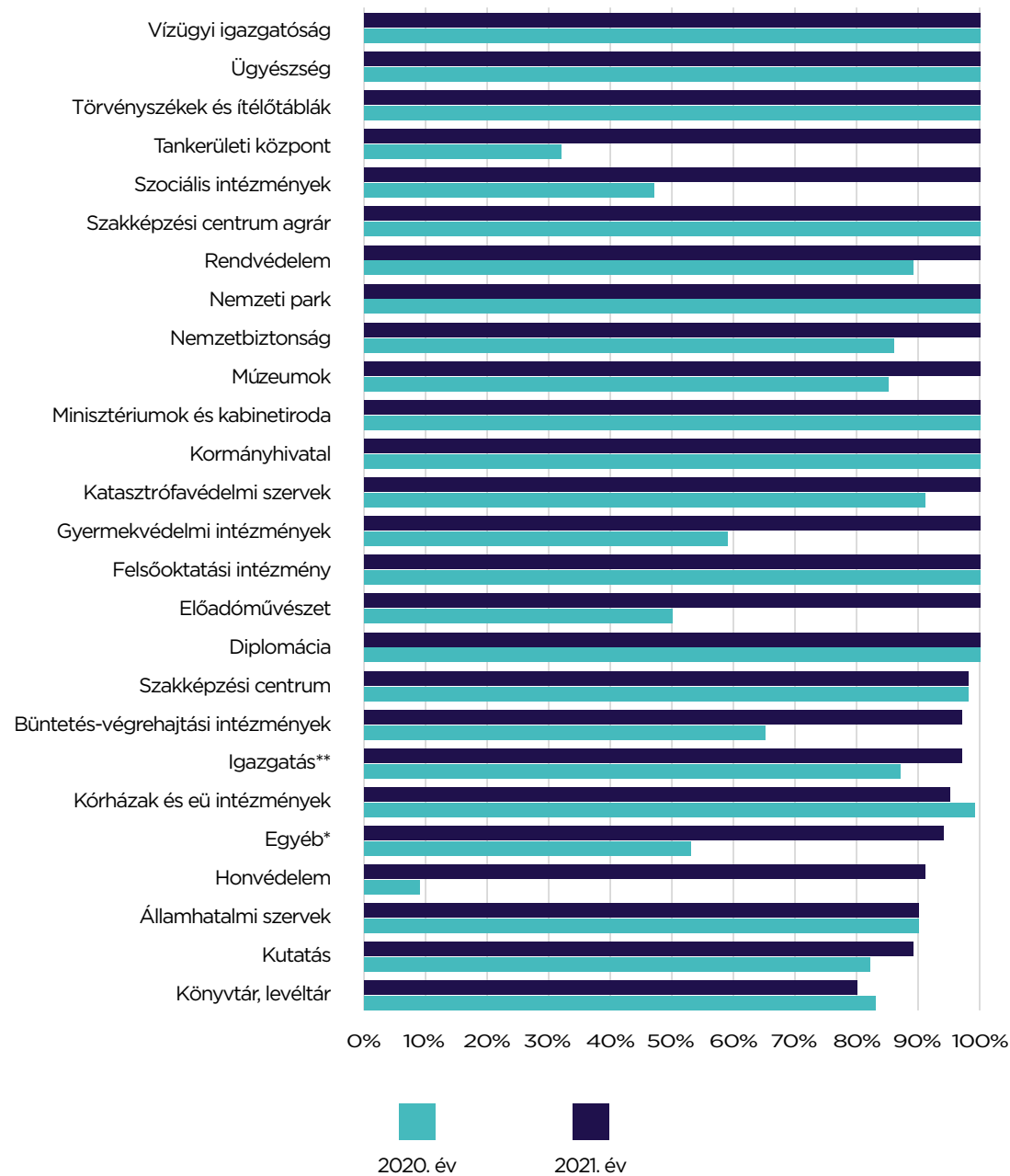

Az ellenőrzött szervezetek a központi költségvetési szervekre és az önkormányzatokra jellemző általános közigazgatáson túlmenően a tevékenységek széles körét végzik. A Számvevőszék ellenőrzései kiterjedtek például az oktatás, gyermekvédelem és szociális ellátás, egészségügy, honvédelem, rendvédelem, büntetés-végrehajtás, igazságszolgáltatás,

tűzvédelem, kutatás-fejlesztés, vízügy, kultúra, előadó-művészet területén közfeladatot el-
látó szervezetekre, igazolva, hogy esetükben sem maradt közpénz ellenőrizetlenül.

A központi alrendszer 2021. év végén működő szervezeteinek ellenőrzéssel történő le-
fedettségét, annak változását szervezet-csoportonként a 2020. évhez viszonyítva mutatja
be az alábbi ábra:

*A központi alrendszer lefedettségének változása a 2020 és 2021. év
végéig lezárt ellenőrzések alapján*

*: Az egyéb szegmensbe tartozik pl. Bábolna Nemzeti Ménesbirtok, Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkársága, KIFÜ, KSH, MTA Üdülési Központ, Nemzeti Kommunikációs Hivatal, Nemzeti Koncessziós Iroda, NKFI.

**.: Az igazgatás szegmensbe tartozik pl. EUTAF, GVH, Klebelsberg Központ, KEHI, MÁK, MEKH, MMA, MMA Titkársága, MTA, NAV, NEAK, NÉBIH, Nemzeti Földügyi Központ, NMHH, Nemzeti Örökség Intézete, NSZFI, OH, Országos Atomenergia Hivatal, OBH, OMSZ, SZTNH, Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

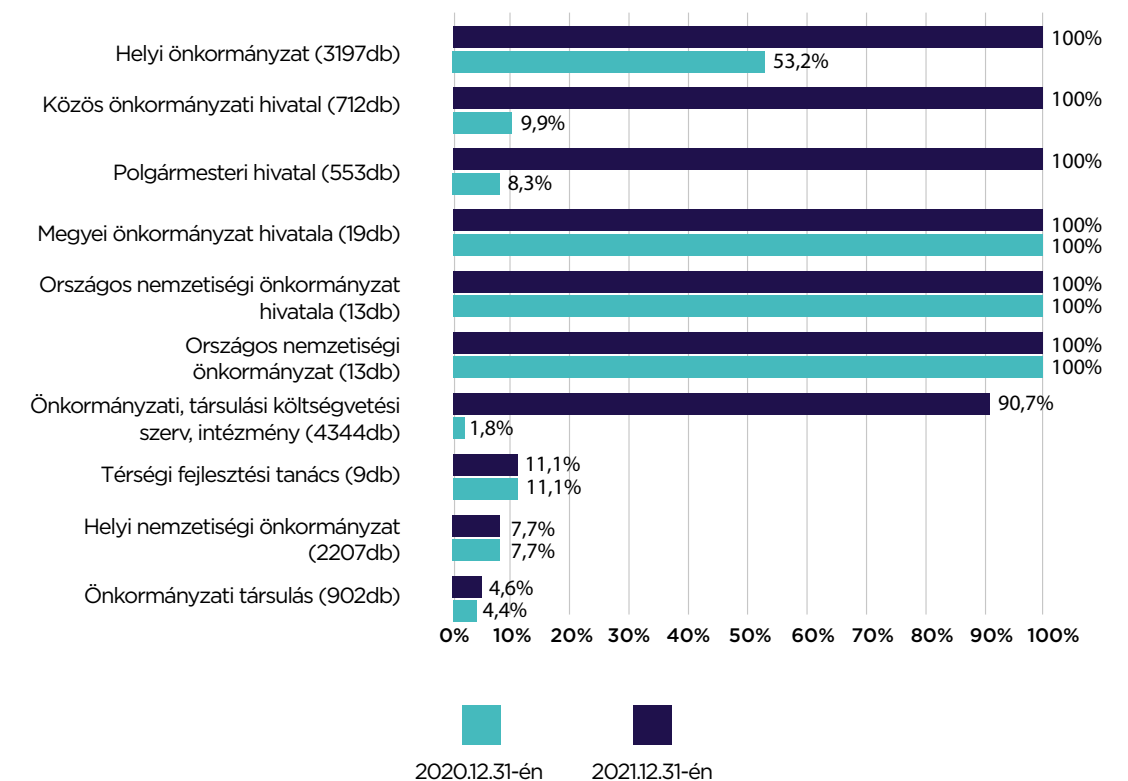
Néhány szervezetcsoportban az ellenőrzések ideje alatt megszűntek szervezetek, vala-
mint újak alakultak, mely körülmény nem tette lehetővé a 100%-os ellenőrzési lefedettség
elérését.

A 2021. évben lezárt ellenőrzésekkel a Számvevőszék a központi alrendszer szervezeteinek
97,1%-át elérte, tehát legalább egyszer ellenőrizte az elmúlt 11 évben. A 2020. év végi
állapothoz képest 24,3%-kal növekedett a lezárt ellenőrzések száma. A 2021-ben lezárt
ellenőrzésekkel 8 szervezetcsoport – tankerületi központok, szociális intézmények, rend-
védelem, nemzetbiztonság, múzeumok, katasztrófavédelmi szervek, gyermekvédelmi
intézmények, előadó-művészet – lefedettsége vált teljes körűvé a 2021. évben.

A fenti ábrán is látható, hogy a központi alrendszer keretében kialakított szervezetcso-
portok több mint 50%-a teljeskörűen ellenőrzésre került. A könyvtár és az egészségügy
szervezetcsoportnál az előző évhez képest 2021-re minimális mértékben csökkent a le-
fedettség a megszűnt, illetve új alapítású szervezetek miatt. Néhány további szervezet-
csoport esetében pedig emelkedett a lefedettség az előző évhez képest. A honvédelmi
szervezetek ellenőrzési lefedettsége 2020-ban 8,7%-os volt, ez jelenleg 91,5%. A bünte-
tés-végrehajtási intézmények esetében a 2020. évi 64,7%-os lefedettség 2021. év végére
97,1%-ra javult a lezárt ellenőrzések alapján. Az igazgatás szegmens lefedettsége az előző
évi 87,1%-ról 96,7%-ra nőtt. Az egyéb szervezetcsoport lefedettsége 2021. végén 93,8%
volt, amely 2020-hoz képest 40,9 százalékpontos emelkedést mutatott a 2021. évben
lezárt ellenőrzések hatására.

Az önkormányzati alrendszerben a 2020. év végi lefedettségi adatokhoz képest a
2021. év végéig lezárt ellenőrzések tekintetében számottevő javulás következett be az
alábbi ábra adatai alapján:

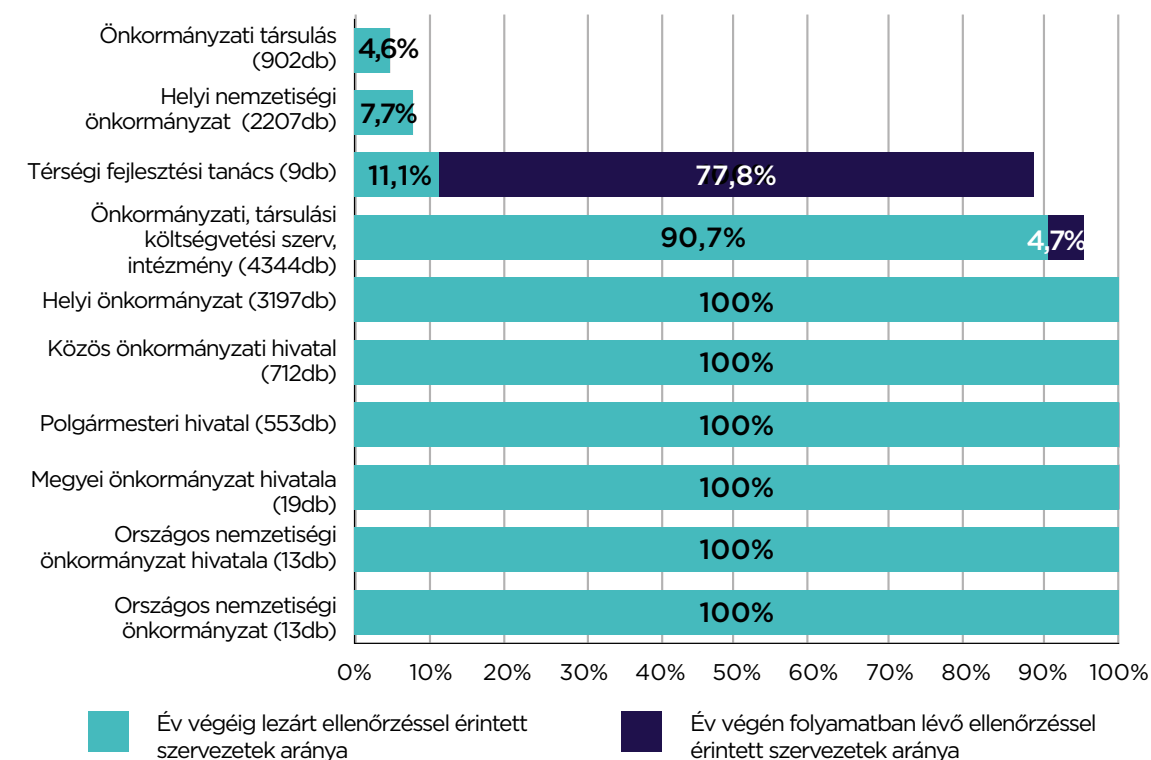
*A lefedettség a lezárt ellenőrzések alapján a 2020. és a 2021. év végén
az önkormányzati alrendszerben*

A fenti ábrán látható lefedettségjavulást elsősorban a helyi önkormányzatok, a helyi önkormányzati és társulási költségvetési szervek 2021-ben lezárt integritás monitoring ellenőrzései alapozták meg.

Kitekintve az elmúlt 11 évre, az önkormányzati alrendszerbe tartozó, év végén működő szervezetek tekintetében a 2010. évtől 2021. év végéig lezárt, illetve az év végén még folyamatban lévő ellenőrzések alapján 2021. december 31-én a lefedettség 74,1%-os volt, amelynek szervezet-csoportonkénti helyzetét az alábbi ábra mutatja be:

Az önkormányzati alrendszer intézményeinek lefedettsége a 2010-től 2021.12.31-ig lezárt, illetve folyamatban lévő ellenőrzések alapján

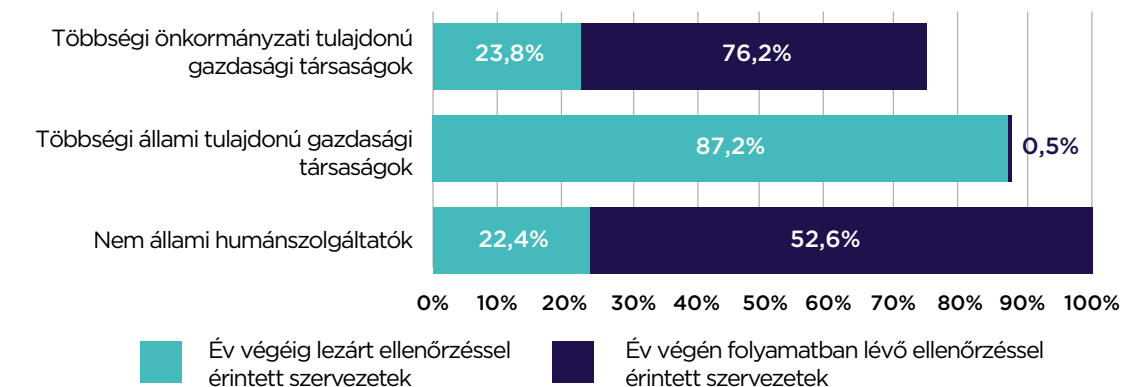

A Számvevőszék az önkormányzati alrendszerben az országos nemzeti önkormányzatokat és hivatalait, a helyi és megyei önkormányzatokat és hivatalait teljeskörűen ellenőrizte 2010-2021. között. Az önkormányzati társulások, a térségi fejlesztési tanácsok, valamint a helyi önkormányzatok és társulások által fenntartott költségvetési intézmények 2021-ben folyamatban lévő, illetve a 2022. évre tervezett monitoring és kockázatalapú ellenőrzésével a lefedettség számottevően nő ezekben a szervezeti szegmensekben is. A költségvetési szervek ellenőrzési lefedettsége a még nem ellenőrzött helyi és országos nemzeti önkormányzati intézmények, illetve a 2021-ben alapított költségvetési szervek hatására nem érte még el a 100%-ot.

A 2021. év végén működő, **többségi nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok és nem állami humánszolgáltatók** lezárt ellenőrzései alapján a lefedettség számottevően 2021. évi javulása a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok esetében volt beazonosítható, mivel ezen ellenőrzött szervezeti kör lefedettsége a 2020. év végi 38,5%-ról a 2021. év végére 87,2%-ra nőtt. Kitekintve az elmúlt 11 évre, a többségi nemzeti tulajdonú

gazdasági társaságok és nem állami humánszolgáltatók 2010-2021 között lezárt, illetve 2021. december 31-én folyamatban lévő ellenőrzései alapján a lefedettség alakulását az alábbi ábra mutatja be:

A többségi nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságok és a nem állami humánszolgáltatók lefedettsége a 2010-től 2021. december 31-ig lezárt, illetve megkezdett ellenőrzések alapján

A 2021. december 31-én működő többségi állami tulajdonú társaságok lezárt és folyamatban lévő ellenőrzéssel történő lefedettsége elérte a 87,7%-ot. A többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál a lefedettség a folyamatban lévő ellenőrzéseket is figyelembe véve teljes körűvé vált a 2021. év végére, valamint a nem állami humánszolgáltatóknál is elérte a 75%-os mértéket. Az önkormányzati gazdasági társaságok és a nem állami humánszolgáltatók lefedettségének számottevő javulását az év második felében megindított monitoring ellenőrzések eredményezték.

Az elmúlt években egyre növekvő ellenőrzési helyszínszámmal nem csak az ellenőrzéssel lefedett közpénz, közvagyon nagysága növekedett, hanem a társadalom bizalma is megerősödött a közpénzt, közvagyon felhasználó szervezetek irányában, hiszen az állampolgárok tudják, a szervezetek folyamatos ellenőrzés, értékelés alatt állnak. Az Állami Számvevőszék küldetése, hogy értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét és hozzájáruljon a jól irányított állam működésének támogatásához. Az ellenőrzési lefedettség növelése által törekszik arra, hogy tevékenységével hatással legyen a közpénzfelhasználó szervezetek működésének eredményére, a fenntartható közpénzügyi helyzet javítására.

I.3. Az Állami Számvevőszék tevékenységének célja nem a hibakeresés, hanem a közpénzügyek fejlesztése, illetve a felelős vezetői magatartás megvalósításának erősítése

A Számvevőszék hasznosulási területei

Az Állami Számvevőszék feladatellátásának, célkitűzéseinek, illetve digitális, technológiai és módszertani fejlesztéseinek középpontjában mindig a közpénzügyi helyzet és a közfeladat-ellátás javulása, valamint a közbizalom erősítése áll. Ellenőrzési, elemzési és tanácsadó tevékenységével az Állami Számvevőszék a szervezetek vezetőinek támogatására, a közpénzek felhasználásának átláthatóbbá és eredményesebbé tételére, és a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek hatékony, a közjót szolgáló működésének elősegítésére törekszik.

A relevancia azon információk hiteles összegyűjtésén és szakmai értékelésén alapszik, amelyek a társadalom egésze vagy egy érdemi része számára komoly jelentőséggel bírnak. Bár társadalmilag minden olyan ellenőrzés indokolt, amelyet közpénzfelhasználás alapoz meg, valójában nem minden ellenőrzés hordoz azonos mértékű társadalmi jelentőséget, relevanciát. A társadalmi relevancia – a lényegesség elvét szem előtt tartva – az indokoltsághoz képest olyan többletinformációt hordoz, amely az ellenőrzés várható társadalmi hasznosulására irányul.

Az Állami Számvevőszék az ellenőrzések mellett tanácsadó tevékenysége keretében hozzásegíti a szervezeteket ahhoz, hogy már az ellenőrzés folyamatában intézkedjenek a feltárt hiányosságok kiküszöbölése érdekében, ezáltal a társadalom, a közpénz, valamint a közvagyon szempontjából lényeges kockázatok kezelése is időben megtörténik.

Az Állami Számvevőszék – az elmúlt évek tapasztalatait hasznosítva – 2021-ben is jelentős szerepet vállalt a teljesítménykultúra, a teljesítményalapú minőségi gazdálkodás és közpénzfelhasználás fejlesztésében, terjesztésében, kereteinek, feltételrendszerének kialakításában. A számvevőszéki impulzusok célja e témakörben a közpénz, közvagyon használatában új szemléletmód, a teljesítményközpontúság és annak dokumentált megteremtése, ami az alapját képezi a teljesítményellenőrzéseknek. Egyúttal a teljesítményellenőrzések – tudásbővítésen túl – maguk is elősegítik az eredményesség elveinek érvényesülését, evalvációval együtt pedig a társadalom tapasztalatait is összegezhettük, megerősítve ezzel az ellenőrzés társadalmi relevanciáját.

- Az evalváció elengedhetetlen a közszolgáltatások minőségének, hozzáférhetőségének, rugalmasságának javításához, illetve a szakpolitikák felülvizsgálatához.
- Alkalmazása különösen akkor indokolt és hasznos, amikor a szakpolitika által érintettek véleményének, tapasztalatainak ismerete szükséges, vagy a vizsgált szakpolitika működési környezetére vonatkozó információk nem állnak teljeskörűen rendelkezésre.
- Különböző kvalitatív eszköz segítségével (például az interjú, a kérdőíves felmérés, a fókuszcsoport, a szakértői panel, az esettanulmány, a benchmarking stb.) a szakpolitikák, programok hatásai, eredményei, hiányosságai jobban beazonosíthatók, feltárhatók és megérthetők.

A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságoknál is fontos az elszámoltathatóság és átláthatóság biztosítása a vagyongazdálkodás és vagyonmegőrzés területén, amely esetekben természetesen a tulajdonosi joggyakorlás ellenőrzése is elmaradhatatlan. Az önkormányzati intézmények és a társulások irányítása alá tartozó intézmények szintén olyan feladatellátást valósítanak meg, amely a társadalom számára kiemelt jelentőséggel bír, gondoljunk csak az óvodákra, bölcsődékre, szociális intézményekre. Támogatásuk és ellenőrzésük tehát a megfelelő minőségű feladatellátás biztosítása érdekében elengedhetetlen feladat.

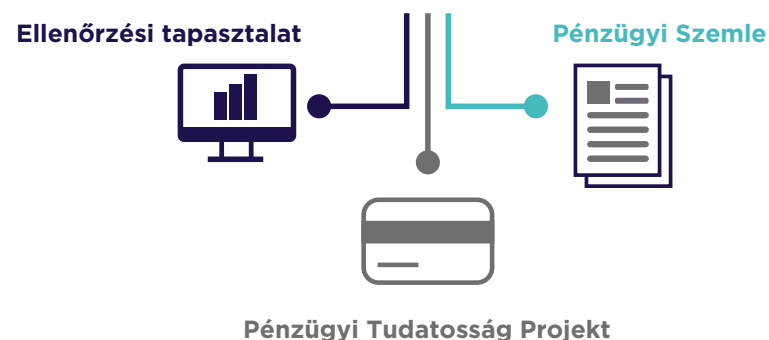
Jól látható, hogy az Állami Számvevőszék új ellenőrzési megközelítési módszereivel jelentősen képes növelni az ellenőrzési hatékonyságot, szem előtt tartva a területek és témák fókuszált, egymásra építő megközelítését. Az elmúlt években folyamatosan növekvő ellenőrzési helyszínszám természetesen maga után vonja azt is, hogy nem csak az ellenőrzött közpénz, közvagyon lefedettségének nagysága növekszik, hanem a társadalom bizalma is megerősödhet a közpénzt, közvagyon felhasználó szervezetek irányában, hiszen az állampolgárok tudják, hogy a szervezetek folyamatos ellenőrzés, értékelés alatt állnak.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK TANÁCSADÁSI TEVÉKENYSÉGE

AZ ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEKRE VONATKOZÓ TANÁCSADÁSI TEVÉKENYSÉG

AZ ORSZÁGGYŰLÉSRE ÉS A TÁRSADALOMRA VONATKOZÓ TANÁCSADÁSI TEVÉKENYSÉG

I.4. Fókuszban az Állami Számvevőszék tanácsadói és tudásmegosztási tevékenysége

Az Állami Számvevőszék stratégiájában vállalt küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és hozzájáruljon a jól irányított államhoz. Az Országgyűlés 17/2021. (VI. 16.) OGY határozatával kinyilvánította, hogy támogatja az Állami Számvevőszék tanácsadói szerepének erősítését a közpénzügyi helyzet, a közfeladat-ellátás javulása, valamint a közbizalom erősítése érdekében.

Az ellenőrzött szervezetek visszajelzései alapján megállapításra került, hogy évről évre egyre nagyobb igény mutatkozik a Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatainak megosztása iránt.

A pandémia időszakában a rohamosan fejlődő digitalizáció előretörése révén pedig lényegesen szükségsszerűvé vált megfelelni ezen kéréseknek és igényeknek. Felismerve az innovációk jelentőségét, az Állami Számvevőszék már az elmúlt években is folyamatosan nyomon követte a digitalizáció területén zajló innovatív folyamatokat, amelyek kapcsán arra kereste a választ, hogy miként lehet kihasználni a digitalizáció adta lehetőségeket, illetve ezáltal, hogyan tudja tanácsadó eszközét az ellenőrzöttek szolgálatába állítani.

Az elmúlt másfél év tapasztalatai alapján elmondható, hogy az Állami Számvevőszék növekvő számú ellenőrzéseivel, megszerzett tapasztalatainak megosztásával, öntesztjeivel, illetve képzéseivel hatékonyan képes pozitív változások előmozdításával kijelölni a helyes irányt a közpénzzel gazdálkodó szervezeteknek. Mindezeket korábban személyes jelenlétű, főként a jó gyakorlatokat bemutató képzések szervezésével biztosította a Számvevőszék. Azonban, mint ahogy azt az digitális térben történő tudásmegosztás vagy éppen a hibrid módszer az elmúlt időszakban bebizonyította, az online formában szervezett képzések sem kevésbé eredményesek és hatékonyak, mint a személyes jelenléttel megvalósuló alkalmak. A digitális képzésben résztvevők több lépcsőben, interaktív módon, illetve egyéni tempóban kapnak támogatást, így a saját igényeikhez és idejükhöz igazodva sajátíthatják el az ismereteket. Az online térben szervezett képzéseivel és online tanácsadásával, az Állami Számvevőszék természetesen minél szélesebb kört igyekszik elérni és támogatni.

I.4.1. Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenysége

Az Állami Számvevőszék megállapításainak, javaslatainak és értékeléseinek teljes körű hasznosulása, az üzeneteknek a kiválasztott célcsoporthoz történő eljuttatása, illetve a nyilvánosság erejének a felhasználása a szervezet stratégiai célrendszerének alapvető fontosságú részei. A számvevőszéki munka hasznosulása a fenti célok figyelembevételével főként az alábbi szinteken értelmezhető: az ellenőrzött szervezetekre, illetve a jogszabályalkotásra gyakorolt hatás, valamint az ellenőrzés-szakmai, a gazdasági, társadalmi és közgondolkodásbeli számvevőszéki hatások.

Állammenedzsmet, felelős vezetői magatartás

Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenységét az Országgyűlés határozatban erősítette meg, melynek lényege, hogy az Állami Számvevőszék szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképzést a közpénzt és közvagyon felhasználó érintett szervezetek vonatkozásába.

Az Állami Számvevőszék ennek érdekében együttműködik a közsfera többi intézményével, valamint azokkal a felsőoktatási intézményekkel, amelyek a közpénzekkel való etikus gazdálkodást az oktatásuk, kutatásuk fókuszába helyezik. Az Állami Számvevőszék munkája abban az esetben tud az egész társadalom számára hasznossá válni, ha a szervezet tevékenységét nagyfokú szakmai-tudományos ismeret alapozza meg, amelynek következtében a munkáját a lehető legnagyobb hatékonyság mellett végzi.

Ebből adódóan a Számvevőszék megalapítása óta kiemelt figyelmet szentel a tudományos együttműködéseknek. Partnerkapcsolataink célja, hogy azok hozzájáruljanak a Számvevőszék tevékenységének folyamatos szakmai fejlesztéséhez és egy társadalmi szintű szakmai-tudományos párbeszéd kialakulásához.

A jó gyakorlatok megosztása

Az Állami Számvevőszék stratégiai célja a tudásmegosztás, illetve az ellenőrzöttek támogatása a szabályos működés érdekében. Az ellenőrzési tapasztalatok összegzésével és a megismert „jó gyakorlatok” megosztásával az Állami Számvevőszék ahhoz kíván hozzájárulni, hogy az érintett szervezetek feladatellátása szabályszerűbbé és eredményesebbé, az intézmények közpénzfelhasználása pedig átláthatóbbá és rendezettebbé váljon.

A közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése érdekében a Számvevőszék az ellenőrzések során megismert jó gyakorlatokat konferenciák, tudásmegosztó napok, képzések, workshopok szervezésével, online elérhető előadások megosztásával, valamint kiadványok és zsebkönyvek terjesztésével biztosítja.

Az Állami Számvevőszék 2021-ben is több olyan szakmai konferenciát, kerekasztal beszélgetést, online webináriumot szervezett, amelyek fókuszában aktuális gazdasági jelenségek, szakmailag releváns folyamatok, naprakész kutatási eredmények, illetve újonnan szerzett tapasztalatok álltak.

- „Pénzügyi kultúra 2021 – Az oktatástól a bankolásig, és ami mögötte van”
- „Fenntarthatóság és integritás a közbeszerzésekben”
- „SEGÍTHETÜNK? – Az Állami Számvevőszék hasznosulási diskurzusa”
- Alaptörvény elfogadásának 10. évfordulója alkalmából

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettségének megfelelően kiemelt szerepet tölt be a pártok feletti társadalmi kontroll érvényesítésében, ellenőrzéseivel hozzájárul a pártok gazdálkodásának törvényességéhez. Fontosnak tartja azt is, hogy rendszeres ellenőrzései mellett öntesztekkel segítse a pártokat, valamint időszakonként tájékoztatást is nyújtson a pártok számára a rájuk bízott közpénz és közvagyon törvényes, átlátható és elszámoltatható felhasználása érdekében. Az Állami Számvevőszék ezért decemberben találkozóra hívott minden rendszeres költségvetési támogatásban részesülő pártot, amelyen az egyes pártok gazdasági vezetői vettek részt, továbbá kézikönyvet adott ki „Az országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásához” címmel.

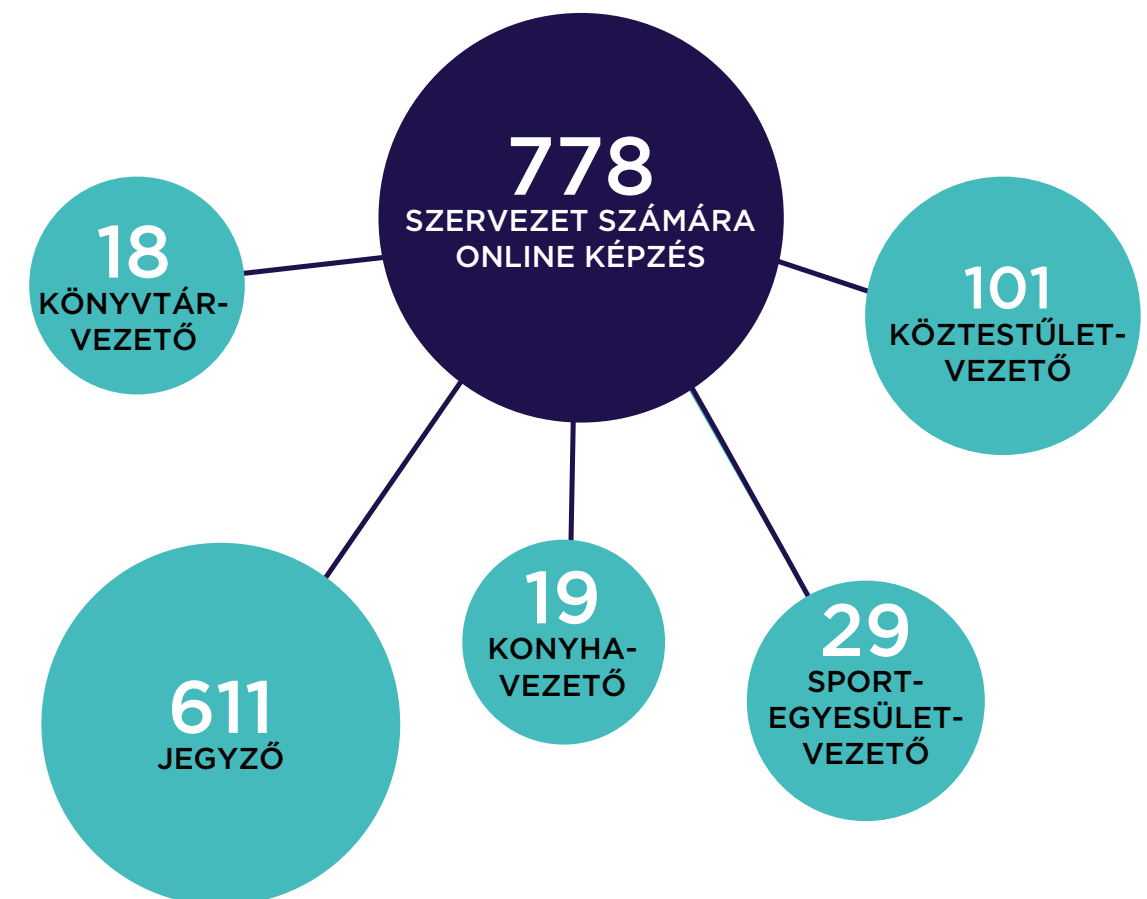
Képzések, konzultációk, tudásmegosztás

Az Állami Számvevőszék tanácsadó, tudásmegosztó tevékenysége keretében a közpénzügyi helyzet, a közfeladat-ellátás javulása és a közbizalom erősítése érdekében több

célcsoportra irányulóan – mintegy nyolcszáz szervezet esetében – indított online képzést 2021-ben.

A Számvevőszék online tudásmegosztó tevékenysége 2021-ben a jegyzők képzésével indult, amelyet a könyvtárak, konyhák, köztestületek és sportszövetségek vezetőinek képzése követett. Valamennyi megszólított szervezet feladata sokrétű, a társadalom széles rétegét érintik, ugyanis tevékenységük az állampolgárok mindennapjaira hatnak. Az online képzés lehetőséget biztosított – az Állami Számvevőszék eddigi ellenőrzései során szerzett tapasztalatok, illetve a feltárt jó gyakorlatok bemutatásán keresztül – a szakmai ismeretek mélyítésére, illetve ezáltal a hatékony működést megalapozó szabályok betartásának elősegítésére.

A Számvevőszék online képzései

Az önkormányzati hivatalokat vezető jegyzők az önkormányzati törvényesség őrei. Őrként pedig egyik legfontosabb feladatuk az őrzött területek integritásának biztosítása, azok külső és belső veszélyektől való folyamatos védelme. A járvány berobbanásával nem csupán a vírus rendkívül gyors terjedése, hanem a korrupció megnövekedett veszélye is állandó fenyegetést jelentett, amely elleni fellépés sikerének biztosítékát a felelős vezetői magatartása jelentette.

Rólunk mondták:

„Minden témakör hozzájárult a jövőbeni munkámhoz, már csak azzal is, hogy jól összeállított anyagként, a meglévő ismeretek kiegészítését is szolgálja.”

„Bármilyen, a gazdálkodással, ellenőrzéssel kapcsolatos témáról szívesen hallgatnék és tekintenék meg oktatóanyagot, mert nagyon hasznosnak tartom a jelenlegit is. Érthető, kiválóan felépített! Köszönöm!”

Kiadványok, zsebkönyvek

Az Állami Számvevőszék ellenőrzései során elsősorban azokra a tevékenységekre fókuszál, amelyek esetében értékelései a társadalom széles körében a leginkább hasznosulni tudnak. A szervezet fő célkitűzése a közpénzügyi helyzet javítása, amelyhez nagymértékben hozzájárul a szervezet azon tevékenysége, melynek keretében ellenőrzési és elemzési tapasztalatait felhasználja, illetve tágabb körben tovább hasznosítja. Szakmai ismereteinek és tapasztalatainak megosztásával ugyanis hozzájárul az érintett szervezetek integritásának erősítéséhez, a felelős vezetői magatartás kialakításához, a közpénzügyek átláthatóságának, elszámoltathatóságának előmozdításán keresztül pedig a közpénzügyi helyzet javulásához is.

Az Állami Számvevőszék 2021-ben vezette be új tanácsadó eszközét, a vezetők számára készített zsebkönyveket, amelyekben összefoglalásra kerültek mindazon lényeges információk, amelyek az ellenőrzött szervezet vezetőjét, illetve a szervezet közpénzügyi szempontból jobb működését támogatják. A gondos vezetés megvalósítását segítő kritériumokat, illetve számvevőszéki ajánlásokat egyaránt bemutató zsebkönyvek a vezetői munka sorvezetőjeként szolgálhatnak, hiszen a leírtak alapján a szervezetek vezetői meg tudják tenni azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek a közpénzügyi követelményeknek megfelelő gazdálkodásban, valamint a szervezet integritástudatos és szabályos működésében eredményezhetnek pozitív irányú elmozdulást, így hozzájárulva a szervezet tevékenységének fenntarthatóságához.

2021-ben az Állami Számvevőszék öt ellenőrzötti kör tekintetében készített a szervezetek vezetőit támogató zsebkönyvet. A zsebkönyvekben szereplő ajánlásokat 📖 ikonnal jelöltük.

- „A KÓRHÁZAK VEZETŐINEK SZÓLÓ ZSEBKÖNYV – a közpénzügyi követelményeknek megfelelő gazdálkodáshoz”
- „ZSEBKÖNYV – a köztestületek vezetői számára az alapvető számviteli szabályoknak megfelelő gazdálkodáshoz”
- „ZSEBKÖNYV a civil szervezetek vezetői részére a gazdálkodás törvényességének biztosításához”
- „ZSEBKÖNYV – a helyi önkormányzatok gazdasági társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlásának megerősítéséhez”

- „ZSEBKÖNYV a közpénzekkel, nemzeti vagyonnal gazdálkodók számára a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt kötelezettségek teljesítéséhez kapcsolódóan”
- „KÉZIKÖNYV az országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásához”

A legfontosabb dokumentumok bemutatása

Az Állami Számvevőszék támogató tevékenységének erősítése érdekében, 2021. évben ellenőrzési témaként és ellenőrzött szervezettípusonként is meghatározásra kerültek azok az ellenőrzött szervezet első számú vezetőjének felelősségi körébe tartozó, jogszabályi kötelezettségen alapuló lényeges dokumentumok, amelyek közpénzügyi szempontból alapvető fontosságúak a felelős közpénzfelhasználás, a vagyonvédelem, az integritás és a vezetői gondosság érvényre juttatása érdekében. Az Állami Számvevőszék ellenőrzései során az ellenőrzött szervezetektől származó ellenőrzött dokumentumokat a lényegesség elve szerint határozta meg, mivel ezen dokumentumok az egyes szervezetek számára társadalmi relevancia szempontból meghatározó jelentőséggel bírnak. A lényeges dokumentumok hiányában a szervezetek szabályszerű feladatellátása nem biztosított, a közpénzfelhasználás veszélyeztetetté válik.

I.4.2. Társadalmi nyilvánosság

Az Állami Számvevőszék 2021-ben is folytatta aktív hasznosulási tevékenységét, nagy hangsúlyt fektetve a folyamatos és széleskörű társadalmi tájékoztatásra, az átláthatóság biztosítására, valamint a nyílt és közérthető kommunikációra. Ennek érdekében az Állami Számvevőszék 2021-ben is a különböző médiacsatornák aktív szereplője volt.

Online tájékoztatás, átláthatóság

Az Állami Számvevőszék 2021-ben összesen 974 cikket, illetve 32 közleményt publikált a magyar nyelvű ÁSZ Hírportálon (www.aszhirportal.hu), illetve a hivatalos honlapján (www.asz.hu). Az ÁSZ Hírportálon havonta átlagosan 81 tájékoztató híradás jelent meg, és a munkaszüneti napokat, hétvégéket is beleszámolva, naponta átlagosan 2,7 új cikket publikált a Számvevőszék.

2021-ben közel 147 ezer felhasználó kattintott az Állami Számvevőszék hivatalos weboldalára, az ÁSZ Hírportál iránt pedig mintegy 103 ezer felhasználó érdeklődött. Az oldalmegtekintések száma több, mint 836 ezer volt az asz.hu, és 397 ezer az ÁSZ Hírportál esetében 2021. évben.

A Számvevőszék egyéb, innovatív közösségi média eszközökön keresztül 1,2 millió emberhez juttatta el a pénzügyi tudatossággal kapcsolatos szemléletformáló üzeneteit.

Sajtókommunikáció

2021. évben összesen 3513 hír, illetve cikk jelent meg az Állami Számvevőszék tevékenységéről a magyar nyelvű médiumokban. Ez átlagosan napi csaknem 13 médiahírt jelent, ami azt mutatja, hogy a Számvevőszék proaktív kommunikációjával 2021-ben is biztosította a közpénzügyi ellenőrzések megismerhetőségét, illetve szervezeti átláthatóságát. A 3513 megjelenésből 2810 online médiumokban, 286 rádióban és televízióban, illetve 417 nyomtatott sajtóorgánumban került publikálásra.

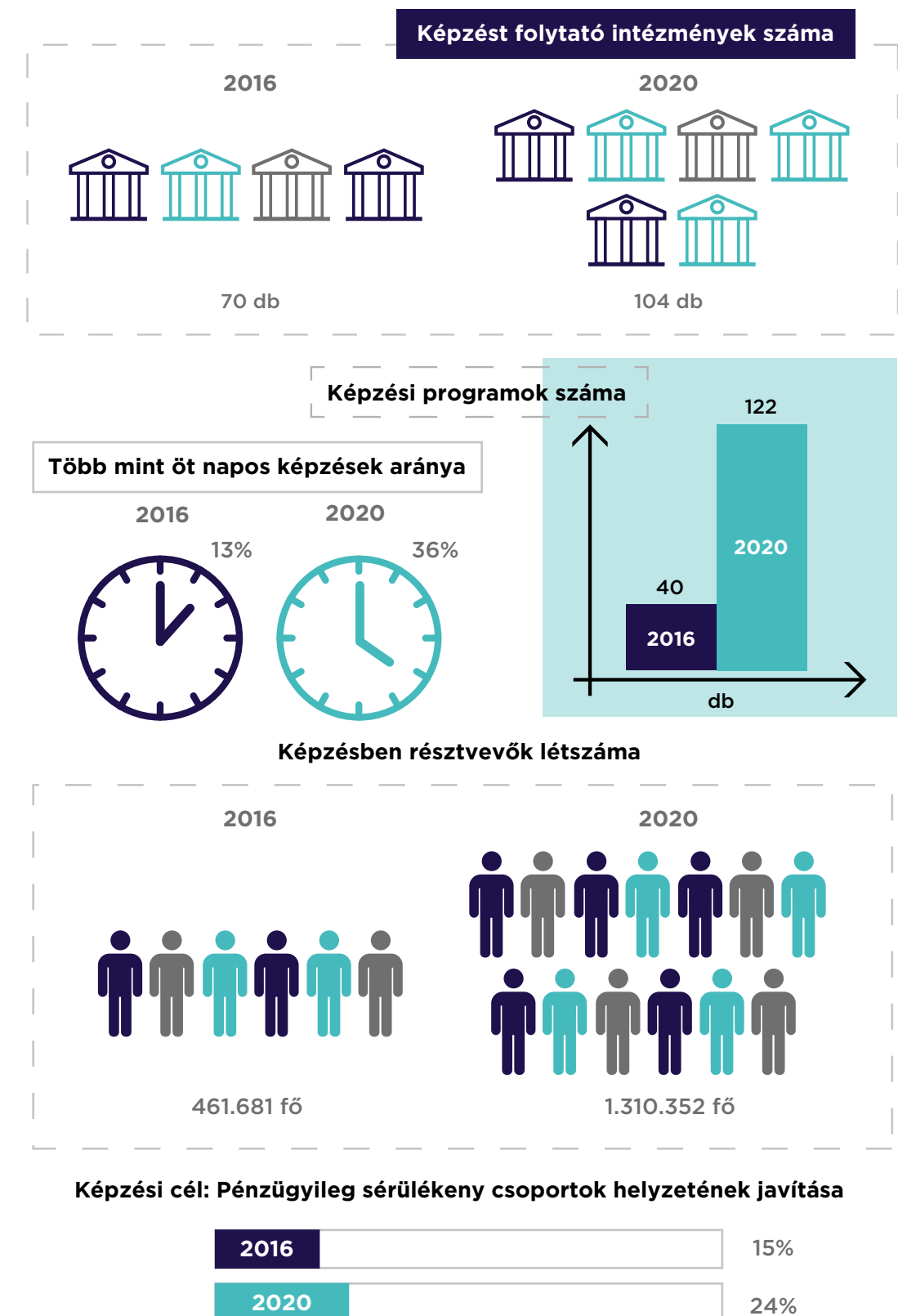
Pénzügyi tudatosság, pénzügyi kultúra a Számvevőszék társadalmi felelősségvállalása immár 11 éve

Az Állami Számvevőszék társadalmi felelősségvállalásának kiemelt területe immár 11 éve a magyar lakosság pénzügyi tudatosságának erősítése. A stabilitás megőrzése érdekében a családoknak ugyanolyan felelősen kell tervezniük, megfontoltan gazdálkodniuk, megtakarítaniuk és költeniük, mint a kormánynak vagy az üzleti élet résztvevőinek. Az állam szerepe, hogy jól tervezze a beruházásokat, amelyek többletjövedelmet biztosítanak a vállalkozásoknak és a családoknak is. A pénzügyeinkben való tervszerű gazdálkodás ösztönzését a Számvevőszék fontos feladatnak tekint, hozzásegítve az embereket a társadalmi jóléthez és az elégedettebb élethez.

Az Állami Számvevőszék folyamatosan nyomon követi és méri a pénzügyi tudatosság témaköréhez kapcsolódó hazai jelenségeket és folyamatokat, amelynek eredményeképp 2021-ben is több szakmai elemzést hozott nyilvánosságra:

- Felmérés a felsőoktatásban tanuló fiatalok pénzügyi kultúrájáról,

- Elemzés a pénzügyi tudatosság helyzetének áttekintéséről, különös tekintettel a digitalizációs kihívásokra,
- Pénzügyi kultúra fejlesztési programok felmérése, összehasonlító elemzés.

Az Állami Számvevőszék Pénzügyi Tudatosság Projektje 2016. évben alakult meg. Megújítva a 2011 óta szervezett és felvállalt társadalmi felelősségvállalási témát. A projekt elsődleges célja a magyar lakosság körében a pénzügyi gondolkodás és a közösségi felelősségvállalás iránti elköteleződés elősegítése.

Az Állami Számvevőszék a projektcélok megvalósítása érdekében 2021-ben tovább szélesítette szakmai kapcsolatait.

A Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Kft-vel folytatott aktív együttműködés részeként közművelődési szakembereket képeztek a Számvevőszék szakemberei. További jelentős lépés volt, hogy a Pénzügyi Tudatosság Projekt által elkészített animációs kisfilmek a megyei kormányhivatalok közösségi oldalain is megosztásra kerültek, így szélesebb körben volt lehetőség felhívni a lakosság figyelmét a pénzügyi tudatosságra.

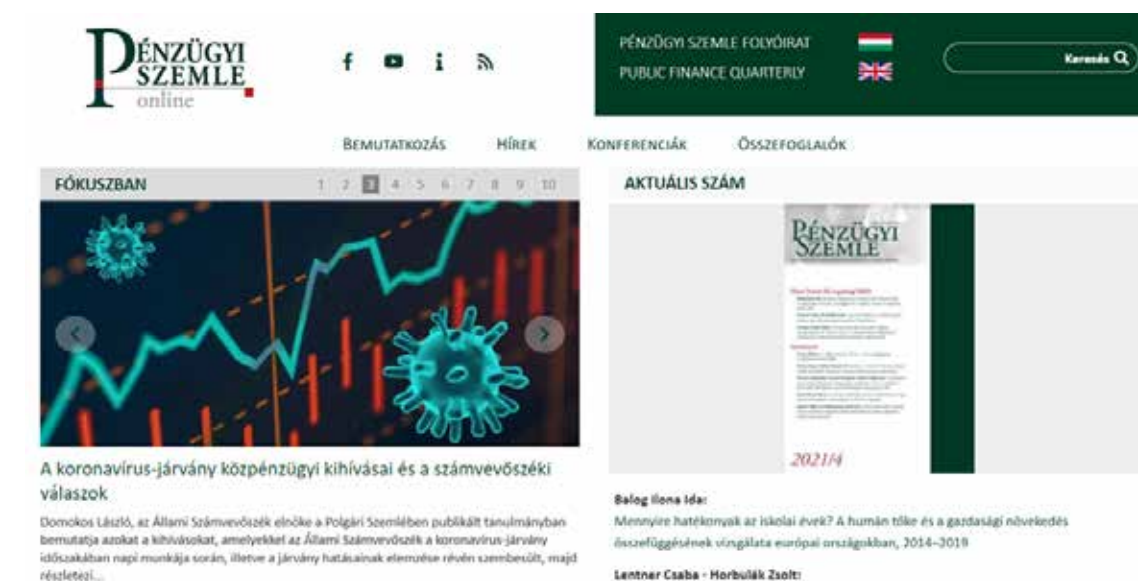
Pénzügyi tudatosságunk szerves részét képezi egészségünk tudatos védelme is, a két terület szorosan kapcsolódik egymáshoz, hiszen a családi költségvetés alakulásának kiemelkedő kockázata az egészség állapota. Az egészségtelen életmódnak – a nyilvánvaló egészségkárosító hatásán túl – számos negatív anyagi vonzata van, melyek az egyéni egészségügyi kiadásokon túl a közpénzügyi helyzetre is kihathatnak, például a közpénzből finanszírozott kórházi kezelésen, vagy a gyógyszerterápiákra kiterjedően keresztül. Ehhez kapcsolódóan az Állami Számvevőszék a gyógyszerek és étrend-kiegészítők túlfogyasztásának kockázatairól készített elemzése rávilágított az egészségtelen életmód és gyógyszerterápiák túlfogyasztás közpénzügyi problémáira, miszerint a nem megfelelő módon történő alkalmazásuk indokolatlan kiadást jelent a társadalombiztosítás számára, az esetlegesen bekövetkező egészségromlás egészségügyi és nemzetgazdaságot érintő költségekkel is jár.

I.4.3. Szakmai, közéleti tudásmegosztás

Az Állami Számvevőszék tudományos tevékenysége hozzájárul a szervezet szakmai-tudományos elismertségéhez és szakmai tevékenységének megalapozottságához, emellett támogatja a Számvevőszék társadalmi felelősségvállalási területeit. A szakmai, közéleti tudásmegosztása révén az Állami Számvevőszék példamutató gyakorlatok és ismeretek megosztásával igyekszik előmozdítani a közpénzügyi helyzet javulását.

Pénzügyi Szemle Csoport – fókuszban a 2021 legfontosabb tudományos kérdései

A Pénzügyi Szemle Csoport és tudástermékei, a Pénzügyi Szemle közpénzügyi szakfolyóirat, valamint a Pénzügyi Szemle Online tudományos portál kiemelt szerepet játszanak a hazai legfőbb ellenőrző intézmény szakmai-tudományos megítélésében. Az Állami Számvevőszék ennek érdekében az elmúlt évtizedben jelentős figyelmet fordított a folyóirat és az online portál fejlesztésére. A Pénzügyi Szemle (angolul: Public Finance Quarterly) az Állami Számvevőszék gondozásában, magyar és angol nyelven egyaránt megjelenő, félévszázados hagyományokra visszatekintő közpénzügyi szakfolyóirat. A folyóiratunkban megjelenő írásokat olyan meghatározó, nagy eléréssel és tekintéllyel bíró nemzetközi adatbázisok szemlélik, mint az angol nyelvű Elsevier Scopus, WoS, RePEc vagy a kínai nyelvű CNKI. A lap elsődleges célja, hogy hiteles képet adjon a közpénzügyi rendszerről, valamint – a legfontosabb pénzügyi, gazdasági összefüggések tükrében – a közsféra és a nemzetgazdaság működésének főbb vonásairól, a felzárkózási, jövőépítési törekvésekről, a legújabb közgazdaságtudományi trendek és a társadalmi érdeklődés homlokterében álló szakmai vitákról. Továbbá a folyóiratban megjelenő írások hozzájárulnak a nemzetközi mérések tudományos megalapozottságának fejlesztéséhez, az állami ellátórendszerek előtt álló kihívások megoldásához, a pénzügyek szubjektív aspektusainak feltárásához, és a magyar gazdaság sikereinek és kockázatainak feltárásához.

A Pénzügyi Szemle 2010-2021 között 48 lapszámmal és 4 tematikus különszámmal jelentkezett, összesen 471 publikációt közölt. Folyóiratunk 2021-ben négy lapszámot és ezen felül két tematikus különszámot is megjelentetett.

Az idei lapszámok fókuszában a következő témák álltak:

- „Fókuszban a Reziliencia”, „Pénzügyi és számviteli kompetenciák”
- „Új hatások a lakossági pénzügyekben”
- „Humántőke és gazdasági fejlődés”
- „Digitalizáció”, „Teljesítmény és annak mérése a közsférában”

A szakmai-tudományos és közéleti tudásmegosztást támogató eszközök

Az Állami Számvevőszék megalapítása óta kiemelt figyelmet szentel annak, hogy ellenőrzési és elemzési tevékenységének eredményei megjelenjenek a hazai és nemzetközi tudományos életben, a megjelenő publikációk és a megtartott előadások pedig hozzájáruljanak a Számvevőszék tevékenységének széles körű hasznosulásához, valamint egy társadalmi szintű szakmai-tudományos párbeszéd kialakulásához.

Az Állami Számvevőszék a korábbi években megkezdett vezetőképzés fejlesztése mellett a távoktatás megvalósulásához, ennek keretében a vezetőképzési rendszerek oktatási tananyagának digitális átalakításához is hozzájárult. A Nemzeti Közszerződési Egyetemmel fennálló együttműködés keretében a Kormányzás és Vezetés MA szak hallgatói számára „Állampénzügyek – Államháztartás” című tantárgyhoz előre rögzített videós előadás készült a költségvetés ellenőrzésének rendszeréről, valamint az Állami Számvevőszék költségvetési törvényjavaslat és a zárszámadás kapcsán felmerülő feladatainak bemutatásáról. Az Állami Számvevőszék szakmai-tudományos elismertségének erősítése érdekében megalapítása óta kiemelt figyelmet szentel a tudományos együttműködéseknek.

Az Állami Számvevőszék és a Miskolci Egyetem közszolgáltatási elemző, illetve közszolgáltatási teljesítménymenedzser továbbképzési szakon végzett kollégák olyan ismereteket szerezhetnek, amelyek képessé teszi őket a teljesítményellenőrzések megtervezésére, programozására, lebonyolítására, kiértékelésére, annak különböző szakaszainak irányítására, felügyeletére.

Partnerkapcsolatainak célja, hogy az ellenőrzési tapasztalatok alapján a tudás átadása, és annak közvetítése révén az Állami Számvevőszék hozzájáruljon az oktatási-képzési központok munkájához, a tudományos műhelyek tevékenységéhez, valamint a szakpolitikai döntéshozók számára anyagok megalkotásához, ezzel támogatva az Állami Számvevőszék tevékenységének tényleges és valós, társadalmi szintű hasznosulását.

Szakmai tudásmegosztás – nemzetközi tudásmegosztó fórumok és események

A 2021. évben 70 nemzetközi tudásmegosztó fórumon vett részt az Állami Számvevőszék, melyek nagy része a járványhelyzetből adódóan az online térben zajlott. Az Állami Számvevőszék szervezésében 10 nemzetközi konferencia került megrendezésre.

2021-ben is folytatódott az együttműködés a nemzetközi szakmai szervezetekkel, amelyek közül a legintenzívebb kapcsolatot az INTOSAI, az EUROSAI és az egyéb bilaterális együttműködések jelentették.

Az Állami Számvevőszék szempontjából az egyik legjelentősebb szakmai együttműködési és tudásmegosztó fórum a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Európai Szervezete (EUROSAI), amely a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezetének (INTOSAI) európai regionális szervezete. Az EUROSAI legfőbb szerve a háromévenként ülésező Kongresszus, amelyen a szervezet minden tagja részt vesz és melynek tizenegyedik plenáris ülésére végül, a kényszerű elhalasztás után, 2021 áprilisában került sor. A koronavírus járványra való tekintettel a résztvevő európai számvevőszékek a Kongresszus történetében először online találkozón gyűltek össze, hogy beszámolókat és szavazást keretében megvitassák az

EUROSAI 2017 és 2021 közötti szakmai kérdéseit. A plenáris ülésen az Állami Számvevőszék online szavazáson történő aktív részvételével hozzájárult az EUROSAI agendában rögzített szakmai kérdéseinek formálásához.

A „Webinar Wednesdays” programsorozat, amelynek célja egy olyan interaktív nemzetközi virtuális szakmai platform megteremtése volt, ahol a számvevőszéki munkatársaknak lehetősége nyílik különböző témákban a tapasztalatcserére, illetve a közös gondolkodásra.

Az innovatív sorozat keretén belül 2021. áprilisától novemberig összesen hét alkalommal került megrendezésre a virtuális esemény, az alábbi témakörökben:

- „Lehetőség a kényszerhelyzetben” - A megváltozott környezetre való kapacitásfejlesztési reakciók
- Politikai pártok ellenőrzése és a számvevőszékek szerepe az integritási kultúra terjesztésében című szakmai műhely utógondozásához kapcsolódó workshop
- „DigitaliSAlon” – A digitális számvevőszék – a digitális áttérés az út a digitális Európába
- Átláthatóság és jó kormányzás - költségvetési folyamatban
- A közpénzügyi ellenőrzések társadalmi hasznosulása és átláthatósága
- Pénzügyi Tudatosság projekt
- Minőségirányítás

Az Állami Számvevőszék által szervezett egyéb nemzetközi szakmai webináriumok célja, hogy a világ számvevőszékei aktív párbeszédet folytassanak egymással és a digitalizáció adta lehetőségekkel élve, online módon osszák meg egymással tapasztalataikat, jó gyakorlataikat az alábbi témákban:

- „Webinárium a belső kontrollrendszer jó gyakorlatairól”
- „Webinárium a számvevőszékek függetlenségéről”

Az Állami Számvevőszék 2021-ben több közös ellenőrzések során működött együtt a V4-es ország csoport tagjaival. A „Lakosság védelme a fertőző betegségekkel szemben”, illetve „A szegénységi küszöb alatt élők felemelésére tett intézkedések ellenőrzése” című nemzetközi közös ellenőrzésben a szlovák partnerintézmény, a műanyag hulladékgazdálkodással kapcsolatos közös ellenőrzésben pedig Lengyelország és Szlovákia vett részt a magyar számvevőszék mellett. A közös ellenőrzésekben történő együttműködésen kívül, kiemelendő, hogy 2020. februárban kezdődött meg a Szlovák Számvevőszék társintézményi felülvizsgálata, amelyben a finn, lengyel és amerikai kollégák mellett hazánk szakemberei is részt vettek. Az Állami Számvevőszék munkatársai a szlovák társintézmény kommunikációs területét értékelték.

Az együttműködés jegyében, 2021. szeptember 27-én személyes találkozóra került sor a V4-es ország csoport számvevőszékei között, amelyen részt vett Marian Banaś lengyel, Miloslava Kala cseh, Karol Mitrik szlovák, valamint Domokos László magyar számvevőszéki elnök. A találkozó megerősítette a V4 számvevőszékek elkötelezettségét abban, hogy intenzív együttműködést folytassanak a közeljövőben is.

II. ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK

II.1. Az Állami Számvevőszék tevékenysége az integritás-szemlélet fejlesztéséért, megszilárdításáért

Magyarország Alaptörvényének 39. cikke (2) bekezdése előírja, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.” A korrupció elleni küzdelemben az utóbbi években előtérbe került a megelőzés, mivel az ENSZ a COVID-19 világjárvány miatti rendkívüli állapotot kiemelt korrupciós, illetve szabálysértési kockázatnak minősítette. A korrupcióra adott stratégiai és fenntartható válasz az integritás megteremtése és megszilárdítása, amelyben a Számvevőszéknek kiemelkedő szerepe van.

II.1.1. A Számvevőszék törvényi felhatalmazása a korrupciós kockázatot jelentő területek értékelésére, valamint az Integritás Projekt működtetésére

Az Országgyűlés a 2009. évben bízta meg a Számvevőszéket a 35/2009. (V. 12.) számú határozatában, hogy stratégiai céljaival összhangban vizsgálja a korrupciós kockázatot jelentő területeket és valósítsa meg a korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló kiemelt, már jóváhagyott projektet.

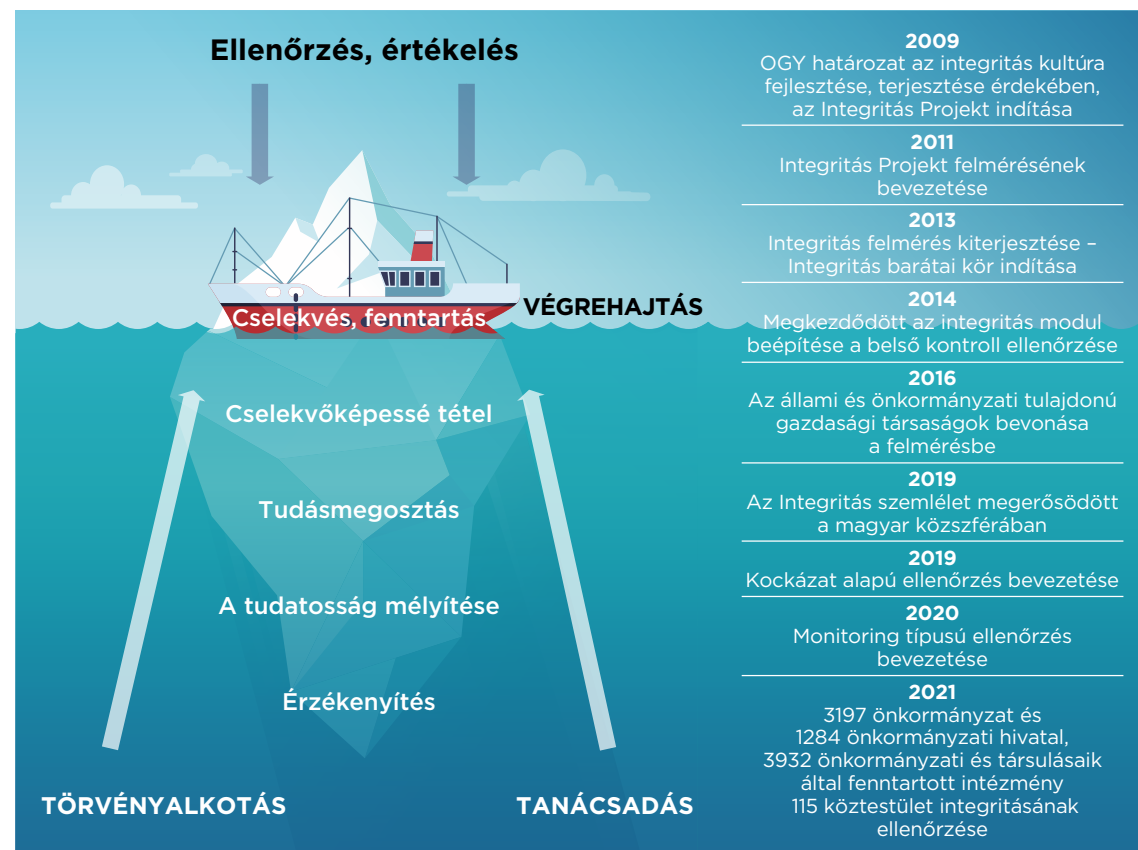
Az Állami Számvevőszék 2011 óta az Országgyűlés döntésével összhangban minden évben elvégezte a hazai intézmények integritás kultúrájának meghonosítását és elterjesztését szolgáló, holland tapasztalatok alapján kidolgozott Integritás felmérést.

Az Integritás felmérések 2020-ban lezárultak, azonban egy más típusú eszköz elérhetővé vált a közintézmények számára. 2021-től kezdődően az Integritás felmérés egy új módszerrel, önértékelés keretében folytatódik. Ennek során mind a közel 13 ezer közintézmény előtt nyitva áll a lehetőség, hogy az év bármely időszakában saját integritásukat értékelhessék, azt a korábbi adataikkal összehasonlíthassák. Az önértékelés során a kockázatokat és kontrollokat feltáró kérdésekre kell válaszolniuk a közintézményeknek, amelynek végén egy egyoldalas önértékelő lapot kapnak, egyes területek alapos kiértékelésével.

Az évenként elvégzett Integritás-felméréssel az Állami Számvevőszék első körben elterjesztette az integritás szemléletét a magyar közszférában, majd a módszert ellenőrzéssé fejlesztette fokozatosan az elmúlt években. 2021-re széleskörű tanácsadással és

tudásmegosztással tovább erősítette a közpénzt felhasználó szervezetek integritás helyzetét, ezzel is növelve a korrupció ellen mutatott ellenálló képességüket.

Az ÁSZ cselekvési modellje 2009 – 2021. években az integritás megerősítésére hazánkban

Az egyéni és közös elkötelezettséget mutatja, hogy 2021. december 6-án, immáron 10. alkalommal sor került az Integritás Kerekasztal megszervezésére, amelyen az állami szervezetek vezetői olyan értékeket, intézkedéseket határoznak évről évre meg, amelyek már az elmúlt 10 évben is jelentősen hozzájárultak a magyar gazdaság kifehéredéséhez.

II.1.2. Integritás a közsférában, valamint a COVID-19 járvány továbbgyűrűző hatásai

A járvány nyomán előállt rendkívüli helyzet az integritás melletti elköteleződés ismételt megerősítését, egyben újragondolását tette szükségessé. Ennek nyomán a korábbiaknál is erőbben vált láthatóvá, hogy az integritás egy minőség, amely a bizalmat erősíti, nem pedig felesleges bürokrácia. Ha a változásra nyitott gondolkozással nézünk szembe a kihívással, a válság nem az integritás csorbulásához, hanem éppen megerősödéséhez járul hozzá.

A COVID-19 járvány 2020 tavaszán feltartóztathatatlanul világjárvánnyá terebélyesedett, amely egyszerre okozta egyes ágazatokban a kereslet hirtelen megugrását, a kínálat

csökkenését és a globális ellátási láncok akadozását. Az egészségügyi rendszerek világszerte rendkívüli terheléssel, és az ebből fakadó gazdálkodási és logisztikai kihívásokkal néztek szembe. Mindez hatással volt a közintézmények feladatellátására és korrupciós veszélyeztettségére. Veszélyhelyzetekben, és az erre megszülető választézkedésekkel összefüggésben az integritás és a csalásmentesség biztosítása kihívást jelent, ugyanis a rendkívüli helyzetben az intézmények választásra kényszerülhetnek az emberi életek azonnali mentése és a szabályok betartása között.

Mivel a pandémia nyomán megváltozott gazdálkodási környezet egyes elemei veszélyeztethetik az integritást, a járványhelyzet új, eddig nem ismert dilemmákat és kihívásokat támasztott az integritás és csalásmentesség területén. Az Állami Számvevőszék az integritás megőrzése és a korrupció megelőzése érdekében először feltérképezte, hogy milyen megközelítések és eszközök nyújthatnak támogatást ahhoz, hogy az integritás és a csalásmentesség a járványhelyzetben is biztosítható legyen.

Mivel a közintézmények integritás-irányítási rendszerei a hagyományos környezetben felmerülő kockázatok kezelésére jöttek létre, fontos az új kihívások pontos beazonosítása. Az életek mentésének prioritása szembe került a korábbi merev szabálykövetés követelményével. Az új helyzet nem volt megítélhető már a régi szabályok alapján, ugyanakkor a veszélyhelyzet sem igazolhatta automatikusan a szabályok leépítését és a normakövetés hiányát.

A változásmenedzsment elveit szem előtt tartó, hatékony, ugyanakkor körültekintő mérlegelésre, egyfajta rezilienciára volt tehát szükség a szabályok megfelelő alkalmazása során. A járvány egyedülálló lehetőséget adott arra, hogy a fölösleges bürokrácia elemeit felismerjük, és lépéseket tegyünk azok leépítése érdekében. Az Állami Számvevőszék javaslata a gazdálkodási jogkörök gyakorlása folyamatának egyszerűsítésére példa arra, hogy a felesleges bürokrácia leépítése, a hasznos szabályozók megerősítése milyen módon képes védeni a közpénzt, erősíteni a reagáló képességet és csökkenteni a korrupció lehetőségét. A digitalizáció pedig a folyamatok dokumentáltságát erősíti, valamint mérsékeli a személyes döntéshozattal járó korrupciós kockázatokat. A szigorú készletgazdálkodási fegyelem szintén alapvető feltétele a minőségi közszolgáltatások nyújtásának. A megfelelő gazdasági ösztönzők és szankciók kombinált alkalmazása szintén integritást erősítő lépések lehetnek a korrupciós veszélyeknek való fokozott kitettség idején.

II.1.3. Az integritás érvényesülésének terjesztése az ellenőrzéseken keresztül

Pártok, pártalapítványok gazdálkodása, kampány, választások ellenőrzése

A Számvevőszék stratégiájában megfogalmazott célkitűzése az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás elősegítése. Az integritás érvényesítésében, a korrupció megelőzésében a közpénzfelhasználás során kiemelt figyelem irányul társadalmi szinten a pártokra. Az Állami Számvevőszék törvényi előírás alapján két évente ellenőrzi a költségvetési támogatásban részesülő pártok és alapítványaik gazdálkodását, hozzájárulva ahhoz, hogy a társadalom objektív képet kaphasson a pártok és pártalapítványok gazdálkodásáról, működéséről.

A pártok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése 2021-ben is folytatódott, a Számvevőszék öt rendszeres költségvetési támogatásban részesülő párt gazdálkodásának ellenőrzését fejezte be. Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (ÁSZ tv.) 5. § (11) bekezdés a) pontja, valamint a Párt tv. 10. § (1) bekezdése alapján a pártok gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult. Törvényi előírás alapján a Számvevőszék két évente ellenőrzi azoknak a pártoknak a gazdálkodását, amelyek rendszeres költségvetési támogatásban részesültek.

A pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése 2021-ben is folytatódott. A Párt tv. 9/A. § (1) bekezdése alapján a politikai kultúra fejlesztése érdekében tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenység folytatása céljából létrehozott pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Pártalapítványi tv. 4. § (2) bekezdése értelmében – az Állami Számvevőszék feladata. E törvény 4. § (4) bekezdése alapján a Számvevőszék két évente ellenőrzi azoknak a pártalapítványoknak a gazdálkodását, amelyek állami költségvetési támogatásban részesültek.

A rendszeres költségvetési támogatásban nem részesülő pártok ellenőrzése során a 2014. és 2018. évi országgyűlési választások ellenőrzési tapasztalatai és a választásokhoz kapcsolódó állampolgári érdeklődés rámutatott a rendszeres költségvetési támogatásban nem részesülő pártok működésének és gazdálkodásának kockázataira. A magyarországi pártok többsége nem jogosult rendszeres központi költségvetési támogatásra, mivel az országgyűlési képviselőválasztásban részt vett választók szavazatának 1%-át nem szerezték meg. Ugyanakkor a törvényi feltételek teljesítése esetén a pártok a választási kampányukhoz és a működésükhöz is költségvetési támogatásban részesülhetnek. Ezekben az esetekben kulcsfontosságú, hogy a demokratikus közhatalom gyakorlásában részt vevő és közpénzeket használó pártok a törvényi előírások betartásával járjanak el, gazdálkodásuk átlátható és más szervezetek számára is példamutató legyen.

Az Állami Számvevőszék a választók szavazatának 1%-át el nem érő pártok esetében a választási kampányhoz kapcsolódóan kapott költségvetési támogatások felhasználását kérelemre ellenőrzi. A 2014. évi választásokhoz kapcsolódóan beérkezett kérelem alapján történtek ilyen ellenőrzések, azonban a 2018. évi választások során erre irányuló kérelem nem érkezett, így erre az időszakra nem történt ellenőrzés.

A 2022. évi országgyűlési választásokra tekintettel az Állami Számvevőszék elérkezettnek látta az időt arra, hogy megtörténjen a választók szavazatának 1%-át el nem érő pártok teljes körű átvilágítása. Ez összesen 173 párt ellenőrzését jelentette. Az ellenőrzés következtében egy tisztulási folyamat indult el, hiszen számos párt intézkedett a törvényes és átlátható gazdálkodás feltételeinek kialakítása és igazolása érdekében, és szintén több párt tájékoztatott a megszűnéséről is.

Az ellenőrzés további eredménye, hogy a 2022. évi országgyűlési választásokon egy olyan párt állított országos listát, amely átláthatósága ugyan kockázatot hordozott a 173 pártellenőrzés során, de a párt által tett intézkedések hatására és ennek értékelése eredményeként a kockázatai jelentősen csökkentek. Ellenőrzésünk tapasztalatai tehát azt mutatják, hogy a költségvetési támogatással való elszámoltathatóság és a működés törvényessége területén számos pártnál fennmaradtak ugyan lényeges kockázatok, de országos listaállítás híján költségvetési támogatásra – mint párt – nem jogosultak, mely a közpénzekkel való visszaélések kockázatait e területen megszüntette.

Kampány, választások ellenőrzése célja az országgyűlési választási kampányok kampányköltségei átláthatóvá tétele, az esélyegyenlőség és a választások tisztasága biztosítása, melynek kereteit az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény foglalja össze. Előírásai szerint – az esélyegyenlőség és a választások tisztaságának elvével összhangban – az időközi országgyűlési képviselő-választások alkalmával minden egyéni választókerületi jelölt azonos összegű költségvetési támogatásra jogosult kampányköltségeik fedezésére, amely támogatás felhasználása szigorú elszámolási szabályok betartásával történhet.

Önkormányzatok, illetve önkormányzati intézmények ellenőrzése – integritás- és belső kontrollrendszere

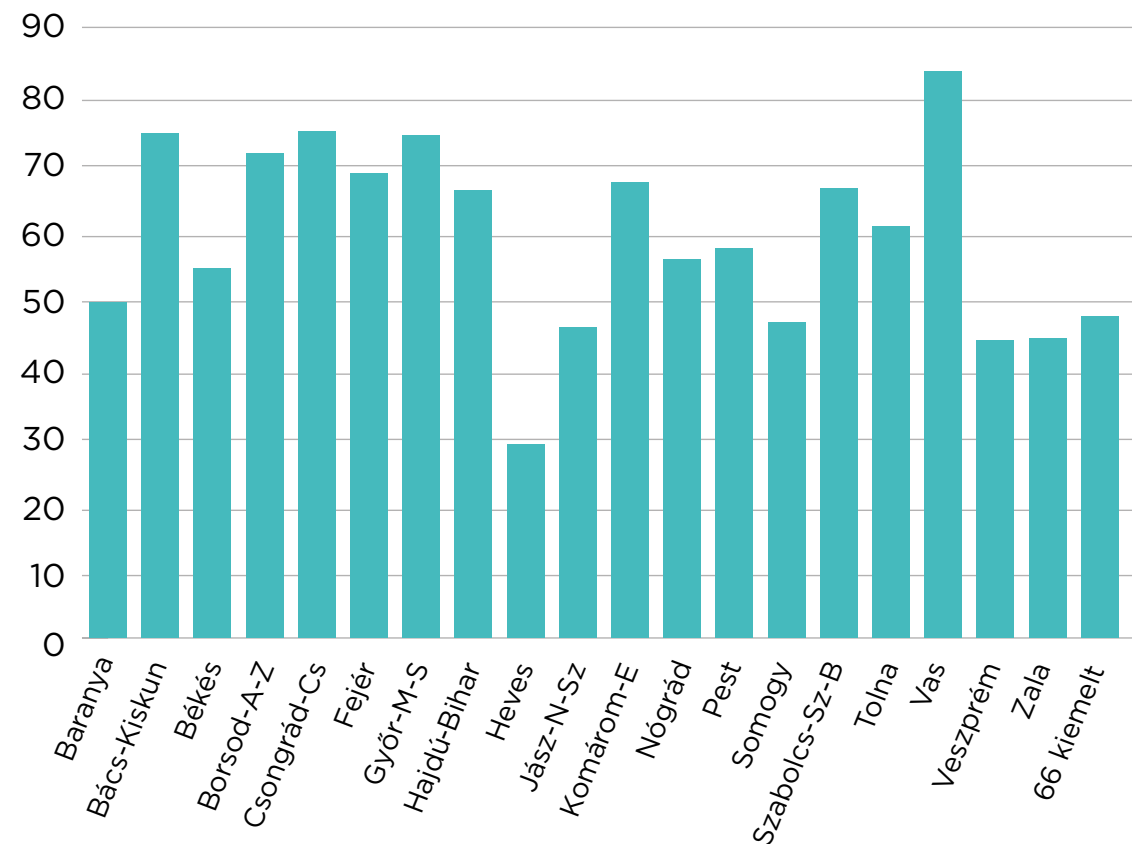
Alapvető társadalmi elvárás, hogy az önkormányzatok működésében érvényesüljenek az integritási elvek az állampolgárok részére nyújtott közszolgáltatások során. Minden állampolgárnak azonos kritériumok alapján, azonos elbírálás szerint kell megkapnia az önkormányzatok által nyújtott közszolgáltatásokat.

Az integritás alapú elvek hiánya gyengíti a jogállamot, így az ezek mentén történő működési környezet kiépítése és fejlesztése, valamint a kockázatainak kezelése felelős vezetői magatartást igényel. Több nemzetközi szervezet (ENSZ, OECD), illetve az Állami Számvevőszék kockázatértékelése szerint is a világjárvány növekvő korrupciós, illetve szabályt sértő működési kockázatot jelent. Az Állami Számvevőszék önkormányzatokat, illetve azok hivatalait érintő ellenőrzése ebben a helyzetben járult hozzá ahhoz, hogy az integritási kontrollok kiépítettsége javuljon, ezáltal pedig csökkenjen az önkormányzatok korrupciós veszélyeztetettsége.

A 3197 magyarországi önkormányzat, illetve 1284 önkormányzati hivatal integritásának, vagyis korrupció elleni védettségének 2020 tavaszán megkezdett és 2021 elején befejeződött jelen idejű, rendszerszintű monitoring értékelése többszintű tanácsadást foglalt magában. Az Állami Számvevőszék már az ellenőrzést megelőzően megadta annak a 26 dokumentumnak – a mindennapi működést szabályozó, illetve a korrupció elleni védettséget elősegítő szabályozásnak és nyilvántartásnak – a listáját, amelyek értékelésére később sor került. A tanácsadás második szintjén az Állami Számvevőszék elősegítette az önkormányzatok adatszolgáltatását, amelynek eredményeként a felelős vezetői magatartással adatszolgáltató önkormányzatok aránya 4,3 százalékponttal nőtt.

Az Állami Számvevőszék szoros együttműködésre törekedett az önkormányzatok vezetőivel, az együttműködő önkormányzatok pedig – a jövőre vonatkozóan – már az ellenőrzés során javíthatták a hiányosságokat. Az értékelés és tanácsadás eredményeként összesen 1055 önkormányzatnál a felelős vezetők már 2020-ban intézkedéseket tettek a beszámoló készítés integritást biztosító lényeges feltételeinek megerősítése és kiépítése érdekében. További 1329 önkormányzatnál pedig 2021-re vonatkozóan mutatott rá fejlesztési lehetőségekre, amelyet a vezetők saját felelős vezetői magatartásuk függvényében hasznosíthattak. A rendszerszintű értékeléssel beazonosításra kerültek azok – a nem együttműködő 70, valamint a kockázatok összesített értékelése alapján további 132 – önkormányzatok is, amelyek integritásának kiépítését új, részletes ellenőrzéssel támogatja a jövőben az Állami Számvevőszék.

Az alacsony integritási kockázatú önkormányzatok megyék szerinti aránya (%)

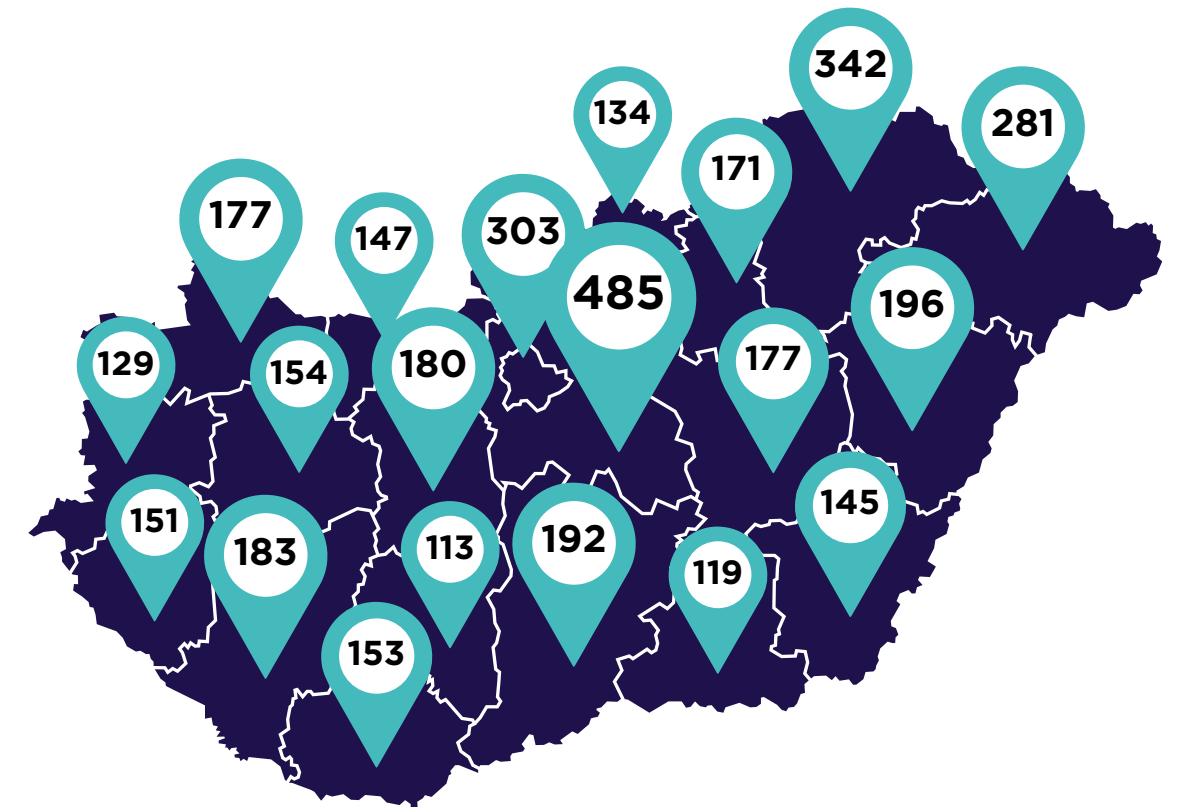

Az ellenőrzés 1-től 5-ig tartó osztályzatokkal értékelte az önkormányzatok integritását. Az ellenőrzött szervezetek 58,4 %-a 5-öst, további 25,6 % pedig 4-es osztályzatot kapott, az önkormányzatok és a hivatalok integritásának állapota pedig országosan 4,3 átlagos osztályzatot ért el.

A rendszerszintű értékelésről az Állami Számvevőszék összesen 21 jelentést készített. Egy országos összegző jelentést, egyet a 66 legnagyobb önkormányzatról (főváros, 23 fővárosi kerületi önkormányzat, 23 megyei jogú város, 19 megyei önkormányzat), illetve 19 jelentést az egyes megyék településeit érintő értékelések tapasztalatairól és következtetéseiről.

Az önkormányzatokat követően az Állami Számvevőszék a 2021. évben jelen idejű monitoring ellenőrzés keretében összesen 3932 – az önkormányzati társulások irányítása alá tartozó 591, valamint az önkormányzatok irányítása alá tartozó 3341 – intézmény belső kontrollrendszerének és integritásának lényeges elemei kialakítását értékelte.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény a helyi közhatalom gyakorlás széleskörű érvényesítésével összhangban tág teret ad az önkormányzatoknak a feladataik, a közszolgáltatások legkülönbözőbb formákban történő ellátására. Széleskörű lehetőséggel rendelkeznek intézmények alapítására, illetve arra, hogy a feladataikat önként létrehozott társulások útján lássák el. Az irányításuk alá tartozó intézmények szerteágazó

közszolgáltatásokat nyújtanak, működésük minősége közvetlen hatással van az azokat igénybe vevő állampolgárok életére.

Napjainkban kiemelt fontosságúvá vált, hogy az intézmények vezetői felismerjék az integritási kockázatokat, azokat ismételt felmérjék, és átlátható, jól szabályozott rendszereket, döntési mechanizmusokat alakítsanak ki. A belső kontrollrendszer – benne az integritás ellenőrzések – megfelelő kialakítása, működése az önkormányzati intézményeknél is hozzájárul a társadalmi közbizalom erősítéséhez. Az intézményenként értékelt 15 dokumentumnak folyamatosan rendelkezésre kell állniuk, ugyanis ezek alapvető feltételei az adott intézmény szabályozottságának, szabályos és átlátható gazdálkodásának, illetve csalásmentes működésének. A dokumentumok kiértékelése alapján – az integritás további fejlesztése érdekében – az Állami Számvevőszék azonosította a lényeges kockázati területeket, és már az ellenőrzés lefolytatásával párhuzamosan, a 2021. évre vonatkozóan a kockázatok csökkentésére hívta fel az intézményvezetők figyelmét. Mindezek eredményeként a 3408 vezetői levélben jelzett, közel 18 ezer kockázati területből több mint 8 ezer esetben (45,0%-ánál) az intézményvezetők a tárgyévben tettek, vagy terveztek intézkedéseket.

Az intézményeknél a szabályozási környezet kialakítása – vagyis a szabályzatok jóváhagyása, kiadományozása – az intézményvezető felelősségi körébe tartozik. Az ellenőrzések által feltárt két leggyakoribb hiba volt, hogy a jogszabályok által előírtak ellenére egyes területekre nem készültek szabályzatok, illetve azokat nem az intézményvezetők hagyták jóvá.

Az ellenőrzött 3932 intézmény 17,2%-ánál tett eleget az intézményvezető az ellenőrzött területek mindegyikén az integritási ellenőrzések alapvető feltételeit jelentő, a jogszabályban előírt szabályozási kötelezettségének. Az intézmények 11,1%-ánál az intézmény vezetője a jogszabályi előírásokon túl további erőfeszítéseket is tett az integritás erősítése érdekében,

felismerte a jogszabályok által el nem írt, további integritási kontrollok kialakításának indokoltságát.

A figyelemfelhívásra határidőben történt intézkedések eredményeként az ellenőrzött intézmények 41,1%-ánál a kockázatok alacsony szintűek, illetve – a tervezett intézkedések végrehajtásával – a kockázatok alacsony szintre csökkennek.

Az Állami Számvevőszék 2021. decemberében összesen 22 jelentésben hozta nyilvánosságra az önkormányzati intézmények integritásának értékelését. A jelentések nyilvánosságra hozatalával egyidejűleg megkereste a figyelemfelhívására nem válaszoló, illetve a jelzett kockázatokra nem, vagy csak részben intézkedő intézmények irányító szerveit. Mindemellett – a közpénzügyi helyzet javítása érdekében – az érintett intézményvezetők figyelmét is felhívta a további intézkedések indokoltságára.

Az Állami Számvevőszék figyelemfelhívásának és tanácsadásának eredményeként – a 2022. február 15-ig történt intézkedésekkel – az alacsony integritási kockázatú intézmények aránya a tanácsadást megelőző 25,2%-ról 48,3%-ra növekedett.

Közttestületek ellenőrzése – a közfeladat-ellátás ellenőrzése

Az Állami Számvevőszék 2021-ben a Hegyközségek, Hegyközségi Tanácsok és Borrégiós Tanácsok, Önkormányzati tűzoltóságok, Országos Magyar Vadászkamara és területi szervezetei, szakmai, gazdasági, érdekképviselőket ellátók és egyéb köztestületek közfeladatellátását ellenőrizte.

Magyarországon a köztestületeket nem a tagok hozzák létre szabad elhatározásukból, hanem a Parlament létesíti azokat a törvényi rendelkezésekkel és ugyancsak a Parlament joga azok megszüntetése is.

Az Állami Számvevőszék a 2021. évben értékelte egyrészt az Önkormányzati tűzoltóságok, az Országos Magyar Vadászkamara és területi szervezetei, továbbá a szakmai, gazdasági, érdekképviselőket ellátók és egyéb köztestületek tevékenységét, másrészt a Hegyközségek, a Hegyközségi Tanácsok és Borrégiós Tanácsok működését.

Ezen köztestületek az OBH nyilvántartásában megtalálhatóak és szerepük kiemelt jelentőségű, hiszen közfeladatot látnak el és szakmai, etikai felügyeletet gyakorolnak tagjaik felett. Az általuk ellátott feladatok a társadalom széles rétegét érintik, ezért közérdeklődésre tartanak számot. Szabályszerű gazdálkodásuk elengedhetetlen közfeladataik ellátása érdekében megfogalmazott szakmai céljaik megvalósításához, valamint a társadalmi közbizalom fenntartásához és erősítéséhez. Velük szemben társadalmi elvárás, hogy feladataik ellátásához biztosított pénzügyi fedezetet és a kötelező tagsághoz kapcsolódó hegyközségi járulékot, tagdíjat átlátható és elszámoltatható módon kezeljék, azokat rendeltetésszerűen használják fel. Így mindegyik értékelt területen a közfeladat-ellátás javításának és a közbizalom erősítésének folyamatos elvárásnak kell lennie.

Az Állami Számvevőszék tanácsadó jellegű monitoring típusú megközelítés szerint végzett értékelése során a leglényegesebb dokumentumok alapján értékelte a források szabályszerű, átlátható és elszámoltatható felhasználásának alapvető feltételeit. Ezzel a Számvevőszék hozzájárult ahhoz, hogy a köztestületek a közpénzeket és a hegyközségi

járadékokat, a tagdíjakat átlátható és elszámoltatható módon kezeljék, a nyilvánosság és a forrást biztosító tagok megfelelő tájékoztatást kapjanak a köztestületek működéséről.

A Számvevőszék által ellenőrzött dokumentumok közül az ellenőrzött szervezetek működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről megalapozott és valós összképet mutató beszámoló azért lényeges, mert biztosítja a szervezet működésének és gazdálkodásának átláthatóságát és elszámoltathatóságát. A követelések leltárának jogszabályi előírások szerinti elkészítése azért nélkülözhetetlen, mert biztosítja a beszámolóban kimutatott követelésállomány alátámasztását. A hegyközségi járulékok, a tagdíjak és az állami költségvetési támogatások elkülönített nyilvántartása alapján biztosítható az eredménykimutatásban a hegyközségi járulék, a tagdíj bevételek elkülönített kimutatása, a beszámoló megalapozottsága.

Az Állami Számvevőszék által ellenőrzött 209 köztestület közül egy nem volt ellenőrizhető, így nem volt átlátható és elszámoltatható, két köztestületnél a Számvevőszék nem tárt fel hibát. 8 köztestület kialakította a működésére és gazdálkodására vonatkozó alapvető szabályokat, 113 köztestület szintén rendelkezett a lényeges dokumentumok keretében értékelt, kötelezően elkészítendő szabályzatokkal, azonban azok tartalmának kijavítása érdekében tett intézkedésekkel tovább erősíthették a működésük és gazdálkodásuk szabályozási kereteit. További 85 vezetőnek volt szükséges intézkedést tennie a működés és gazdálkodás alapvető szabályozási keretei kialakítása érdekében.

A köztestületek már az ellenőrzés folyamán javíthatták a hiányosságokat, az Állami Számvevőszék már az értékelés során megszólította az érintett köztestületek vezetőit annak érdekében, hogy mielőbb előmozdítsa a pozitív irányú változásokat.

A figyelemfelhívást követően összesen 142 köztestület vezetője tett lépéseket a pozitív változások elindítására. A megtett intézkedések hatására javult közpénzügyi helyzetük és a közfeladat-ellátásuk. 13 vezető válaszolt a figyelemfelhívó levélre, azonban nem éltek a Számvevőszék által biztosított lehetőséggel és részükről a feltárt hiányosságok többségének kijavítása nem történt meg, így elmulasztották a lehetőséget a közbizalom növelésére. További 11 vezető is válaszolt a figyelemfelhívó levélre, azonban egyáltalán nem tett lépéseket a pozitív változások elindítására. 38 köztestület vezetője pedig egyáltalán nem is válaszolt az Állami Számvevőszék figyelemfelhívó levelére. Esetükben a források szabályszerű, átlátható, elszámoltatható felhasználása alapvető feltételeit biztosító jogszabálykövető magatartás, ezáltal a közfeladat-ellátás nem javult.

Költségvetési szervek integritásának ellenőrzése

A közfeladatok ellátása elsősorban költségvetési szervek alapításával és működtetésével valósul meg. Az Alaptörvény rögzíti, hogy minden közpénzekkel gazdálkodó szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzügyek átláthatóságának előmozdítása, a közvagyon védelme, a korrupció elleni védelem érdekében indokolt az államháztartás központi alrendszerébe tartozó szervezetek ellenőrzése.

Az Állami Számvevőszék új ellenőrzési megközelítést alkalmazva 127 költségvetési szerv ellenőrzésével, valamint tanácsadási tevékenységgel támogatta azok átlátható működését, valamint a közpénzekkel és a közvagyonnal való törvényes gazdálkodását.

Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy a központi és köztestületi költségvetési szerveknél kialakították-e a vagyonelemek számbevételének kontrollkörnyezetét, elrendelték-e a költségvetési szervek vagyonelemeinek számbavételét, valamint kialakítottak-e olyan szabályozásokat, folyamatokat, amelyek biztosítják a költségvetési szerv tevékenységében az eredményesség követelményeinek érvényesítését.

Az ellenőrzés megállapította, hogy az ellenőrzött szervezetek többsége nem alakított ki olyan kontrollkörnyezetet, amely a vagyonelemek teljes körének szabályszerű számbavételét biztosította volna. Az ellenőrzött szervezetek többsége nem igazolta azt sem, hogy a kontrolltevékenység részeként biztosították a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollok kiépítését, a döntések eredményességi szempontú megalapozottságát. A feltárt hiányosságok kockázatot jelentettek a nemzeti vagyon megőrzésére és az eredményességi követelmények érvényesítésére nézve.

A közpénzügyi helyzet javulása a költségvetési szerveknél

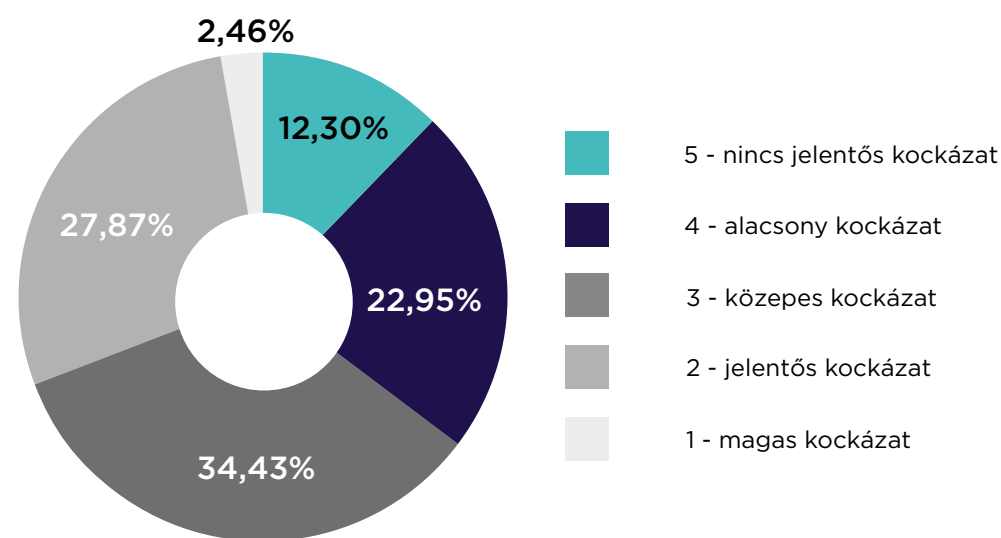
Az ellenőrzés eredményei alapján az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenysége keretében 122 figyelemfelhívó levélben, 587 figyelemfelhívást fogalmazott meg az ellenőrzött szervezetek vezetői számára. A figyelemfelhívó levelekre az ellenőrzött költségvetési szervek túlnyomó többsége, 113 szervezet válaszolt. A költségvetési szervek vezetői 489 db olyan, már végrehajtott, vagy tervezett intézkedésről számoltak be, amelyek – a válaszok kiértékelése alapján – alkalmasak voltak a figyelemfelhívásban szereplő hiányosságok megszüntetésére.

Az Állami Számvevőszék tanácsadói tevékenységének eredményeként tehát a költségvetési szervek többségénél javult a közpénzekkel és a közvagyonnal való törvényes, átlátható működés kontrollkörnyezetének kialakítása, valamint az eredményesség követelményeinek érvényesítése.

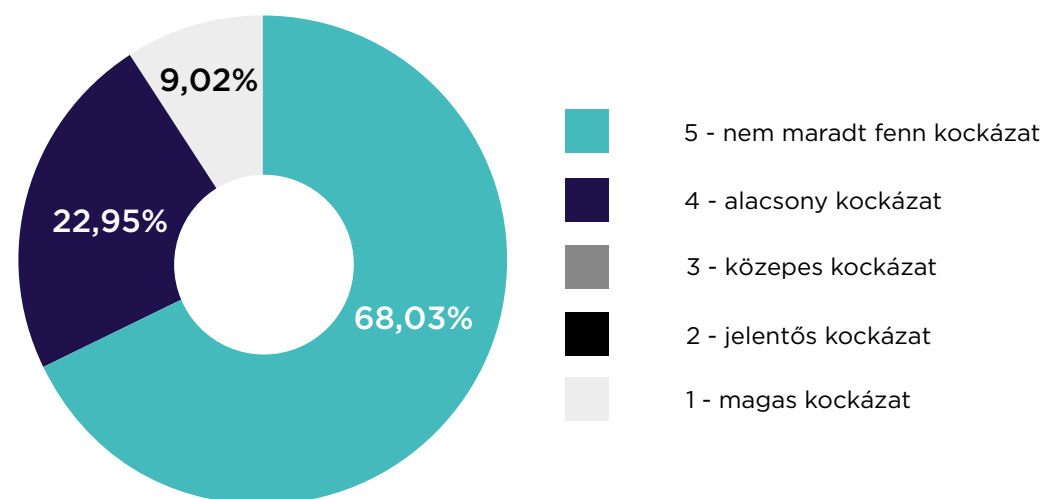
Az Állami Számvevőszék ötfokú skálán értékelte az ellenőrzés során feltárt kockázatokat. Nem jelentős kockázatbesorolást (5-ös osztályzatot) kaptak azok a költségvetési szervezetek, amelyek vezetői legfeljebb két figyelemfelhívó jelzést kaptak, míg 1-est azok a szervezetek kaptak, amelyek hét vagy annál több figyelemfelhívásban részesültek. Emellett szintén egy ötfokú skálán értékelte a figyelemfelhívó levelekre adott válaszok alapján az ellenőrzöttek együttműködési készségét és a megküldött dokumentumokban jelzett intézkedések eredményességét. A legkedvezőbb értékelést (5) kapták azok a szervezetek, amelyek tizenöt napon belül minden figyelemfelhívás tekintetében megfelelő intézkedéseket

tettek, így a feltárt hiányosságokat kezelték. A legkedvezőtlenebb értékelést (1) azok a szervezetek kapták, amelyek az ÁSZ tv-ben előírt együttműködési kötelezettségüknek nem tettek eleget, vagy intézkedésük az ellenőrzés által feltárt hiányosság szempontjából nem bizonyult megfelelőnek.

Értékelés a figyelemfelhívások megoszlása alapján

Fennmaradó kockázati besorolások megoszlása

Az ellenőrzés által feltárt hiányosságok alapján történő értékelés (eredendő kockázati besorolás) számtani átlaga 3,1 volt, míg a figyelemfelhívásokra adott válaszok alapján a fennmaradó kockázatok értékelésnek átlaga 4,4 lett. Mindez azt jelzi, hogy az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenysége eredményes volt, hiszen a szervezetek értékelése mintegy 70 százalékponttal, 3,1-ről 4,4-re javult.

Állami tulajdonú gazdasági társaságok integritásának ellenőrzése

A közvagyonnal való felelős gazdálkodás és annak állapotáról – a tulajdonos állam, valamint a társadalom irányába – történő elszámolás a védelem kialakítását és működtetését is megkívánja. Ezek az integritás ellenőrzései a korrupciós kockázatokkal szembeni védelem kialakítását, illetve az azok mérséklésére hivatott ellenőrzések alkalmazása vezetői feladat és felelősség, amely a szervezeti működés, a mindennapi feladatellátás szabályosságán túlmutat. Az integritás elvű működés a korrupciómentesség szervezeti fellépésének eszköze, a feddhetetlenség igazolása. Az integritás alapú működés megléte különösen fontos a társadalmi, gazdasági súlyuk következtében is kiemelt szerepet játszó köztulajdonban álló, állami tulajdonú gazdasági társaságoknál. Ezen szervezetek a vagyonkezelésben lévő közvagyon, a felhasznált vagy gazdálkodáshoz szükséges közpénz, a közfeladat-ellátásban való működés alapján nagyobb veszélyeztetettségnek és korrupciós kockázatoknak vannak kitéve. A gazdasági társaságok között az integritási ellenőrzések kiépítettsége tekintetében jelentős különbségek tapasztalhatók, és ezek a különbségek döntő részben a társaságok menedzsmentjének az eltérő hozzáállására vezethetők vissza.

A Számvevőszék a 2021. évben a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok integritását értékelte 356 gazdasági társaságnál. Az ellenőrzött szervezetek közül 148 társaság a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszeréről szóló 339/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet (Gbkr.) hatálya alá, 44 társaság pedig a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.) hatálya alá tartozott. Ezen túlmenően ellenőrzésre került 164 olyan gazdasági társaság, amelyek nem tartoztak egyik említett kormányrendelet hatálya alá sem. Az ellenőrzést a Számvevőszék monitoring alapú ellenőrzéssel végezte, ami a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok integritás alapú működésének lényeges területein – a jelen állapot lényeges dokumentumaira fókuszálva – valós idejű értékeléssel, a jövőre vonatkozó ajánlások megfogalmazásával valósult meg. Az ellenőrzés az integritás tudatos működésre, a szervezeti kultúra egységét biztosító értékek meghatározására, továbbá az integritási-irányítási, integritás-kockázatkezelési rendszer kiépítettségére, a kockázatos folyamatokra, területekre való kiterjesztésére helyezte a hangsúlyt. A szabályozások és nyilvántartások kialakításának célja nem kizárólag a jogszabályi rendelkezések betartása, hanem a társaságok szabályozottságán keresztül a szabályszerű és csalásmentes gazdálkodás feltételeinek megteremtése, ezáltal az Alaptörvényben előírt átláthatóság és elszámoltathatóság elvének érvényesítése. Az elszámoltathatóság alapvető feltétele, hogy a jogszabályi előírások, továbbá a gazdálkodó szervezetek belső szabályozásai biztosítsák a felelős gazdálkodás kereteit, a gazdálkodásért való felelősségi viszonyok egyértelmű meghatározását.

Az ellenőrzött gazdasági társaságok tekintetében első lépésként – a 2020. évre vonatkozóan – a Számvevőszék az ellenőrzés rendelkezésére bocsátott dokumentumok kockázati kritériumait határozta meg, majd a hibák értékelése történt meg valamennyi ellenőrzött szervezet vonatkozásában. Az ellenőrzés a társaságok működésének és gazdálkodásának azon lényeges területeit tekintette át, amelyek érdemi kockázatot jelentenek a társaságok integritási helyzetére.

Második lépésben a Számvevőszék – tanácsadó tevékenysége keretében – az ellenőrzés ideje alatt figyelemfelhívó levélben értesítette az érintett szervezetek vezetőit, hogy az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok megszüntetésére és a pozitív változások elindítására lépéseket tegyenek. A figyelemfelhívásban az ellenőrzés által feltárt hibák, hiányosságok felszámolására a Számvevőszék a jövőre tekintettel biztosított lehetőséget. A figyelemfelhívással érintett vezetők döntő része felelős vezetői magatartást tanúsított azzal, hogy mérlegelte és intézkedett a szabályozásban rejlő hibák kijavításáról, megszüntetéséről. Az adatszolgáltatás és a figyelemfelhívásokra történt intézkedések figyelembevételével az ellenőrzött intézmények integritásának fennálló állapota együttesen jelentősen javult.

Az ellenőrzés hozzájárult ahhoz, hogy az állami tulajdonú gazdasági társaságok a jogszabályi előírások szerint alakítsák ki gazdálkodásuk szabályozási kereteit. Az ellenőrzés a kockázatok feltárásával támogatást nyújtott ezen szervezetek számára az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás megvalósításában. A megtett intézkedések szorosan összefüggnek a társaságok vezetőinek az elszámoltathatóság és az átláthatóság iránti elkötelezettségével és a korrupciós veszélyeztetettség csökkentésének igényével, ami előmozdítja a közpénzügyi helyzet javulását.

II.1.4. Tudásátadás és Tudáscsere a jó gyakorlatok megosztásáért

Miért fontos az integritás?

Az integritás megőrzése és a korrupció megelőzése a világjárvány idején még inkább felértékelődött. A közsféra szervezetei tevékenységeinek célja ugyanis a közérdek szolgálata. Ha pedig a szervezet erőforrásait nem a köz érdekében használják, akkor a szervezet integritása sérül: az integritás legmélyebb tartalma a közjó hiteles szolgálata. Minél magasabb egy szervezet integritása annál ellenállóbb a korrupciós veszélyekkel szemben. Az INTOSAI etikai alapelveinek, az ISSAI 130-nak is legelső etikai értéke az integritás, és ez a közsféra valamennyi szervezete számára is mértékadó érték. Az integritás kultúra megszilárdítása és az ezzel összekapcsolódó hazai és nemzetközi tudásmegosztás 2011-óta az Állami Számvevőszék egyik legfontosabb küldetése.

Állami Számvevőszék: Az integritás tudásmegosztó központja

A magyar Számvevőszék az integritás-alapú megközelítés megszilárdítása és az integritás irányítási rendszerek kiépítése tekintetében nemzetközi viszonylatban is elismert szereplővé vált, hiszen az integritás szemlélet elterjesztése hosszú évek óta fontos küldetése az Állami Számvevőszéknek a nemzetközi tudáscsere területén is. A csaknem évtizednyi, évről-évre rendszeres nemzetközi integritás tudásmegosztás révén az Állami Számvevőszék a nemzetközi számvevőszéki világban tudásmegosztó központtá fejlődött. 2021-ben pedig a hazai közintézmények vezetői számára még szélesebb körben tette elérhetővé integritási képzéseit.

Az Állami Számvevőszék integritási kezdeményezéseinek nemzetközi elismertségét mutatja, hogy meghívást kapott abba az INTOSAI munkacsoportba, amely a korrupció visszaszorítása érdekében az INTOSAI és az ENSZ között létrejött együttműködési megállapodásban foglaltak megvalósításának koordinációját végzi. Ehhez kapcsolódóan a Számvevőszék elnöke részvevője volt 2021. decemberében az INTOSAI és a ENSZ által közösen szervezett, a korrupció elleni küzdelem jövőjével foglalkozó VIP kerekasztal beszélgetésnek.

Nemzetközi tudásátadás: Az Integritás Szemináriumtól az Integritás e-Course-ig

A Nemzetközi Integritás szeminárium célja a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok megosztásán keresztül az integritásalapú közigazgatási kultúra és a transzparens állam-működés fejlesztése az érintett országokban. 2021-ben a Számvevőszék úgy döntött, hogy a pandémia ellenére nem feladja, hanem egy magasabb szintre helyezi a 2013 óta jelentős eredményeket felmutató Nemzetközi Integritás Szemináriumát. Mivel egy ilyen eseményre csak online módon kerülhetett sor, ez lehetőséget biztosított arra, hogy az elmúlt évek során kiérlelt curriculumot a Számvevőszék elektronikus tananyaggá fejlesztesse. Az Állami Számvevőszék létrehozott egy olyan platformot, amely egyfelől lehetőséget adott arra, hogy teljes értékű online tanfolyamra kerüljön sor, másfelől biztosította azt is, hogy a résztvevőkkel valós idejű, interaktív workshopokon is találkozassanak az előadók. A 2021. év Szemináriumának elektronikus tananyagával az Állami Számvevőszék megalapozta azt, hogy a jövőben ezt az online tananyagot még szélesebb körben hasznosíthassa a nemzetközi számvevőszéki térben. A 2021-ben 8. alkalommal megrendezett

Nemzetközi Integritás Szemináriumon és e-Course-on közel 40 ország, mintegy 90 számvevőszéki szakértője vett részt.

Az elektronikus tananyag témakörei

Hazai tudásmegosztás és tanácsadás az ellenőrzött szervezetek körében

Az Állami Számvevőszék az önkormányzatok rendszerszintű értékeléseinek tapasztalataira építve, és a pandémia mellett az online tér lehetőségeit kihasználva online képzést indított 2021-ben az önkormányzati jegyzőknek, amelyen több mint 600 önkormányzat jegyzője vett részt. Ezen kívül több mint 500 ellenőrzött szervezet vezetőjének indított online képzést a Számvevőszék. Tekintettel arra, hogy a korrupciós kockázatoknak való kitettség elleni védelem kialakítása, a kontrollok alkalmazása vezetői feladat és felelősség, ezért rendkívül fontos a megfelelő vezetői magatartás. Az Állami Számvevőszék több esetben már az ellenőrzés folyamán tanácsadást nyújt a közpénzügyi helyzet javítása érdekében, továbbá öntesztekkel is támogatja a felelős vezetőket.

II.1.5. Nemzetközi együttműködés a korrupció megelőzése érdekében

A mesterséges intelligencia felhasználása a korrupció megelőzésében, valamint a korrupció mérésének megbízhatósága is hangsúlyos szerepet kapott az Állami Számvevőszék 2021. évi Nemzetközi Integritás Szemináriumán.

A szeminárium résztvevői online kurzuson ismerték meg a korrupció megelőzésének azt a megközelítését, amely az integritás alapú szervezeti kultúra megerősítésén alapul.

A résztvevők által feltöltött feladatmegoldások megvitatására pedig workshopok adtak lehetőséget. A csoportmunkák konkrét esettanulmányok, integritási incidensek, etikai dilemmák feldolgozása köré épültek fel, illetve szimulációs játékként, egy konkrét közintézmény vezetőjének szerepéből értelmezték az „integritási műszerfal” eredményeit.

Az Integritás és etikai dilemmák workshop résztvevői különböző, többek között az ajándékok elfogadását, vagy bennfentes információk megismerését érintő döntési szituációk feldolgozásán keresztül tapasztalták meg. Az integritás megvalósítása sok esetben nem egyszerű, hiszen etikai döntési helyzetekben gyakran egyenrangú értékek ütköznek.

A megbízható mérés a korrupció elleni fellépés alapfeltétele című workshopon a résztvevők megvitatották a nemzetközi korrupció mérési rangsorok limitációit és a tudományosan is megbízható mérés alapvető feltételeit. A résztvevők szimulációs játék során egyes korrupciónak kitett területek vonatkozásában foglalmazták meg a megbízható mérés kérdéseit, mintáját és az adatgyűjtés módszereit.

Korrupciós kockázatok az egészségügyben, COVID-19 szeminárium egyik fontos üzenete, hogy a korrupció nem egyenlő a korrupciós kockázatokkal és meg kell különböztetni a korrupció veszélyét attól, ha piaci egyensúlytalanság zavarja meg a gazdálkodás rendszer működését. Ezzel kapcsolatban a workshop résztvevői megvitatották a piaci egyensúly megbomlásának következményeit, a világjárványnak a versenypiacra gyakorolt torzító hatását is.

Technológia és korrupciómegelőzésről szóló szeminárium rámutatott, hogy a mesterséges intelligencia nem csupán veszély vagy lehetőség a számvevőszékek számára, hanem új feladat: a számvevőszékek feladata, hogy az algoritmusokat auditálják, mindezzel megerősítsék a társadalom bizalmát ezekben az új technológiákban. Az információs technológia képes kiiktatni az emberi tényezőt a döntési folyamatból, így a korrupciós befolyás veszélyét is kizárja: A technológia programozása szerint „etikus”. Ma már Magyarországon is ilyen megoldások zárják ki a korrupció veszélyét a gyorsított bírságok kiszabásában, vagy az egyetemi felvételi rendszer folyamatában. Ugyanakkor ennek a megoldásnak megvannak a maga korlátjai is: csak olyan problémákat képes kezelni, amelyekre azt előzetesen programozták.

II.2. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése

Magyarország Alaptörvénye a nemzeti vagyon kezelésének és védelmének céljaként a közérdek szolgálatát, a közös szükségletek kielégítését és a természeti erőforrások megóvását, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevételét jelöli meg. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás alapvető célja tehát a közfeladatok ellátása, ennek során alapvető társadalmi elvárás a közvagyonnal való átlátható és elszámoltatható gazdálkodás és a nemzeti vagyon védelme.

A Számvevőszék a 2021. évben is kiemelt figyelmet fordított a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás ellenőrzésére és a több alrendszer veszélyeztető kockázatok és pénzügyi sérülékenységet okozó folyamatok feltárására. A Számvevőszék ellenőrzési megállapításaival folyamatosan arra törekszik, hogy a pénzügyi egyensúly fenntartása érdekében felhívja a szervezetek figyelmét a felmerült kockázatokra és a szükséges intézkedések meghozatalára.

II.2.1. Nemzeti vagyonnal való gazdálkodás ellenőrzése

A Számvevőszék a nemzeti vagyonnal való gazdálkodásra irányuló ellenőrzéseit 2021-ben az önkormányzatoknál, az államháztartás központi alrendszerénél, valamint azoknál az államháztartáson kívüli szervezeteknél végezte, amelyek nemzeti vagyonnal gazdálkodtak.

Az ellenőrzésekkel a Számvevőszék hozzájárult a szabályszerű gazdálkodáshoz, az átláthatóság és az elszámoltathatóság érvényesüléséhez, a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodáshoz, ezáltal a feladatellátás eredményességéhez. Mindezzel a Számvevőszék támogatta a közpénzügyi helyzet javulását, a közbizalom erősítését és a jól irányított állam működését.

Az elmúlt években elvégzett vagyongazdálkodást érintő ellenőrzések hatására a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás helyzete javult. Emellett vannak még olyan területek és ellenőrzés során feltárt kockázatok, amelyeknek értékeléséhez és fejlesztéséhez az Állami Számvevőszék 2022. évi ellenőrzései hozzájárulhatnak.

Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás erősödött elsősorban az állami vagyon nyilvántartása és a tulajdonosi ellenőrzések területén. Az Állami Számvevőszék 2022-re tervezett ellenőrzései támogathatják a korábbi ellenőrzések tapasztalatai alapján kockázatot hordozó esetekben az önkormányzatok tulajdonosi joggyakorlásának erősítését.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzésének és felhívásának hatására az állami tulajdonba tartozó gazdasági társaságok integritási helyzete az ellenőrzött társaságoknál előrelépést mutatott. Az Állami Számvevőszék 2022-ben is folytatja a megkezdett ellenőrzést, amely a kiemelten a többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok integritási helyzetének értékelését és fejlesztését helyezi a középpontba.

A közvagyonnal való felelős gazdálkodáshoz szükséges az integritás alapú/elvű védelem kialakítása és működtetése. Az integritás biztosításához elengedhetetlen a vezetés elkötelezettsége és olyan szabályozási környezet kialakítása, amely támogatja az Alaptörvényben rögzített, a nemzeti vagyon védelmére vonatkozó elvek érvényesülését. Az integritás elvű működés kereteinek kialakításával a vezető nemcsak a szabályos működés feltételeit teremti meg, hanem hozzájárul a vagyongazdálkodás során az átláthatóság és elszámoltathatóság elveinek érvényesüléséhez.

Hogyan fejlődött a szabályozási környezet?

Az állami vagyonra vonatkozó törvényi szabályozás erősödött mind az állami vagyon nyilvántartása, mind az állami vagyon stratégiai szempontú kezelése tekintetében.

Az állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXXII. törvény 2020 novemberétől megteremtette az állami vagyon egységes nyilvántartásának informatikai hátteréhez szükséges jogszabályi alapokat, törvényi szintre emelte a vagyon nyilvántartáshoz kapcsolódó korábbi szabályokat, valamint megállapította a tulajdonosi joggyakorló adatszolgáltatásokból felépülő egységes állami vagyonnyilvántartás vezetéséhez szükséges törvényi előírásokat. Mindez lényeges lépés volt a törvényalkotó részéről a korszerű állami vagyonnyilvántartás megteremtése irányába.

Az állami vagyonnal való fenntartható gazdálkodás megteremtése érdekében egyes vagyongazdálkodást érintő törvények módosításáról, valamint egyéb vagyongazdálkodási rendelkezésekről szóló 2021. évi LXXXIV. törvény 2022 januárjától meghatározta a stratégiai és a stratégiai nem minősülő állami vagyon körét és kezelésének szabályait. A törvényi szabályozás fontos lépés ahhoz, hogy a stratégiai állami vagyonnal való gazdálkodás erősödjön, az MNV Zrt. tevékenysége az állam stratégiai vagyonának kialakítására és kezelésére összpontosuljon. Emellett a törvénymódosítás megteremti annak a szervezeti és szabályozási feltételeit is, hogy a stratégiai nem minősülő vagyonelemek kezelésére és állami tulajdonból törvényi kivezetésére gyorsan, költséghatékonyan, az állami vagyonra vonatkozó alapvető garanciális szabályok betartásával kerüljön sor.

Állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás

Az Állami Számvevőszék törvényi előírás alapján, a közvagyonnal való felelős gazdálkodás támogatása érdekében minden évben ellenőrzést végez azoknál a szervezeteknél, amelyek az állami vagyon feletti tulajdonosi jogokat gyakorolnak. A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., a Nemzeti Földügyi Központ, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorló tevékenységére kiterjedő ellenőrzés alapján 2020-ban a tulajdonosi joggyakorló szervezetek a jogszabályi előírások szerint kialakították a tulajdonosi joggyakorlás szervezeti és szabályozási kereteit. Kiépített belső kontrollrendszerük támogatta az állami vagyon feletti szabályszerű tulajdonosi joggyakorlást, a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodást. A tulajdonosi joggyakorlással összefüggő ellenőrzéseikkel az ellenőrzött szervezetek hozzájárultak a felelős vagyongazdálkodáshoz. Az állami vagyonról a tulajdonosi joggyakorlók a jogszabályi előírásoknak megfelelően beszámoltak, és azt szabályszerűen nyilvántartották.

Emellett az Állami Számvevőszék megállapította, hogy a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. szabálytalan tulajdonosi joggyakorlási tevékenységének kockázata csökkent. Egységes nyilvántartási és lekérdezési rendszere biztosította a vagyongazdálkodásba adott állami vagyonnal kapcsolatos, jogszabályokban előírt adattartalmat. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ jogutódjaként az Országos Kórházi Főigazgatóság vezetője felé az ellenőrzött időszakot követően lépéseket tett a tulajdonosi joggyakorlásának erősítésére.

Modellváltó felsőoktatási intézmények

Az Állami Számvevőszék 2021-ben hét, modellváltással érintett felsőoktatási intézmény ellenőrzését végezte el. Az ellenőrzések megállapításai alapján levonható a következtetés, hogy a nemzeti vagyon védelme érdekében indokolt volt a tulajdonosi joggyakorlás kereteinek megerősítése.

Az Állami Számvevőszék levélben hívta fel az érintett egyetemeket fenntartó kuratóriumok elnökeinek figyelmét az ellenőrzés megállapításainak jövőbeli hasznosítására, a rendelkezésre álló vagyon pontos számbavételére.

Emellett az egyetemek fenntartásával megbízott új alapítványok a modellváltást követően is kötelesek a rájuk bízott vagyonnal az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint gazdálkodni. Ennek támogatása érdekében az Állami Számvevőszék öntesztet készített, amelynek célja, hogy a modellváltást követően a fenntartók testületének tagjai felelősen és gondos gazdaként bánjanak a rájuk bízott vagyonnal és szabályosan láthassák el feladataikat. Az önteszt kitöltését követően, amennyiben az szükséges, a fenntartók intézkedni tudnak annak érdekében, hogy feladataikat a modellváltással létrejött új környezetben szabályosan láthassák el, valamint biztosítják a nemzeti vagyon megőrzését és védelmét.

Központi költségvetési szervek vagyongazdálkodása

Az Állami Számvevőszék 2021-ben is folytatta a központi költségvetési szervek vagyongazdálkodásának ellenőrzését. Az ellenőrzésekkel az Állami Számvevőszék hozzájárult a közpénzügyi helyzet javulásához és a nemzeti vagyon védelmének erősítéséhez az ellenőrzött szervezeteknél.

Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításaival rámutatott a vagyongazdálkodás és a nemzeti vagyon védelmének kockázatos területeire a Gazdasági Versenyhivatal, az Országos Meteorológiai Szolgálat, a Budapesti Operettszínház, az Állami Ménesgazdaság Szilvásvár, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal tekintetében, ezzel elősegítette a vagyongazdálkodás szabályosságának javulását és a nemzeti vagyon megőrzésének erősítését.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság ellenőrzése megállapította, hogy az alapvető jogok biztos intézkedéseivel megteremtette a példamutató működés, a szabályos feladatellátás feltételeit, így a társadalom számára az Egyenlő Bánásmód Hatóság feladatait jogutódként átvető Alapvető Jogok Biztosa Hivatala eredményesebben tudja biztosítani az egyenlő bánásmód követelményét. Az új szervezeti környezetben jelentősen javult a közpénzügyi helyzet, az Egyenlő Bánásmód Hatóság átszervezésére tett intézkedések pedig indokoltak voltak.

Jelentős beruházások

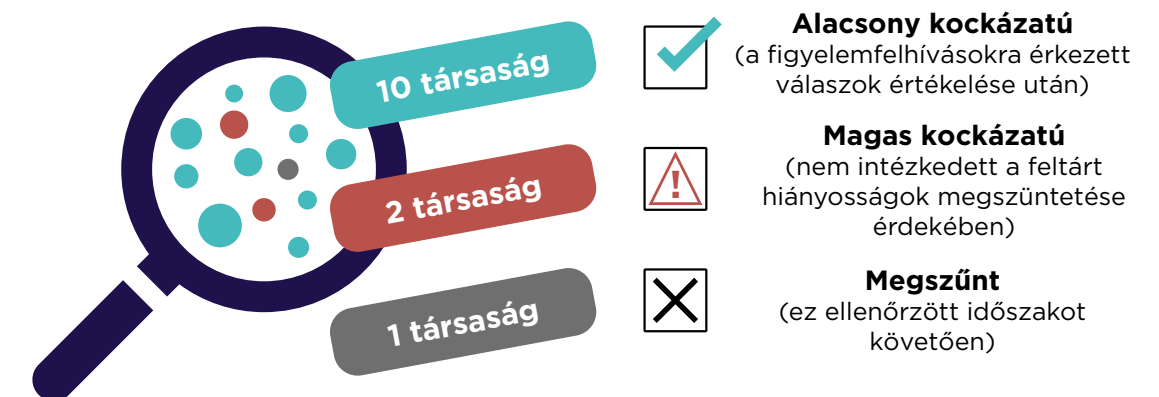
A jelentős beruházások jellemzően több százmillió, esetenként több milliárd forintos támogatásból valósulnak meg, ezért a beruházó szervezet köteles kiépíteni azokat a kontrollokat, amelyek az átláthatóság, elszámoltathatóság, törvényesség, célszerűség és eredményesség követelményének teljesülését szolgálják. Az Állami Számvevőszék vonatkozó ellenőrzései hozzájárultak a beruházás eredményes megvalósulásának elősegítéséhez. 2021-ben négy jelentős beruházás ellenőrzését végezte el az Állami Számvevőszék. Az ellenőrzések alapján megfelelő volt a Nyíregyházi Atlétikai Centrum megépítésének, a Harkányi Gyógy- és Strandfürdő felújításának, a Szolnoki Szigligeti Színház felújításának és a Petz Aladár Megyei Oktató Kórház parkolási infrastruktúrája fejlesztésének döntéshozatala és a beruházások megvalósításának előkészítése.

Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok vagyongazdálkodási tevékenységét érintő ellenőrzések

Az Állami Számvevőszék 11 nemzeti (önkormányzati) tulajdonú gazdasági társaságnál értékelte a fizetőképességet veszélyeztető helyzet kialakulásának kockázatát. Az Állami Számvevőszék ellenőrzésével felhívta a figyelmet a többségi tulajdonban álló önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál a fizetőképességet veszélyeztető helyzetre, annak érdekében, hogy a vagyonszerzés megelőzhetővé váljon. A fizetőképességet veszélyeztető jelenségek korai feltárásával, értékelésével az Állami Számvevőszék támogatta a vagyonszerzés megelőzését, hozzájárulva ezzel a nemzeti vagyon megőrzéséhez, a közfeladat ellátásának zavartalan biztosításához.

Emellett az Állami Számvevőszék 13 olyan nemzeti tulajdonú gazdasági társaság vagyongazdálkodását vizsgálta, amelyek családjegítésre, időskorúak gondozására, környezetvédelemre, illetve más, a társadalom számára kiemelten fontos területekre specializálódtak.

Mit állapított meg az ÁSZ a gazdasági társaságoknál?

A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése rendkívül fontos a nemzeti vagyon megőrzése, megóvása tekintetében. 13 ellenőrzött nemzeti tulajdonú gazdasági társaság közül 10 biztosította a jogszabályi előírásokkal összhangban, hogy vagyonáról megbízható és hiteles információk álljanak rendelkezésre. Közülük egy társaság az ellenőrzött időszakban a vagyongazdálkodás lényeges területein eleget tett az alapvető jogszabályi

követelményeknek, 9 társaságnál az Állami Számvevőszék felhívására az ellenőrzött időszakot követően csökkentek a vagyongazdálkodási kockázatok.

Többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése

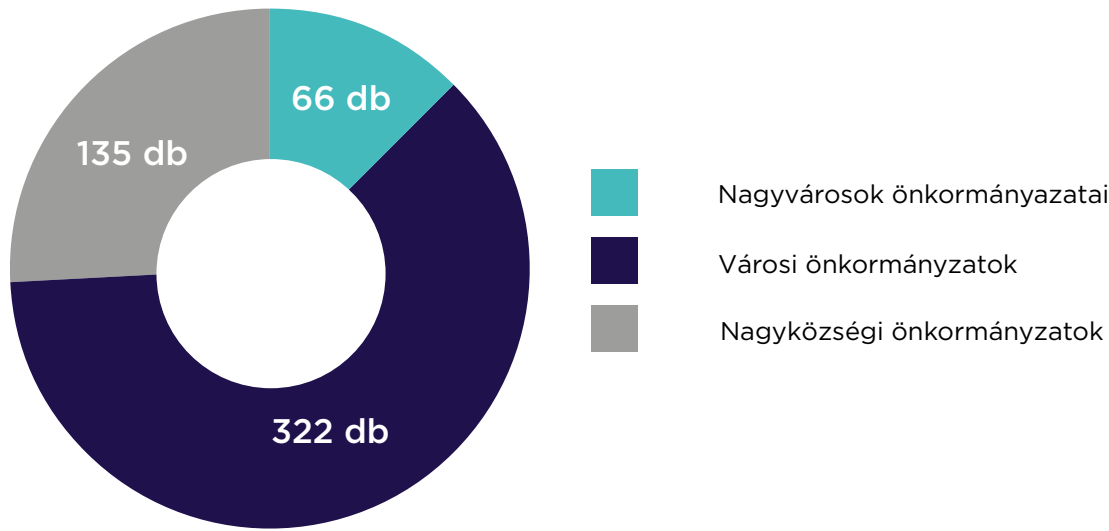
A közpénzügyi helyzet jelentősen javult az ellenőrzött 356 többségi állami tulajdonú gazdasági társaságnál, amelyek társadalmi, gazdasági súlyuk, üzemméretük következtében kiemelt szerepet játszanak. Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenysége eredménye alapján a 2021. évben az érintett gazdasági társaságok döntő részénél javult az integritás-tudatos szabályozási környezet alapvető feltételeinek és azok lényeges tartalmának a kialakítása.

II.2.2. Önkormányzatok gazdálkodása, pénzügyi egyensúlya

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettségének eleget téve 2021-ben is értékelte az önkormányzatok gazdálkodását és pénzügyi egyensúlyát a 2018-2019. évek tekintetében.

Az önkormányzatok pénzügyi monitoring ellenőrzésével összesen 523 önkormányzat volt érintett, melyek két csoportba kerültek szétosztásra. Az ellenőrzés egyik csoportját a nagyvárosok önkormányzatai – a megyei önkormányzatok, megyei jogú város önkormányzatai, a fővárosi és fővárosi kerületi önkormányzatok – tették ki. Míg a másik csoportban a városi önkormányzatok és a nagyközségi önkormányzatok gazdálkodásának kockázatait értékelte az Állami Számvevőszék.

A 2021. évben megjelent ellenőrzések alapján az önkormányzatok gazdálkodásának és pénzügyi egyensúlyának ellenőrzésével érintett önkormányzatok megoszlása

Az önkormányzatok pénzügyi monitoring típusú ellenőrzése külön adatbefogadást nem igényelt, így az Állami Számvevőszék az önkormányzatokat külön adatszolgáltatással nem terhelte, az a Magyar Államkincstár központi információs rendszerében rendelkezésre álló éves költségvetési beszámolók adatain alapult. Az Állami Számvevőszék a pénzügyi

gazdálkodás, az eladósodás és a vagyongazdálkodás területén értékelte az önkormányzati szintű kockázatokat. Az ellenőrzés célja, hogy feltárja azon kockázatos területeket, amelyek rendszerszintű, illetve egyedi beavatkozást igényelnek az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyának fenntarthatósága érdekében.

Az Állami Számvevőszék az önkormányzatok költségvetését a CLF (current liquidity flow) módszer segítségével elemezte, amely módszer elkülöníti a folyó és a felhalmozási költségvetés bevételeit és kiadásait, azok költségvetési egyenlegeit, és a középpontba az önkormányzatok pénzügyi kapacitását (nettó működési jövedelmét) helyezi.

Mind a nagyvárosok önkormányzatai, mind a városi és nagyközségi önkormányzatok esetében megállapítást nyert, hogy az önkormányzatok pénzügyi gazdálkodásának fenntarthatósága és az önkormányzatok pénzügyi egyensúlya a 2018-2019. években biztosított volt, az eladósodás rendszerszintű kockázata nem állt fenn. Az érintett ellenőrzések főbb értékeléseit a következő ábra mutatja be.

Az ellenőrzéssel érintett önkormányzatok pénzügyi gazdálkodásának, eladósodásának és vagyongazdálkodásának összefoglaló értékelése a 2018-2019. években

Nagyvárosok önkormányzatai	Városi önkormányzatok	Nagyközségek önkormányzatai
• A pénzügyi gazdálkodás fenntarthatósága biztosított volt, • A pénzügyi egyensúly 2018. évben biztosított volt, azonban 2019-ben a felhalmozási kiadások finanszírozása kockázatot jelentett a pénzügyi egyensúly biztosítására, • A vagyon értékének megőrzését biztosították.	• A pénzügyi gazdálkodás fenntarthatóságát biztosították, • A pénzügyi egyensúly biztosított volt, nem állt fenn az eladósodottság kockázata, • Vagyongazdálkodásuk során gondoskodtak a szükséges eszközpótlásról.	• A pénzügyi gazdálkodás egyensúlya biztosított volt, • A pénzügyi egyensúly biztosított volt, nem állt fenn az eladósodottság kockázata, • Vagyongazdálkodásuk során biztosították a vagyon értékének megőrzését.

Mind a városi, mind a nagyközségi, magas kockázatot hordozó önkormányzatok esetében az Állami Számvevőszék a pozitív változások elindítása érdekében figyelemfelhívó levélben tájékoztatta az érintett önkormányzatok vezetőit a gazdálkodásukban rejlő kockázatokról és ehhez kapcsolódón kérte a kockázatok kezelése érdekében a szükséges intézkedések meghozatalát és ezek végrehajtását. Az érintett önkormányzatok túlnyomó többsége az ellenőrzött időszakot követően már megtett intézkedésekről számolt be, vagy a kockázatok csökkentése érdekében lépések megtételét vállalta.

Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy mind a nagyvárosi önkormányzatok, mind a városi és nagyközségi önkormányzatok vagyona az ellenőrzött időszakban növekedett.

II.3. Az államháztartás számviteli rendjének betartására vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok

Az Állami Számvevőszék kiemelt, törvényben rögzített feladata, hogy értékelje az államháztartás számviteli rendjére vonatkozó szabályok betartását. Ezen feladata ellátásával támogatja a közpénzt felhasználó és közvagyonnal gazdálkodó szervezeteket annak érdekében, hogy tevékenységük során biztosítani tudják a pénzügyeik átláthatóságát és ellenőrizhetőségét. A közvagyon védelmének érdekében az államháztartási számviteli rend betartása mellett a szervezetek integritás iránti elköteleződése is kiemelten fontos, hiszen ezen alapfeltételek teremtik meg a közpénzek szabályszerű felhasználásának és a fenntartható fejlődésnek lehetőségét.

Eredményes, átlátható és elszámoltatható közpénzekkel való gazdálkodást kizárólag szabályszerű számviteli szabályzatok elkészítésével lehet megalapozni, illetve elérni. A számviteli szabályzatokban rögzítésre kerülnek olyan jogszabályi és belső előírások, melyek kiterjednek a könyvvizelési, a nyilvántartási, a leltározási, a beszámolóalkotás kötelezettségei mellett a szervezetek tevékenységeit érintő kontrolltevékenységekre is.

A felelős és elszámoltatható gazdálkodást vezető szervezetek beszámolója kizárólag olyan valós gazdasági eseményeken alapul, melyek valós bizonylatok alapján történő könyveléshez, könyvekben történő rögzítéséhez a szervezet szabályszerűen elkészített számlarenddel és annak részeként bizonylati renddel rendelkezik.

A számviteli beszámolók valódiságát a szabályszerűen elkészített leltárak támasztják alá, garantálva azt, hogy az éves beszámolóban szereplő tételek a valóságban is megtalálhatóak. A leltározási szabályzat alapján elkészített leltár a vagyon védelme mellett biztosítéként szolgál a szervezet valós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének meghatározásában és az ezt bemutató beszámoló összeállításában.

A közpénzek kontrollja érdekében rendkívül fontos a kontrolltevékenység kialakítása és működtetése, mely magába foglalja a kötelezettségvállalások és a teljesítésigazolások ellenőrzését is. Így biztosítva a megbízható gazdálkodás környezetét, a csalásmentes gazdálkodást. Az Állami Számvevőszék a közpénzt felhasználó szervezetek számára támogatást nyújt a belső kontroll folyamatok megszilárdításához, az integritási kontrollok működtetéséhez.

A fentiek tükrében az Állami Számvevőszék 2021. évi ellenőrzései során a számviteli rend betartásának ellenőrzése keretében szabályozási oldalról kiemelten a számviteli politika és keretében elkészítendő szabályzatok, a számlarend meglétét és jogszabályban előírt tartalmi elemeit, a beszerzésekkel kapcsolatos eljárásrendet, valamint a kötelezettségvállalásra, teljesítés igazolására jogosult személyekről és aláírás-mintájukról vezetett nyilvántartások meglétét ellenőrizte. A fenti szabályzatok ellenőrzésre kerülő tartalmi elemeihez kapcsolódó kritériumok meghatározását befolyásolta az ellenőrzési megközelítés. Ennek megfelelően a monitoring típusú vagy a kockázatalapú ellenőrzési megközelítés során a fenti szabályzatok tartalma a Számvevőszék által meghatározott, lényeges kritériumok szerint – és nem a teljes jogszabályi paletta alapján - került

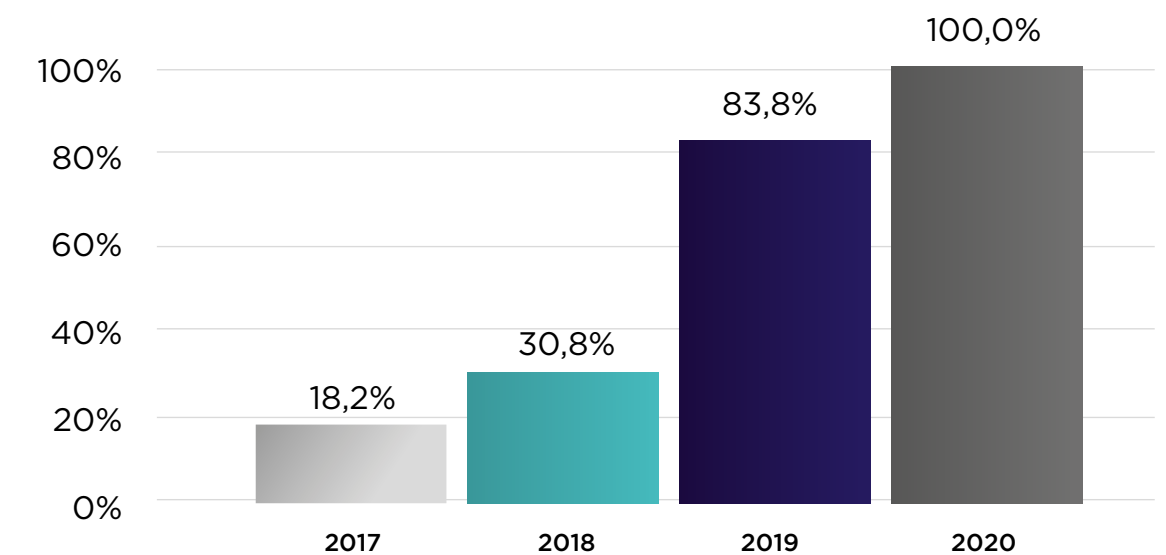
értékelésre. A lényeges kritériumok kiválasztása során elsődleges szempontként alkalmazta a Számvevőszék azt az elvárást – szervezettípustól függetlenül - hogy egy ellenőrzött ne csupán rendelkezzen az alapvető számviteli szabályozási keretekkel, hanem azok alkalmasak legyenek betölteni a szerepüket.

Államháztartáson belüli szervezetek

A költségvetési szervezetek a számviteli politika és az annak a keretén belül elkészítendő számviteli szabályzatok elkészítésével, azok folyamatos felülvizsgálatával biztosítják a pénzügyi- és vagyongazdálkodás átláthatóságának és elszámoltathatóságának feltételeit, kereteit.

A központi költségvetési szervek esetében az Állami Számvevőszék 2021. évi ellenőrzései a 2015-2020 közötti időszakot érintették összesen 74 ellenőrzött szervezet vonatkozásában. 2015. és 2016. évre vonatkozóan egy szervezet került vizsgálatra, 2017-re 11 szervezet, 2018-ra 13 szervezet, 2019-re 74 szervezet, míg 2020-ra 30 szervezet. A 2015-2016. éveket érintően ellenőrzött szervezet gondoskodott a számviteli szabályozás kialakításáról.

A megfelelő számviteli szabályozással rendelkező ellenőrzött központi költségvetési szervek aránya

Az ellenőrzöttek a 6 évre vonatkozóan összesen 30 esetben nem alakították ki a gazdálkodásuk kereteit, mivel nem rendelkeztek a számviteli szabályzatok teljes körével. Jellemző hiányossággként merült fel, hogy az ellenőrzött szervezet nem rendelkezett számlarenddel, ami a beszámoló alátámasztottságát is megkérdőjelezi, továbbá több esetben előfordult, hogy a számviteli politika nem tartalmazta, hogy a gazdálkodó szervezet mit tekint az értékelés szempontjából lényegesnek, jelentősnek, nem lényegesnek, nem jelentősnek. Szabályzatok hiányában, illetve a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő szabályzatok esetén azonban nem biztosított a közpénzek szabályszerű felhasználása.

Az ellenőrzések mindösszesen 98 esetben érintették a beszámolási kötelezettséget, ezen esetek 59,2%-ában a költségvetési szervek nem rendelkeztek a mérlegtételeket alátámasztó, szabályszerű leltárral. Ezáltal nem volt biztosított az érintettek szabályszerű

vagyongazdálkodása. Leltár hiányában az ellenőrzött szervezetek mérlegadatainak valósága nem alátámasztott, a kimutatott vagyon nagysága és változása megkérdőjelezhető, tehát a nemzeti vagyon megőrzése és gyarapítása nem biztosított. A mérleg elkészítését több esetben nem előzte meg a törvény szerinti eszközök mennyiségi felvétellel történő leltározása.

A tankerületi központok 2019. és 2020. évi gazdálkodásának szabályszerűségére vonatkozóan az Állami Számvevőszék a 2019. évre vonatkozóan 60, míg a 2020. évre vonatkozóan 30 helyszínen folytatott ellenőrzést. A 2019. évben 6,7% nem alakította ki számviteli szabályozását, ezen szervezetek egyik fele nem rendelkezett leltározási és leltárkészítési szabályzattal, a másik fele nem készítette el az eszközök és források értékelési szabályzatát, azonban a 2020. évben a tankerületi központok 100%-a gondoskodott az alapvető szabályozás meglétéről. A gazdálkodás részletes rendjének szabályozásáról az összes tankerületi központ gondoskodott. Integrált kockázatkezelési eljárásrendet mindössze 1 intézmény nem készített a 2019. évre vonatkozóan.

A 2019. évre vonatkozóan a tankerületi központok 8,3%-a nem rendelkezett a belső kontrollrendszer minőségét értékelő vezetői nyilatkozattal. A szervezetek vezetői nem gondoskodtak a nyilatkozat elkészítéséről vagy nem a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti nyilatkozatban értékelték a belső kontrollrendszer minőségét. 2020. évben a 30 ellenőrzött tankerületi központ egyike sem működtette megfelelően a kiadások szabályszerűségére vonatkozó kontrollrendszert, mivel a személyi kiadások esetében nem rendelkeztek ellenőrizhető okmányokkal azok jogosságáról és összességéről. A belső kontrollrendszert érintően 2019-ben és 2020-ban rendre 8,3%-a és 3,3%-a nem vezetett naprakész nyilvántartást a kötelezettségvállalásra és teljesítésigazolásra jogosultak köréről és aláírás-mintájukról. Nyilvántartások hiányában a gazdasági események ellenőrizhetősége nem valószínűsíthető meg, az átláthatóság romlik és a felelősség kérdése sem tisztázható. Ennek következtében a kötelezettségvállalási és kiadási adatok, információk nem megbízhatók.

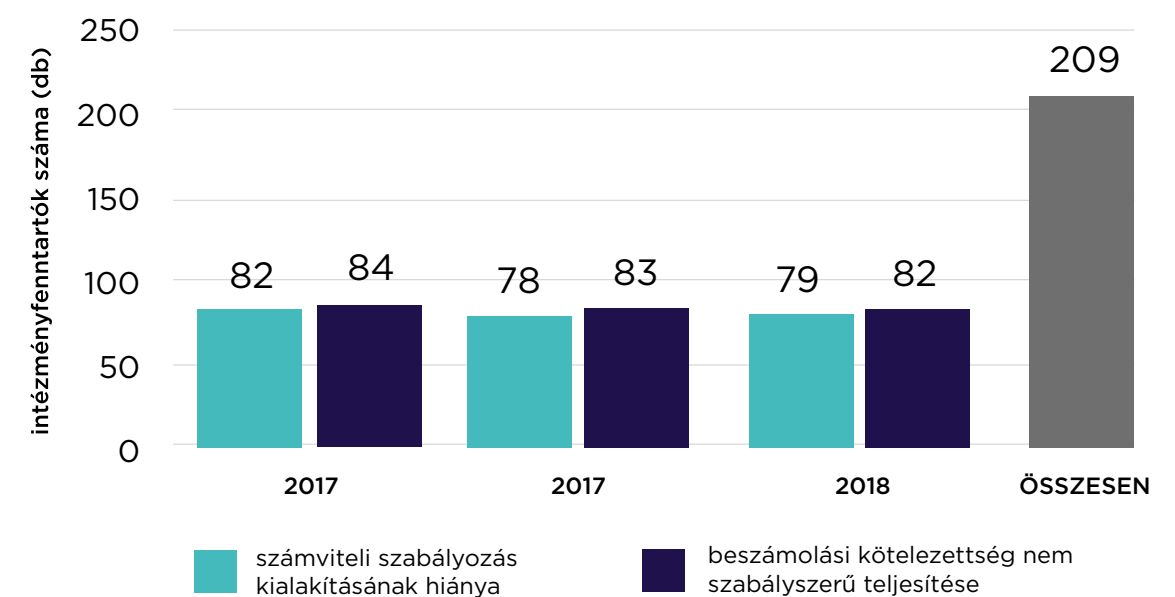
Az Állami Számvevőszék a korábban nem ellenőrzött költségvetési szervek esetében monitoring típusú ellenőrzést is végzett, melynek célja annak megállapítása volt, hogy a központi és köztestületi költségvetési szerveknél kialakították-e a vagyonelemek számbavételének kontrollkörnyezetét, elrendelték-e a költségvetési szervek vagyonelemeinek számbavételének legalapvetőbb elemét. Az ellenőrzött költségvetési szervezetek 96%-ánál nem alakítottak ki olyan kontrollkörnyezetet, amely a vagyonelemek teljes körének szabályszerű számbavételét biztosította volna a 2020. évre vonatkozóan. Az ellenőrzött szervezetek rendelkeztek ugyan a vagyonelemek szabályszerű számbavételét biztosító szabályozó eszközökkel, gyakori hiányosság volt azonban, hogy a számviteli politikában nem rögzítették azokat a gazdálkodóra jellemző szabályokat, előírásokat, módszereket, amelyekkel meghatározták volna, hogy mit tekintenek a számviteli elszámolás, az értékelés szempontjából kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételnek, költségnek, illetve ráfordításnak. A feltárt szabályozási hiányosságok kockázatot jelentettek a vagyon megőrzésére vonatkozóan. A vagyon védelme szempontjából az éves költségvetési beszámoló leltárral való alátámasztása alapvető fontosságú. Az ellenőrzés megállapította, hogy 2019-ben az ellenőrzött költségvetési szervezetek túlnyomó többsége rendelkezett leltárkészítési és leltározási szabályzattal, 13%-uk azonban nem gondoskodott a 2019. évi beszámoló mérlegének leltárral való alátámasztása érdekében a mennyiségi felvétellel és egyeztetéssel történő leltározás szabályszerű elrendeléséről. Az ellenőrzött szervezetek válaszlévlében jelzett együttműködése és intézkedése nyomán

csupán 3 intézmény esetében maradt fent a vagyonelemek szabályszerű leltározásának elrendelésére vonatkozó hiányosság.

Államháztartáson kívüli szervezetek

Az Állami Számvevőszék a számviteli rend betartását azon államháztartáson kívüli szervezeteknél is ellenőrzi, amelyek államháztartásból nyújtott támogatásban részesülnek. Bár a nem állami humánszolgáltatók fenntartói nem képezik az államháztartás részét, azonban esetükben is fontos a számviteli rendre vonatkozó jogszabályi előírások betartása, tekintettel arra, hogy a központi költségvetésből nyújtott támogatással el kell számolniuk, azt átláthatóan kell kezelniük.

Ellenőrzött nem állami humánszolgáltató intézményfenntartók számának alakulása

Az Állami Számvevőszék a 2021. évben a köznevelési és/vagy szociális humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli, gazdasági társasági, valamint alapítványi, egyesületi formában működő intézményfenntartók közül 209 intézményfenntartót ellenőrzött. Az ellenőrzés a 2016-2018. közötti időszakra vonatkozóan értékelte többek között a fenntartók számviteli szabályzatait. Az ellenőrzött intézményfenntartók a 2016. évben 35,8%-a, a 2017. évben 34,06%-a és a 2018. évben a 34,5%-a nem tett eleget a számviteli szabályozás kialakítási kötelezettségének. Ez jellemzően a számlarend hiányából eredt, aminek hiányában nem voltak biztosítottak a költségvetési támogatások szabályszerű felhasználásának a feltételei. A beszámolási kötelezettségének eleget nem tevő ellenőrzött intézményfenntartók aránya a 2016. évi 36,7%-ról a 2017. évi 36,2% után 2018. évre 35,8%-ra csökkent. A 2016-2018. évben az intézményfenntartók számviteli szabályozásának kialakítása és a közpénzfelhasználás elszámoltathatóságát biztosító beszámolási kötelezettség teljesítése kapcsán javulást mutattak.

Számviteli szabályzatokkal kapcsolatos hiányosságok és típushibák, valamint a belső kontroll kapcsolata

Számviteli folyamatokkal kapcsolatos kockázatot jelent tehát, amennyiben a szervezet nem rendelkezik megfelelő számviteli nyilvántartási rendszerrel, a beszámolási rendszere nem megbízható, nem követi nyomon folyamatosan a könyvvizeléssel kapcsolatos jogi szabályozási előírások változásait, illetve, ha a könyvvizelés informatikai támogatottsága nem megoldott. A közpénzügyek átláthatósága, ellenőrizhetősége és a közvagyon védelme érdekében elengedhetetlen a közpénzt felhasználó szervezetek részéről a számvitel rendjére vonatkozó szabályok megléte. A számviteli szabályzatok meglétének vagy esetleges hiányának értékelésével képet kaphatunk arról, hogy az adott szervezet a számviteli törvény végrehajtása, gazdálkodásának szabályszerű működése és a megbízható, valós információkat tartalmazó beszámoló összeállítása érdekében gondoskodott-e a szükséges módszerek, eszközök, előírások meghatározásáról, amelyek összességében kihatnak vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetükre. Azzal, hogy a számvetőségi ellenőrzések során meghatározásra kerülnek a szabályszerű számviteli szabályzatok elkészítésével kapcsolatos hiányosságok, típushibák, meghatározhatóvá válnak azok a kockázatok is, amelyeknek a bekövetkezése esetén az adott szabályzat nem töltheti be a szerepét a gyakorlatban. Mindezzel a Számvetőség nagyban hozzájárul az ellenőrzött szervezetek eredményes, átlátható és elszámoltatható gazdálkodásához és ezáltal a közpénz védelméhez.

A költségvetési szervek, valamint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok számára a belső kontrollrendszer kiépítéséről és működtetéséről törvények rendelkeznek. A belső kontrollrendszer tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, amelyek biztosítják, hogy a költségvetési szerv és köztulajdonban álló gazdasági társaság valamennyi tevékenysége és célja összhangban legyen a szabályszerűséggel, szabályozottsággal, valamint a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség követelményeivel. A belső ellenőrzés kiemelt feladata pedig, hogy tevékenységén keresztül elősegítse a belső kontrollrendszer minőségének és hatékonyságának javítását, ezáltal biztosítsa a szabályszerű közpénzfelhasználást. Amennyiben a jogszabályokban előírt számviteli szabályzatok hiánya, illetőleg a belső szabályozásokban foglaltak és a jogszabályi előírások közötti összhang hiánya kerül megállapításra, az a belső kontrollrendszer kontrollkörnyezeti pillére megfelelő kialakításának hiányára, valamint a belső ellenőrzés eredményes működtetésének hiányosságára utal.

Az Állami Számvetőség által lefolytatott ellenőrzések célja nem az elmarasztalás, hanem a közpénzügyek jó irányba terelése, a pozitív irányú változások elindítása. A Számvetőség nagy számú ellenőrzött körnél lefolytatott ellenőrzései során a számviteli szabályzatok esetleges hiányára és típushibákra való figyelemfelhívásával, valamint azok javítása lehetőségének biztosításával itt is hozzájárult ahhoz, hogy a szervezetek a belső kontrollrendszer áttekintését is elvégezzék. Továbbá felülvizsgálják az alapvető, mindennapi működést szabályozó szabályzatok mellett, az integritást és belső kontroll javítását elősegítő belső szabályozásokat is.

II.4. Teljesítményellenőrzések

A közpénzek célszerű, minőségi felhasználásának követelményét az Alaptörvény rögzíti, mely szerint a közpénzt, a közvagyon nemcsak szabályosan, hanem eredményesen kell felhasználni. Az Állami Számvetőség teljesítmény-ellenőrzéseivel kiemelt szerepet vállal a teljesítménykultúra, a teljesítményalapú minőségi gazdálkodás és közpénzfelhasználás fejlesztésében, terjesztésében, kereteinek, feltételrendszerének kialakításában. Ellenőrzéseivel nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a közpénzek kezelése minden szintjén az Alaptörvényben rögzített törvényesség, a célszerűségi és eredményességi elvek érvényesüljenek. Az Országgyűlés határozatával – a jól irányított állam működésének előírása alapján – támogatja az Állami Számvetőség minden olyan ellenőrzési és elemzési tevékenységét, amely a teljesítményen és annak mérésén alapuló, az Alaptörvénynek megfelelő felelős gazdálkodást erősíti.

A jól irányított, magasán teljesítő szervezet nem kerülheti meg a közfeladat-ellátás teljesítményének, eredményességének mérését, folyamatos monitorozását, értékelését és ellenőrzését. A teljesítmény mérése elengedhetetlen annak érdekében, hogy a jól szervezett, tudatos irányítás során a stratégiai célok megfelelően előkészítettek, illetve megalapozottak legyenek, a célkitűzések teljesítése mérhető legyen, valamint szükség esetén lehetővé váljon a célok elérését biztosító eszközök korrekciója az elvárt eredmény érdekében. Ezek elmaradása esetén a döntéshozók nem kapnak visszajelzést arról, hogy mely területeken kell beavatkozniuk az eredményesség, a társadalmi elégedettség és bizalom növelése érdekében.

A közpénzt felhasználó szervezetek minőségi pénzköltésének elősegítése körülmények, közgazdasági és közpénzügyi szakértelmet, konzultációs képességet és stratégiai gondolkodást kíván. Ezeknek a kritériumoknak pedig magas szinten meg kell felelniük a legfelső vezetőknek is. A minőségi közpénzfelhasználás követelménye mellett a teljesítményalapú szervezeti működés igénye determinálja, hogy a teljesítménymérést tudatosan alkalmazó szervezetek számát növelni, a teljesítménykritériumok meghatározását erősíteni kell a közfeladatot ellátó szervezetek körében. Ebben a folyamatban az Állami Számvetőség szerepe, hogy teljesítmény-ellenőrzéseivel keresztül érvényesítse a minőségi közpénz és közvagyon kezelése, annak minőségi irányítása, és mindezek hatásossága, vagyis a közbizalom követelményeinek teljesülését.

A teljesítményalapú működés kialakításának feltételei, fejlesztése, erősítése garanciáit a Számvetőség teljesítmény-ellenőrzéseivel ösztönzi a magyar közszféra szervezetei körében, ezért a Számvetőség ellenőrzési tevékenységében egyre hangsúlyosabbá válik a teljesítmény-ellenőrzés. E feladatának az Állami Számvetőség törekszik minél szélesebb körben eleget tenni, ezért folyamatosan bővíti a teljesítmény-ellenőrzéssel lefedett területeket.

Az Állami Számvetőség 2021-ben, az eredményességi szempontoknak való megfelelés megalapozottságának biztosítása érdekében, összesen 3938 ellenőrzött szervezetnél ellenőrizte a szervezeti teljesítménymérés alapfeltételeinek kialakítását. Ezen felül 15 ellenőrzött szervezetnél értékelte a vezetői teljesítményt, 1 ellenőrzött szervezetnél a szervezeti teljesítményt, 2-nél a védőoltási rendszer működtetésének, 21-nél az energiafogyasztási

címkézéssel kapcsolatos tevékenységek, továbbá 3-nál a hulladékgazdálkodás eredményességét értékelte. A Számvevőszék teljesítmény-ellenőrzései a legtöbb esetben evalúcióval is kiegészültek, megnövelve ezzel a társadalom minél szélesebb körű bevonását.

Teljesítménymérés megjelenése a 2021. évi jelentésekben

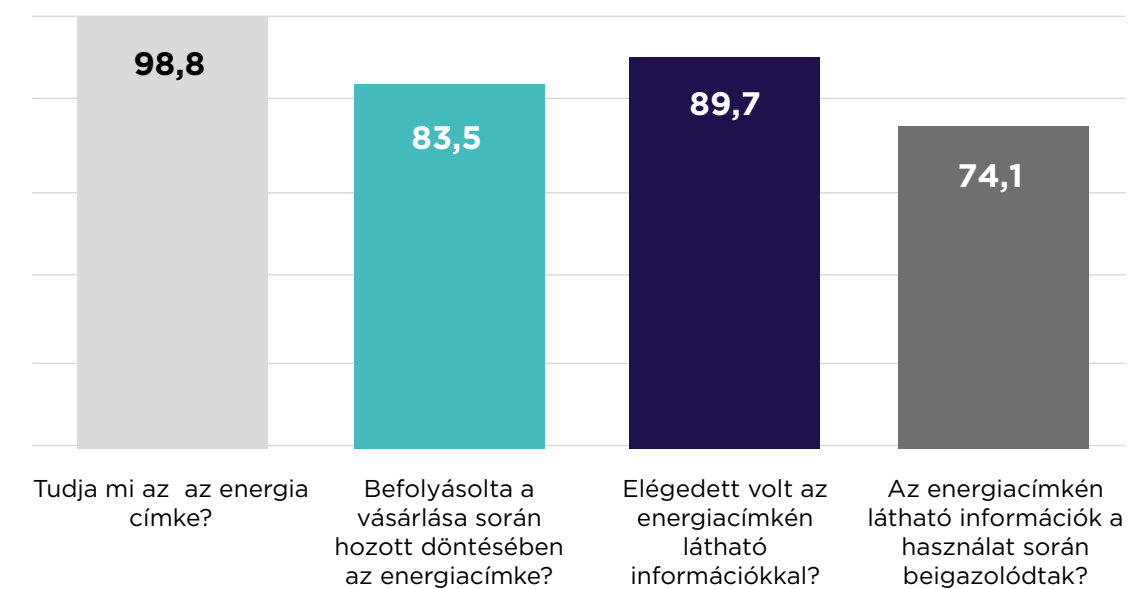
Mindezek mellett az Állami Számvevőszék az elmúlt évben több nemzetgazdasági, ágazati, szakpolitikai hosszú- és középtávú stratégiát, valamint az azokban kitűzött célokat, azok eredményének mérését, a célokhoz rendelt mutatókat, az elért eredményeket elemezte.

A COVID járvány miatt is aktuálissá vált **védőoltási rendszer működtetésének ellenőrzését** a Számvevőszék a 2018., 2019. évek vonatkozásában végezte el. Az ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy a védőoltási rendszer eredményesen működött-e. Az ellenőrzés megállapította, hogy a védőoltások rendszere eredményesen hozzájárult a tömeges megbetegedések elkerüléséhez. A felelős szervezetek a kötelező védőoltással megelőzhető fertőző betegségek esetében meghatározták a tömeges megbetegedések elkerüléséhez szükséges célokat. A védőoltással megelőzhető fertőző betegségek esetében a védőoltások hozzájárultak a tömeges megbetegedések elkerüléséhez. Az oltásra kötelezett korosztály esetében - az egyes életkorhoz kötött kötelező védőoltások tekintetében - legalább 99,6%-os volt az átoltottsági arány, illetve a 14 féle kötelező védőoltás tekintetében a védőoltások több, mint felénél 99,8-99,9%-os volt az átoltottság.

Az energiafogyasztási címkézéssel kapcsolatos tevékenységek eredményességének ellenőrzéséről készített jelentést a Számvevőszék, amelyben az értékelést az evalúció módszerével egészítette ki. A közvélemény-kutatásban azt vizsgálta, hogy a lakossági fogyasztók a tapasztalataik alapján elégedettek voltak-e az energiacímkék által nyújtott tájékoztatásokkal, a fogyasztói szokásukra jellemző volt-e az energiatudatosság.

A kérdőíves felmérés keretében megkérdezett fogyasztók válaszai alapján az energiafogyasztási címkézéssel kapcsolatos tevékenységek eredményesek voltak, elérték a céljukat, hozzájárultak a környezettudatos fogyasztói gondolkodás és magatartás erősítéséhez. A válaszadók 98,8%-a ismerte az energiacímke fogalmát. A válaszadók 83,5%-ának vásárlása során befolyásoló tényező volt az energiacímke. A kérdésre válaszadó vásárlók 89,7%-a elégedett volt az energiacímkén látható információkkal, 74,1%-uk szerint ezek az információk a használat során is beigazolódtak.

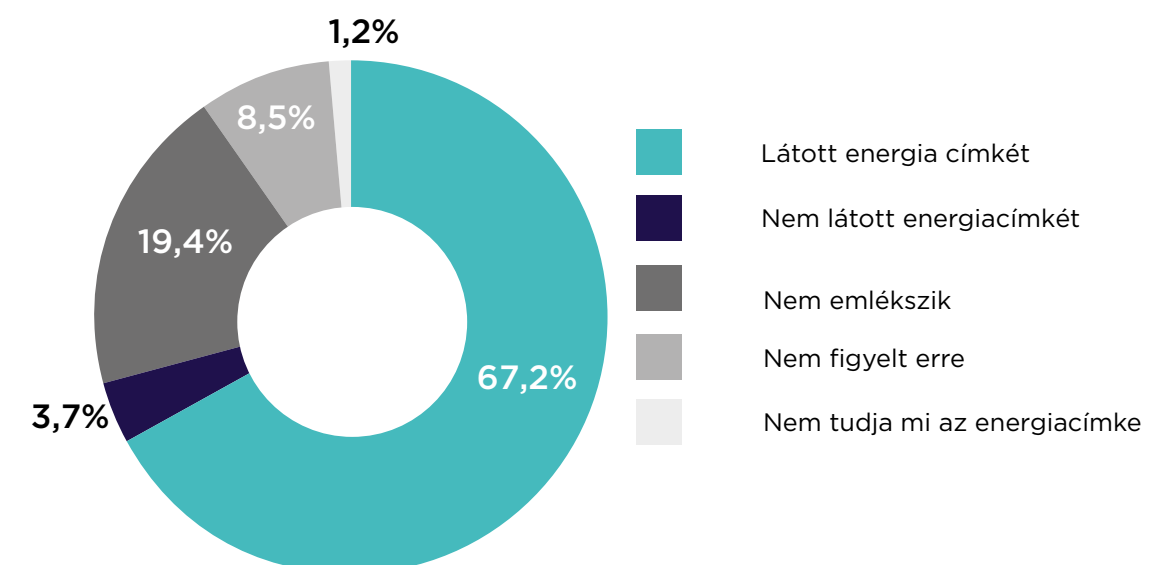
Energiacímkére vonatkozó kérdésekre adott igen válaszok aránya százalékban

A megvásárolt termékről a válaszadók 67,2%-a nyilatkozta azt, hogy volt rajta energiacímke. A válaszadók 3,7%-a nem látott a terméken energia-címkét, 19,4%-uk nem emlékezett rá, hogy volt-e energiacímke az eszközön, a kérdésre válaszadók 8,5%-a pedig nem figyelt erre. A válaszadók mindössze 1,2%-a nyilatkozta, hogy nem tudja, mi az az energiacímke.

Az ellenőrzés eredményei alapján az energiafogyasztási címkézéssel kapcsolatos tevékenységek eredményesek voltak, hozzájárultak a környezettudatos fogyasztói szemlélet elterjedéséhez.

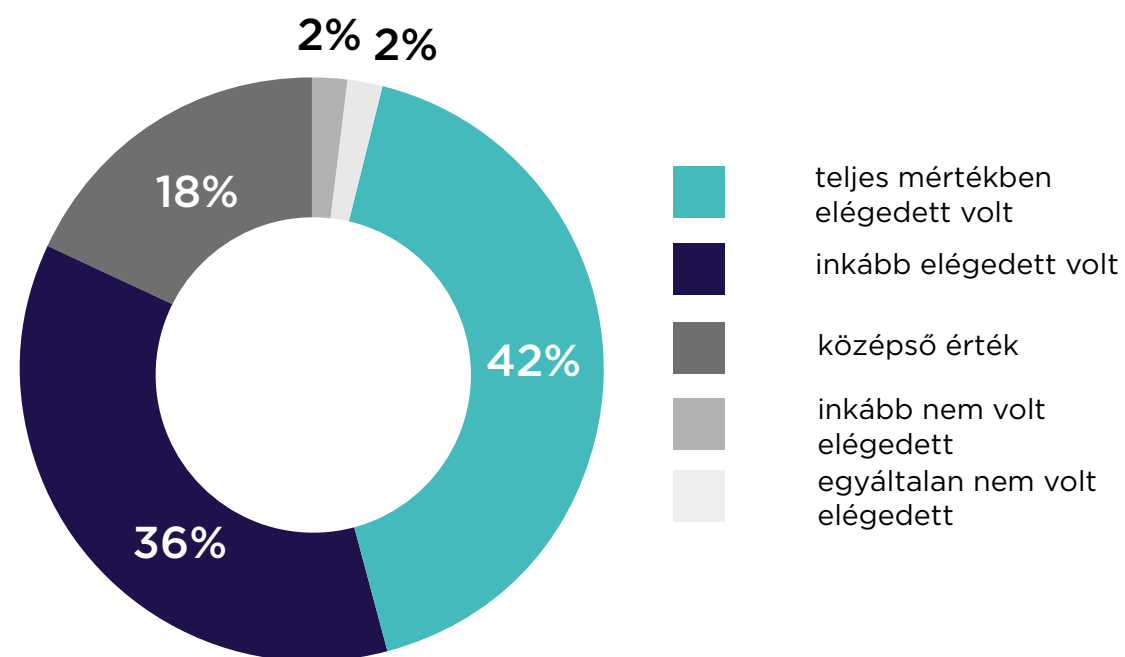
Látott-e energiacímkét a terméken?

A hulladékgazdálkodás teljesítmény-ellenőrzése a tényleges és a tervezett eredmények összevetésével értékelte, hogy a 2019. évben a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás országos szintű megszervezése során a kitűzött célokat a megvalósítás során elérték-e, eredményes volt-e a hulladékgazdálkodási közfeladat ellátása. Értékelte továbbá, hogy a műanyag- és a műanyag csomagolási hulladék elkülönített gyűjtésére és hasznosítása érdekében kitűzött, szándékolt eredményeket elérték-e. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást közvetlenül igénybe vevő lakosság elégedettségének mérésére az evalváció módszerével, kérdőívek alkalmazásával került sor.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás országos megszervezése, valamint a műanyag csomagolási hulladék kezelése a 2019. évben eredményes volt, a kitűzött célok teljesültek. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás területi optimalizálása érdekében a hulladékgazdálkodás tervdokumentumai célokat, azokhoz mutatószámot és célértéket, intézkedéseket és annak felelőseit is meghatározták. A Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. (NHKV), mint Koordináló szerv az elért eredményeket nyomon követte. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás országos szintű megszervezése a 2019. évben eredményes volt, a célként kitűzött 25 hulladékgazdálkodási régió méretgazdaságossági kritériumok szerinti kialakítása megtörtént.

Lakossági felmérés eredménye

A lakosság körében végzett felmérés eredményeként a hulladékgazdálkodási közszolgáltatással a megkérdezettek 78 %-a elégedett volt.

A műanyag hulladék és ezen belül a műanyag csomagolási hulladék kezelése és hasznosítása vonatkozásában a jogszabályok és a hulladékgazdálkodási tervdokumentumok a 2019. évre is érvényes célokat határoztak meg, azokhoz mutatószámot és célértéket rendeltek. A műanyag csomagolási hulladék célok vonatkozásában a 2019. évre az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) és az NHKV adatokat gyűjtött, az adatokat elemezték és értékelték. A műanyag csomagolási hulladék kezelése a 2019. évben eredményes volt,

az elkülönítetten gyűjtött csomagolási hulladék mennyisége a célértéket – a 4 kg/fő/év visszagyűjtési mennyiséget – jelentősen meghaladva 172%-on teljesült.

Szervezeti teljesítmény-ellenőrzést a központi költségvetési szervek tekintetében a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökségnél (KIFÜ) végzett az Állami Számvevőszék. Az értékelés alapján eredményességi teljesítménycélokat az ITM, mint irányító szerv határozott meg a KIFÜ számára határidő és beszámolási kötelezettség előírásával. A KIFÜ elnöke hatékonysági és gazdaságossági teljesítménycélokat és célértékeket határozott meg a szervezeti stratégiához igazodóan. A teljesítménycélok a szervezet által megvalósított projektekhez kapcsolódtak, a célokhoz rendelt konkrét feladatok megjelentek a KIFÜ éves feladattervében. A számszerűsített eredményességi, gazdaságossági és hatékonysági célkitűzések megvalósulását nyomon követték, mérték, amivel megteremtették a feltételeket ahhoz, hogy a szervezet a kitűzött célok irányába haladjon.

II.5. Hasznosulás a közpénzt felhasználók oldaláról

A közpénzt felhasználó szervezetek ellenőrzése során feltárt szabálytalanságok mielőbbi megszüntetése és a közpénzügyi helyzet javulása érdekében a Számvevőszék az ÁSZ tv.-ben biztosított eszközökkel rendelkezik. Ezek alkalmazásának célja a törvényes, célszerű és eredményes közpénzfelhasználás megvalósítása. Az eszközök alkalmazásában azonban hangsúlytolódás következett be a célok hatásosabb elérése érdekében. Az Állami Számvevőszék 2021. évi ellenőrzési tevékenységében megfigyelhető a jelen idejű ellenőrzések felé történő elmozdulás, amellyel párhuzamosan a tanácsadó szerepe is hangsúlyosabbá vált.

II.5.1. Hozzájárulás a közpénzügyi helyzet javításához

Az ellenőrzésekből fakadó tanácsadó tevékenység érvényesülésének fontos eszköze, a figyelemfelhívó levél révén a Számvevőszék már az ellenőrzések folyamatában támogatást nyújt az ellenőrzöttek részére. Ennek eredményeképp lehetőség nyílt arra, hogy az ellenőrzöttek már az ellenőrzés folyamán a feltárt hiányosságokat javítsák, a felmerült kockázatokat kezeljék, ezáltal a közpénzügyekben minél hamarabb javulás következzen be, csökkenjenek az integritási kockázatok.

Figyelemfelhívó levél

A Számvevőszék az ellenőrzések során feltárt jogszabálysértő gyakorlat, illetve a vagyon rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználásának megszüntetése érdekében figyelemfelhívó levéllel fordulhat az ellenőrzött szerv vezetőjéhez.

A Számvevőszék elnöke a 2021. évben összesen 4866 db figyelemfelhívó levélben – 4224 ellenőrzött szervezet esetében már az ellenőrzés folyamatában – szólította meg az ellenőrzött szervezetek vezetőit, hogy intézkedjenek az ellenőrzés során feltárt jogszabálysértő gyakorlat, illetve a vagyon rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználásának megszüntetése érdekében.

Az ellenőrzött szervezetek által a figyelemhívásokra a Számvevőszék rendelkezésére bocsátott válaszaikban foglalt intézkedések, a szükséges lépések megtételéről szóló tájékoztatások értékelésének eredményét a Számvevőszék a nyilvános jelentésében szerepelteti. A figyelemfelhívó levelek ezáltal már az ellenőrzés folyamatában támogatták a pozitív változások mihamarabbi elindítását, a vezetőket a közpénzügyi helyzet javítását, fejlesztését célzó intézkedések megtételére, tervezésére ösztönözték.

A 2021. évben a figyelemfelhívó levelekben foglaltak hatása a közpénzügyi helyzet javulására

A 2021. év tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenőrzött szervezetek működésében a 4224 ellenőrzött szervezet 48,1 %-a esetében pozitív folyamatok indultak el a figyelemfelhívások hatására már a számvevőszéki ellenőrzés folyamatában.

A figyelemfelhívó levélre érkezett válaszok esetében a megfelelőnek minősített tervezett és megtett intézkedések nagy aránya az ellenőrzött szervezetek pozitív reagálását támasztották alá, és összességében a közpénzügyi helyzet javulását eredményezték.

Az ellenőrzések folyamatában alkalmazott figyelemfelhívások hatására az ellenőrzött szervezetek által tervezett vagy megtett intézkedések – az ellenőrzött szervezetek szabályszerű működésének már az ellenőrzés folyamatában történő javulása okán – a 2021. évben a számvevőszéki jelentésekben megjelenő javaslatok számának csökkenését idézték elő. 2021-ben – a figyelemfelhívó levél szerepének megerősítésére és hasznosulására tekintettel – az ellenőrzési megállapításokhoz kapcsolódóan 33 címzettnek 99 javaslatot fogalmazott meg.

Intézkedési kötelemmel járó megállapításokon alapuló javaslatok

Egyes esetekben a Számvevőszék az ellenőrzött szervezetek szabályszerű működésének helyreállítását javaslataival támogatja.

A jelentésekben megfogalmazott javaslatok az objektív tényeken alapuló, szakmai és szabályossági szempontból helytálló ellenőrzési megállapításokon alapulnak.

A Számvevőszék a javaslatokat megalapozó ellenőrzési megállapításait közli az érintett szervezetek vezetőivel, amelyekre vonatkozóan tizenöt napon belül írásban észrevételt tehetnek. Az észrevételekre vonatkozó válaszok, továbbá a tervezett vagy megtett intézkedések a számvevőszéki jelentésben megjelenítésre kerülnek.

Intézkedési tervek értékelése

Az ellenőrzött szervezetek vezetői az ellenőrzési megállapításokra a szabálytalanságok megszüntetése érdekében intézkedési tervet készítenek, amelyet a Számvevőszék egyrészt értékkel, másrészt az intézkedési tervben vállalt feladatok végrehajtását utóellenőrzés keretében ellenőrizheti.

Az ellenőrzött szervezetek a számvevőszéki jelentésben foglalt megállapításokra vonatkozóan a 2021. évben 185 intézkedési tervben foglaltan bocsátották a Számvevőszék rendelkezésére a szabálytalanságok megszüntetése érdekében tervezett, illetve megtett intézkedéseiket.

II.5.2. Az Állami Számvevőszék által értesített hatóságok gyakorlata – hangsúlyeltolódás a közpénz védelme érdekében

A Számvevőszék az ellenőrzési megállapításai és tapasztalatai alapján indult hatósági eljárásokat figyelemmel kíséri és azok eredményét a felmerülő kockázatok, valamint közpénzügyi helyzet szempontjából elemzi és értékeli.

A Számvevőszék 2020. és 2021. évi hatósági értesítést vont elemzés alá. A tapasztalatok szerint közpénzügyi szempontból egyrészt a hatóságok részére eljuttatott jelzések, információk nem jelentenek előrelépést a közpénzügyi helyzet javítása szempontjából, másrészt a hatóságok tevékenysége több esetben a számvevőszéki megállapítások egyfajta –törvénnyel ellentétes – „felülbírálatára” irányult, mely mind az ellenőrzött szervezet számára, mind a közbizalom szempontjából kedvezőtlen hatással jár. Az Állami Számvevőszék megállapításainak tartalmát a nyomozóhatóságok a büntetőeljárások szerinti keretek között értékelik, így több esetben a hatóságok által megítélt hatósági relevancia eltér a Számvevőszék megállapítása alapján védendő közpénzügyi relevanciától.

Mind a Számvevőszék, mind a hatóságok részéről komoly erőfeszítést – anyagi és humánerőforrás kapacitás – igényel a feltárt szabálytalanságok, kockázatok értékelése és kezelése, miközben a közpénzügyi helyzet javulása ezekkel nem áll arányban.

A Számvevőszék tapasztalatai alapján a szabálytalanságok megszüntetésére a közpénzfelhasználás kockázatainak csökkentésére eredményesebb, hatásosabb beavatkozási lehetőség az Állami Számvevőszék saját eszközeinek – különösen a vagyonmegóvási intézkedések – alkalmazása.

A Számvevőszék a rendeltetésellenes vagy pazarló pénzfelhasználás, a károkozás, illetve ezek veszélyének megállapítása esetén a megfelelő vagyonmegóvási intézkedés megválasztásával, illetve annak kilátásba helyezésével az ellenőrzött szervezetet a rendeltetésellenes, pazarló

állapot megszüntetésére és jövőbeni megelőzésére tudja ösztönözi. Ennek keretében számos olyan probléma orvosolható, amelynek kezelése hatósági eljárás formájában eredménytelennek bizonyult. Ezzel szemben – hiszen minden esetben természeténél fogva a hatósági ellenőrzések múltra irányultak – így most lehetőség nyílik az ellenőrzések során feltárt szabálytalanságok mielőbbi megszüntetésére, a pozitív változások elindítására, mely a Számvevőszék támogató funkcióját erősítve egyidejűleg előmozdítja a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és a közpénzügyi helyzet javulását már a jelenben és a jövőre vonatkozóan is. A Számvevőszék a jelenlévő közpénzügyi kockázatok hatékony csökkentésének hatékony eszközeként tekint a vagyonmegóvási intézkedések alkalmazásának lehetőségére.

Jelzés a hatóságok felé

A Számvevőszék az ellenőrzések során feltárt tényekhez kapcsolódó további körülmények tisztázására eszközrendszerrel nem rendelkezik, mert nem hatóság. Amennyiben az ellenőrzésen túlmutatóan a felmerülő körülmények tisztázása indokoltá válik, úgy a Számvevőszék a hatáskörrel rendelkező hatóságokat értesíti. A hatóságok az eljárás megindításával kapcsolatos álláspontjukról visszajelzési kötelezettséggel rendelkeznek a Számvevőszék felé.

A számvevőszéki ellenőrzésekhez kapcsolódóan – figyelemmel az értesített hatóságok gyakorlatára és ennek közpénzügyi relevanciájára – a 2021. évben 5 esetben értesítette az illetékes hatóságokat. Ezek megtételére az ellenőrzött szervezetek beszámolási kötelezettségének elmulasztása, a számviteli szabályozásuk hiányosságai, valamint a költségvetési támogatások felhasználásának jogszabályi előírásokkal ellentétes nyilvántartása teremtettek alapot.

Vagyonmegóvási intézkedés kezdeményezése

A vagyonmegóvási intézkedés a közvagyon megóvásának legvégső, de nem büntetés céljával alkalmazott eszköze, amely azt hivatott ösztönözni a fokozatosság elvét figyelembe véve, hogy a meghatározott magatartás észlelésétől, annak ellenőrzött általi megszüntetéséig további kár ne keletkezzen.

A 2021. évi tapasztalatok megerősítették, hogy a vagyonmegóvási intézkedés – illetve annak kilátásba helyezése – a közpénz védelmének, valamint a közpénzügyi helyzet javításának rendkívül hatékony eszköze, amely eredményeként nagymértékben előmozdítható az ellenőrzött szervezetek jogkövető magatartása.

A fokozatosság elvének érvényesítése érdekében, valamint a feltárt hiányosság mérsékeltebb súlyára tekintettel a vagyonmegóvási intézkedés kilátásba helyezésének eszköze került alkalmazásra, melynek célja az ellenőrzés során feltárt hiányosság megszüntetése és a szervezet szabályos működése helyreállításának igazolása. A 2021. évben a Számvevőszék 8 esetben helyezett kilátásba vagyonmegóvási intézkedést, melyek közül 5 esetben – a költségvetési támogatás folyósítása felfüggesztésének tényleges kezdeményezése nélkül – a megszólított ellenőrzött szervezetek vezetői igazolták a Számvevőszék felé a rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználás, illetve annak veszélye, valamint a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok megsértésével történő károkozás, illetve ennek veszélye megszüntetését. A 2021. évben az előző évről áthúzódó további 67 vagyonmegóvási intézkedés kilátásba helyezési eljárás már betöltötte szerepét, így megszüntetésére is sor került.

A Számvevőszék a 2021. évben költségvetési támogatás folyósítása felfüggesztését – annak kilátásba helyezésének sikertelensége esetén, illetve a feltárt szabálytalanság súlyosságára figyelemmel közvetlenül – 293 alkalommal kezdeményezte a támogatást folyósító Magyar Államkincstár megkeresése révén. A felfüggesztett költségvetési támogatás mértéke igazodott az intézkedés alapjául szolgáló szabálytalanság közpénzekre gyakorolt hatásának súlyához.

A vagyonmegóvási intézkedés fenntartási idejének hossza egyedül az ellenőrzött szervezet első számú vezetőjén múlik. Több szervezet már 3 héten belül lépéseket tett a feltárt szabálytalanságok megszüntetésére, dokumentumokkal igazolta ezáltal a közpénzügyi helyzetének a javulását. Ugyanakkor előfordultak olyan érintett szervezetek is, akik csak hónapokkal később reagáltak a Számvevőszék megkeresésére. Amennyiben az intézkedés elrendelésének alapjául szolgáló szabálytalanság, körülmény megszűnését az érintett ellenőrzött szervezet dokumentumokkal igazolta, akkor a Számvevőszék haladéktalanul kezdeményezte a Számvevőszék által megszólított hatóságnál az intézkedés megszüntetését, amelyre a 2021. évben az éven belül indult ügyek közül 134 esetben, valamint az előző évről áthúzódó további 8 ügy esetében került sor.

II.6. Hasznosulás a jogalkotásban

Az Állami Számvevőszék országgyűlési beszámolóiban évről évre – ellenőrzési tapasztalatain alapuló – felvetéseket fogalmaz meg az Országgyűlés számára, melyek az ellenőrzési tapasztalatok rendszerszintű összegyűjtésével hozzájárulhatnak egyes közpénzügyi területek további fejlesztéséhez, kockázatai csökkentéséhez.

A Számvevőszék a jól irányított állam működéséhez való hozzájárulásként nemcsak az Országgyűlésnek, hanem a jogalkotás más szereplőinek is fogalmaz meg ellenőrzési tapasztalatain alapuló jogszabály-módosításra irányuló felvetéseket, melyek közül több területen is érdemi előrelépés történt a 2021. évben.

II.6.1. Az államháztartás védelmi vonalaiba tartozó ellenőrző szervek közötti koordináció megerősítése

Az Állami Számvevőszék már a 2017. évi tevékenységéről szóló beszámolójában felvetette, hogy javasolt az államháztartási ellenőrzés három szintje – elsőként a belső kontrollrendszer és független belső ellenőrzés, másodikként a kormányzati és önkormányzati irányító szervi és felügyeleti ellenőrzés, harmadikként a Számvevőszék által végzett független külső ellenőrzés – jogszabályi koordinációs kereteinek megerősítése.

Magyarország 2022. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2021. évi LXXXIX. törvény ezt a koordinációt erősíti, hiszen kimondja, hogy az államháztartás második védelmi vonalába tartozó kormányhivatalok a törvényességi felügyeleti hatáskörükben a kincstári ellenőrzés eredményétől függően kezdeményezhetik a helyi önkormányzat

gazdálkodását érintő vizsgálat lefolytatását a harmadik védelmi vonal szerepét betöltő Állami Számvevőszéknél.

A magyar államháztartás rendszerében 2015. január 1-je óta az Állami Számvevőszék sarkalatos törvényben meghatározott ellenőrzési feladat- és hatáskörével összhangban a Magyar Államkincstár ellenőrzi a helyi önkormányzatok számviteli szabályok szerinti könyvvizetési kötelezettségét, valamint az éves költségvetési beszámoló megbízható, valós összképét.

A 2022. évi költségvetést megalapozó törvényjavaslat alapján került módosításra a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény oly módon, hogy az önkormányzatok törvényességi felügyeletét ellátó fővárosi és megyei kormányhivatalok szabálytalanság észlelése esetén a Magyar Államkincstár ellenőrzését kezdeményezhessék a számvevőszéki vizsgálat lefolytatásának kezdeményezését megelőzően.

A törvénymódosítás az államháztartásról szóló törvény szabályszerűségi, pénzügyi ellenőrzésre vonatkozó rendelkezései közötti összhangot teremti meg, az államháztartás második és harmadik védelmi vonalába tartozó ellenőrző szervek közötti koordináció megerősítésével.

II.6.2. Az államháztartásban kulcs gazdálkodási jogköröket gyakorlók elszámoltathatóságának erősítése

Az Állami Számvevőszék szintén a 2017. évi tevékenységéről szóló beszámolójában vetette fel a folyó pénzügyek bürokráciája alapvető csökkentésének szükségességét az államháztartási jogkörök újragondolásával. Az államháztartási szabályok a költségvetési kifizetések teljesíthetőségét jelenleg öt gazdálkodási jogkörhöz kötik, azonban a felelősség érvényesíthetősége szempontjából két aláírásnak van kiemelkedő jelentősége: a kötelezettségvállaló és a teljesítést igazoló személy aláírásának.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján a vonatkozó szabályozási környezetben indokoltta vált a kulcs gazdálkodási jogköröket gyakorlók felelősségét egyértelművé tenni.

Magyarország 2022. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2021. évi LXXXIX. törvény egyértelművé tette a kulcsgazdálkodási jogköröket gyakorlók közül a kötelezettségvállaló és teljesítésigazoló felelősségét, mely biztosítja a közpénzekkel való felelős gazdálkodásban a felelősség és elszámoltathatóság érvényesíthetőségét.

II.6.3. A választási kampánypénzekkel való felelős elszámolás erősítése

A társadalmi támogatottsággal nem rendelkező „törpepártok” kapcsán az Állami Számvevőszék már a 2014. évi országgyűlési választásokra vonatkozó ellenőrzései során is

megállapította, hogy egyes jelölőszervezetek a listaállítás után járó állami támogatást nem kizárólag választási kampány-időszak alatti kiadások finanszírozására használták.

2021. január 21-ével lépett hatályba az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény azon módosítása, amelynek értelmében pártlistát az a párt állíthat, amely (az eddigi kilenc helyett) legalább tizennégy megyében és a fővárosban, (a korábbi 27 helyett) 71 egyéni jelöltet állított. Ehhez kapcsolódik az országgyűlési képviselők választása kampánycöltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény szintén 2021. január 21-étől hatályos módosítása is, amely a pártlistát állító pártoknak járó költségvetési támogatás mértékét növeli. A módosítás célja, hogy csak valós társadalmi támogatottságú pártok állíthassanak pártlistát, ezáltal fellép azon jelölő szervezetekkel szemben, melyek indulásának csupán az a célja, hogy a választási szabályokkal visszaélve a választási támogatások megszerzése érdekében indítsanak jelölteket.

II.6.4. A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek szabályszerű gazdálkodásának támogatása

Az államháztartás gazdálkodási rendszerében az úgynevezett kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezeteknek rendkívül szigorú, komplex szakági szabályozásból eredő követelményeknek kell megfelelniük. Speciális jogi státuszukból eredően többek között rendszeres adatszolgáltatási kötelezettséggel tartoznak az államháztartásért felelős miniszter részére, továbbá felelősek a szervezet tevékenysége és céljai megvalósításának nyomon követését biztosító rendszer kialakításáért és biztosításáért.

Magyarország 2022. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2021. évi LXXXIX. törvény előírja az államháztartásért felelős miniszter részére, hogy a kormányzati szektorba sorolt szervezeteknek és a felettük tulajdonosi jogokat gyakorló szervezeteknek értesítést küldjön a besorolásukat illetően. Az Állami Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatai ugyanis azt mutatták korábban, hogy a kormányzati szektorba sorolt szervezetek gyakran nem rendelkeztek információval arról, hogy ilyen státuszú szervezetnek minősülnek, ezért nem tettek eleget a besorolásukból adódó többletkötelezettségeknek.

Az államháztartásról szóló törvény módosításával előírt tájékoztatási kötelezettség támogatja a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezeteket szabályszerű gazdálkodásuk elősegítésében.

II.6.5. Jogi személyek nyilvántartásáról és a nyilvántartási eljárásról szóló törvény

Állami Számvevőszék ellenőrzései során rendszeresen tapasztalja, hogy az ellenőrzött szervezetek – a jogi személy formájától függetlenül – nem tesznek eleget a számviteli törvényben megkövetelt számviteli beszámoló készítési kötelezettségüknek, nem készítik el a törvény előírásai szerinti beszámolójukat, illetve nem teljesítik közzétételi kötelezettségüket.

Számos esetben megállapításra került továbbá, hogy a jogszabályban arra jogosult személy aláírása, illetve arra jogosult szerv jóváhagyása hiányában került sor az ellenőrzött szervezet beszámolóinak közzétételére, annak ellenére, hogy számviteli beszámoló jogosult általi aláírása és jóváhagyása a beszámoló érvényességének nélkülözhetetlen jogi kelléke.

Az Állami Számvevőszék több esetben is felhívta a jogalkotó figyelmét arra, hogy a hatályos jogszabályi környezetben a beszámolók közzétételével kapcsolatos feladatokat ellátó szervezeteknek nem feladata a közzétételre megküldött beszámolók ellenőrzése, sem abban a tekintetben, hogy az adott szervezet rendelkezik-e hiteles, aláírt számviteli beszámolóval, sem abban a tekintetben, hogy az abban feltüntetett adatok megbízhatóak-e.

Mindezekre tekintettel előrelépést jelent, hogy a jogi személyek nyilvántartásáról és a nyilvántartási eljárásról szóló 2021. évi XCII. törvény 2023. július 1-jei hatállyal létrehozta a jogi személyek egységes és közhiteles nyilvántartását. Kiemelést érdemel, hogy a jogszabály deklarálja az e törvény szerint közzétett, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti számviteli beszámolók nyilvánosságát. Továbbá, a törvény alapján különleges törvényességi felügyeleti eljárások kerülnek bevezetésre, így például törvényességi felügyeleti eljárás számviteli törvény szerinti beszámoló közzétételének elmulasztása esetére.

ÁSZ felvetés: Az Országgyűlés által adott felhatalmazás alapján a rendeleti szintű szabályozásban érvényesíteni szükséges azon garanciákat, amelyek érvényre juttatják a törvényben deklarált, a közpénzügyi szempontok miatt is alapvető rendelkezéseket.

A számviteli beszámoló közzétételéhez kapcsolódóan a törvény csak a legalapvetőbb rendelkezéseket tartalmazza, a többi kérdés végrehajtási rendeleti szinten kerül meghatározásra.

II.6.6. Átláthatóbbá vált a számviteli rend kialakításáért való felelősség az önkormányzatok és intézményeik területén

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv. tv.) 14. § (1) bekezdése alapján a számviteli politika elkészítéséért, módosításáért a gazdálkodó képviselőjére jogosult személy felelős. A Számv. tv. 161. § (4) bekezdése alapján a számlarend összeállításáért, annak folyamatos karbantartásáért, a naprakész könyvvizetés helyességéért szintén a gazdálkodó képviselőjére jogosult személy a felelős. A Számv. tv. értelmező rendelkezései szerint [3. § (1) bekezdés 1. pont] az államháztartás szervezetei (ideértve a helyi önkormányzatokat és az általuk irányított szervezeteket is) bele tartoznak a gazdálkodó fogalmába.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 6/C. § (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzat bevételeit és kiadásait a helyi önkormányzat költségvetése tartalmazza; a helyi önkormányzat bevételeivel és kiadásaival kapcsolatban a tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátásáról az

önkormányzati hivatal gondoskodik annak figyelembevételével, hogy Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 115. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a helyi önkormányzat gazdálkodásának szabályszerűségéért a polgármester a felelős.

2021. július 2-től hatályon kívül helyezésre került a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (Hatásköri törvény) azon rendelkezése, amely szerint a jegyző gazdálkodási feladata és hatásköre a saját, valamint intézményei számviteli rendjének kialakítása a költségvetési szervekre vonatkozó előírások alapján. Az önkormányzatok és intézményeik ellenőrzésének tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy a Számv. tv. megfelelő értelmezése magas szintű szakmai hozzáértést követel. A hatályon kívül helyezett rendelkezés gyengítette a gazdálkodó képviselőjére jogosult személy felelősségét a számviteli rend kialakításáért, ezért annak hatályon kívül helyezése hozzájárul a közpénzekkel, a nemzeti vagyonnal való felelős, szabályszerű, átlátható és elszámoltatható gazdálkodás erősítéséhez.

Megszűnt továbbá a jegyző kötelezettségvállalások ellenjegyzéséért való felelőssége is, figyelemmel arra, hogy a kötelezettségvállalás ellenjegyzéséért való felelősség az államháztartási jogszabályi előírásoknak megfelelő végzettségű pénzügyi ellenjegyző tevékenységében szakmai megalapozottsággal megjelenik.

III. ELEMZÉSI TAPASZTALATOK

A 2021. év folyamán az Állami Számvevőszék bevezetett egy új elemzési megközelítést, a gyors, helyzetfeltáró értékelést az Egyesült Királyság Számvevőszéke által alkalmazott rapid audit módszert tovább gondolva.

- A közbeszerzést érintő vészhelyzeti jogalkotás bemutatása és hatásai - közzétéve T/526. ÁSZ elemzés fejezeteként
- Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve - közzétéve Pénzügyi Szemle online
- Munkabérek terhelő közterhek alakulásának lehetséges kimenetelei - közzétéve Pénzügyi Szemle online
- Nemzetközi hitelminősítő szervezetek - közzétéve Pénzügyi Szemle online

2021-ben lezárt helyzetfeltáró értékelések témái, hasznosulása

- Az államadósság finanszírozása, a bővítés lehetősége
- Lakossági állampapír-vásárlás
- A magyarországi nyelvvizsgarendszer
- Az uniós hatáskörök, azok közpénzügyi kockázatai
- Nem állami humánszolgáltatók által alkalmazott térítési díjak transzparenciája
- A minőségi munkaerő fejlesztése

2021. év végén folyamatban lévő helyzetfeltáró értékelések témái

Ez az elemzési módszer célhoz kötött, valamely ellenőrzési, elemzési témához kapcsolódik; elkészítésének időtartama rövid, 2-4 hét; időszerű, a jelen idejű adatokra épül, lényegre

törő és tömör. A helyzetfeltáró értékelések jellemzően a Pénzügyi Szemle online felületen kerültek közzétételre, de arra is volt példa, hogy a helyzetfeltáró értékelés egy számvevőszéki elemzés részfejezeteként hasznosult.

III.1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések következtetései, fókuszban a COVID-19 járvány hatása a gazdaság újraindítására

A gyors, helyzetfeltáró értékelések mellett az Állami Számvevőszék 2021-ban összesen 45 db elemzést készített, ebből tizenhárom a költségvetési folyamatokat, illetve a makrogazdaság valamely területét mutatta be. Ezek elsődleges célja az volt, hogy az Állami Számvevőszék – törvényi kötelezettségének megfelelően – elemzéseivel segítse a Költségvetési Tanács munkáját. Az elemzések egy része a Költségvetési Tanács konkrét döntéseihez adott szakmai háttérrel.

Az Állami Számvevőszék elemzési területei

Az Állami Számvevőszék a Költségvetési Tanács részére készített célzott elemzéseivel a gazdasági növekedés és a pénzügyi egyensúly összefüggéseinek folyamatos értékelésére, a központi költségvetés adósságszabályainak biztosítására, valamint a sérülékeny területek feltárására törekedett. Az Állami Számvevőszék munkatársai az egy-egy szektort érintően felgyűlt ellenőrzési tapasztalatokat külön elemzésekben értékelték, bemutatva az eredményeket, valamint rávilágítva a jellemző kockázatokra és szabálytalanságokra, a szabályszerű, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás terén jelentkező dilemmákra.

III.1.1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések

Az Állami Számvevőszék elemzései között 2021. évben is magas részarányt képviseltek a költségvetési témájú elemzések, összhangban azzal, hogy az ÁSZ tv. 5. § (13) bekezdése értelmében a Számvevőszék elemzéseinek egyik kiemelt célja a Költségvetési Tanács munkájának támogatása. Ez utóbbi cél részben azáltal valósult meg, hogy az Állami Számvevőszék a Költségvetési Tanács törvényben előírt feladatainak ellátáshoz készített elemzéseket, részben pedig azáltal, hogy az elemzések témaválasztása kapcsolódott az államadósság-szabályhoz, amelynek teljesülése felett elsődlegesen a Költségvetési Tanács őrökdi. Az Állami Számvevőszék a fenntarthatóságra hangsúlyt fektetve a Költségvetési Tanács részére készített célzott elemzéseivel a gazdasági növekedés és a pénzügyi egyensúly összefüggéseinek rendszeres értékelésére, az államadósság-szabály teljesülése kockázatainak, valamint a sérülékeny területeknek a feltárására törekszik.

A **2020. II. féléves költségvetési folyamatokról készített elemzés** bemutatta, hogy a COVID-19 járvány olyan sokszzerű gazdasági megrázkódtatást okozott 2020-ban, amely következtében hazánkban az előző évhez képest a GDP mintegy 5,0%-kal csökkent, a főbb makrogazdasági mutatók kedvezőtlen irányba változtak. A járvány okozta külső sokkhatás kezelése érdekében a gazdaságpolitikai intézkedések a súlyos és tartós gazdasági visszaesés elkerülésére, a mielőbbi gazdasági helyreállítás ösztönzésére irányultak, amelynek következtében 2020 tavaszától az állami szerepvállalás súlypontja az egészségügy és a gazdaságvédelem, gazdaság helyreállítás területére helyeződött át.

A fiskális politika egyfelől a járvány kezelésére, az emberéletek védelmére fókuszált, így a járványhoz kapcsolódóan 1152,5 Mrd Ft összegben merültek fel olyan kényszerű többlétfordítások, amelyek a járványügyi védekezést, az egészségügyi eszközbeszerzést, a megnövekedett egészségügyi kiadásokat finanszírozták. A Kormány gazdaságpolitikája másfelől azt is megcélozta, hogy minél több forrás maradjon a gazdasági szereplőknél a kereslet élénkítése, a versenyképesség támogatása, a gazdaság gyors talpra állítása érdekében, így a gazdasági szereplők támogatása érdekében adókonnyítéseket, adó- és járulégmentességeket, valamint célzott támogatásokat vezetett be. A járvány első hullámában bevezetett gazdaságpolitikai intézkedések 2020. II. félévében a második hullám megjelenését követően folytatódtak, tudatosan bővültek. A költségvetés közvetlen bevételeit érintően így számos szabályozási változás történt, amelyek többek között a személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó és a kisvállalati adó adónemeket érintették.

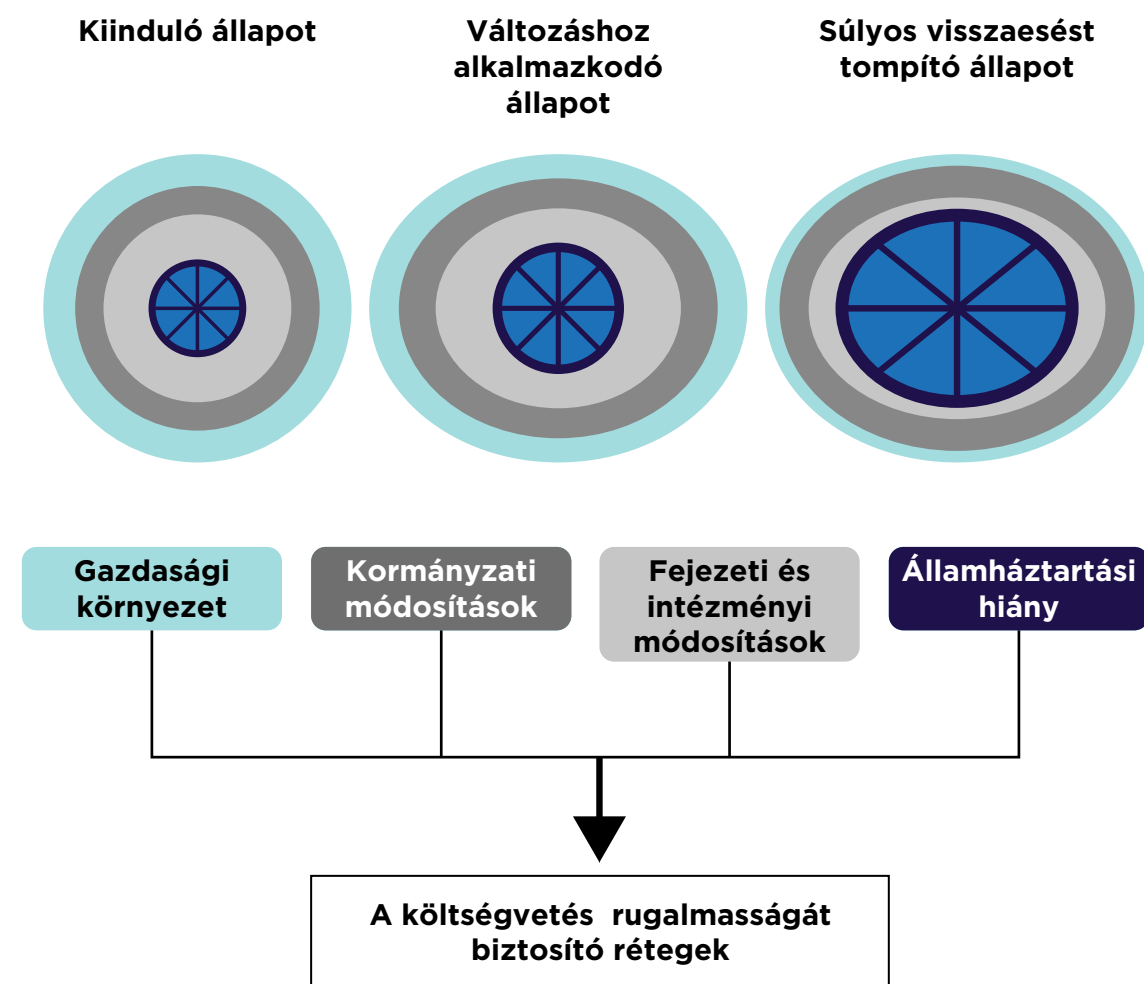
A járvány a 2020. évben új kihívások elé állította költségvetési politikát, hiszen a reziliens fiskális politika elsősorban azt igényelte, hogy a társadalom, az egészségügy és a

gazdaság ellenálló képességét teremtsse meg a járvánnyal és negatív hatásaival szemben. Következésképpen a költségvetési egyensúly megőrzésére való törekvésnek kifejezetten káros következményei lettek volna társadalmi és gazdasági szempontból is. A 2020. II. félévi költségvetési folyamatok értékelése alapján arra lehet következtetni, hogy a járvány első és második hulláma kedvezőtlen hatásainak tompítására meghozott tudatos gazdaságpolitikai, valamint az emberéletek védelme érdekében tett kényszerű intézkedéseket 2020-ban a fiskális politika a költségvetés rezilienciája alá rendelte, ezáltal erősítve a nemzetgazdaság rezilienciájának fokozását.

A költségvetés rezilienciájának lényege, hogy nagyobb megrázkódtatás esetén a költségvetés végrehajtásáért felelős szintek mozgósítják a saját eszközeiket, szükség esetén kimerítik a tartalékaikat, de ez alapján a belső magnak, vagyis a költségvetésnek a szilárdsága megmarad, azaz a jogszabályokban rögzített költségvetési szabályok és a legfontosabb költségvetési célok teljesülnek.

A **Szempontok a Költségvetési Tanács részére véleménye kialakításához a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat zárószavazásához** című elemzés szervesen kapcsolódott az Állami Számvevőszéknek a 2022. évi költségvetési törvényjavaslatról kialakított véleményéhez, de értékelte a törvényjavaslatokhoz

A költségvetési reziliencia kisebb és sokkszerű változás esetén

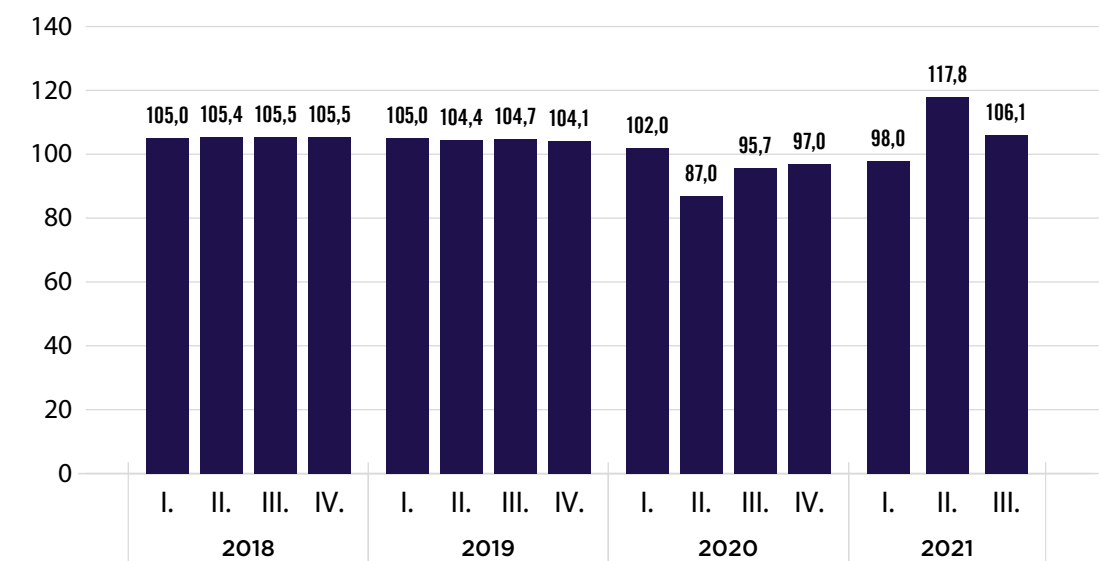

benyújtott és az illetékes bizottság által elfogadásra javasolt módosító indítványok hatását is. Az elemzés megállapította, hogy az Országgyűlés Költségvetési Bizottsága által megfogalmazott „Összegző módosító javaslatok” nem befolyásolják a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat (2022. évi Kvtv. javaslat) alapján az államadósság-mutató alakulását, illetve az államadósság-szabály teljesülését. Az Állami Számvevőszék 2022. évi Kvtv. javaslatról készített véleményében szereplő megállapítások az államadósság-mutató és az államadósság-szabály vonatkozásában továbbra is érvényesek. A módosító javaslatok hatásainak figyelembevétele mellett is a 2022. évi Kvtv. javaslat összhangban van az államadósságra vonatkozó jogszabályi előírásokkal. A makrogazdasági pálya alakulásában nem látszanak olyan változások, amelyek a költségvetés tervezése tekintetében a korábbiakban fennálló kockázatokat módosítanák. Ugyanakkor az elemzés azt is hangsúlyozta, hogy a gazdaság újraindítása szempontjából fontos a költségvetés rezilienciájának megtartása, azaz a költségvetés végrehajtása során folyamatos monitoring valósuljon meg, és a makrogazdasági feltételek alakulásához rugalmasan alkalmazkodjon a végrehajtás.

A **Költségvetési Tanács részére a 2021. első félévi költségvetési folyamatokról készített elemzés** a 2021. I. félévi költségvetési folyamatokról, valamint az azokat meghatározó kormányzati döntésekről és makrogazdasági körülményekről adott átfogó képet. Feltárta, hogy 2021. év első negyedében a COVID-19 járvány kedvezőtlen gazdasági hatásai még érvényesültek. 2021. II. negyedében azonban a gazdasági növekedés felgyorsult, és a GDP már 17,9%-kal meghaladta az előző év II. negyedének értékét. A 2021. I. félévben 7,6% volt a GDP növekedése az előző év azonos időszakához képest. A kiugró növekedési adat nem csak a bázisidőszak alacsony adatait, de a 2019. I. félévében mért GDP-t is meghaladta. Az elemzés ebből arra következtetett, hogy a kedvező gazdasági folyamatok alapján az év egészére nézve a gazdasági növekedés várhatóan meg fogja haladni a 2021. évi költségvetés módosításának indokolásában ismertetett kormányzati prognózis szerinti 4,3 százalékos értéket, amelynek bekövetkezése kedvező hatással lesz az államadósság-szabály teljesülésére.

Az elemzés kiemelte, hogy 2021. I. félévében a kiadások az időarányosnál kisebb mértékben, a bevételek viszont nagyobb mértékben teljesültek, így 2021. II. félévében is

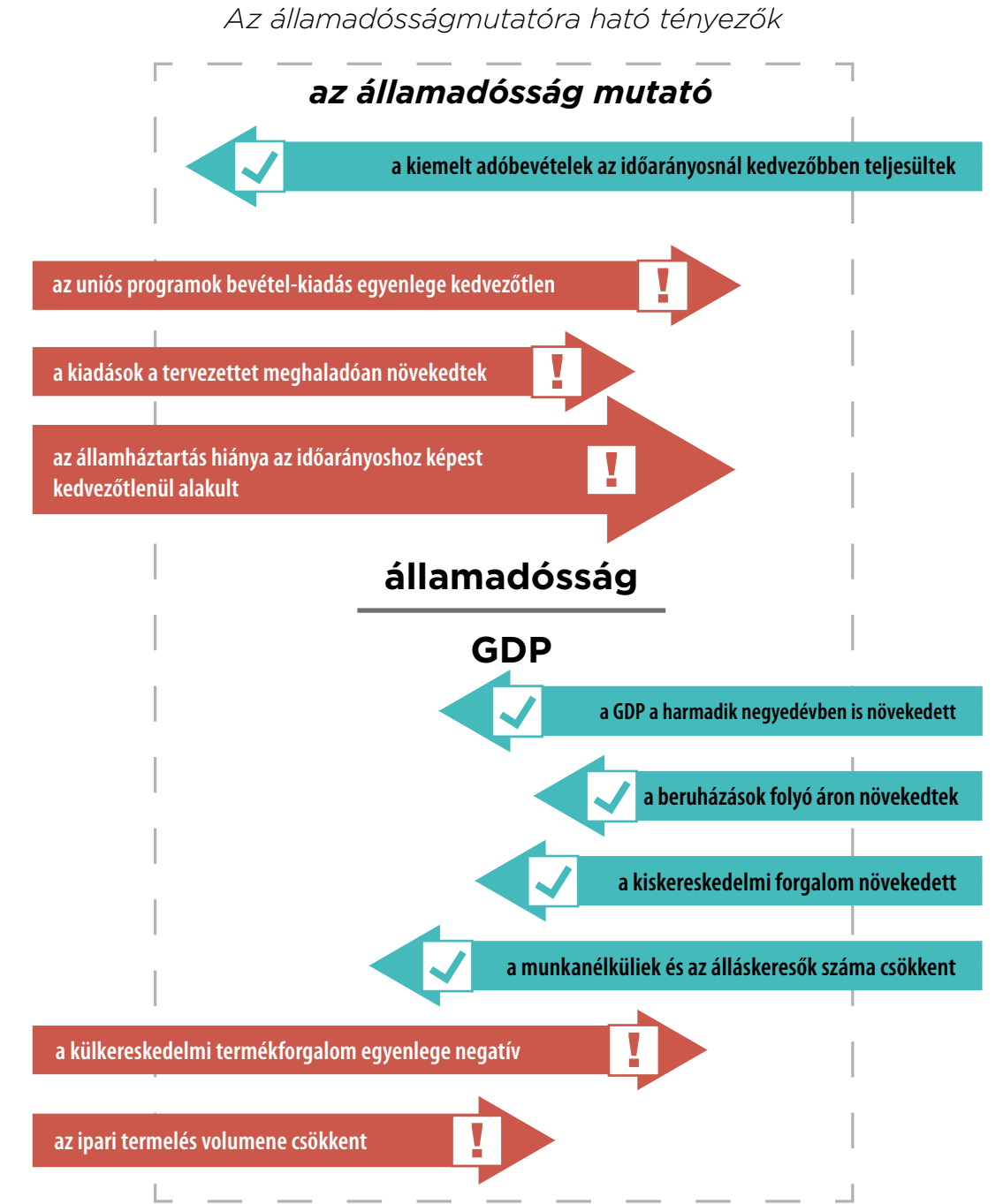
A GDP negyedéves volumenindexei az előző év azonos időszakához viszonyítva (%)

fennmaradt annak lehetősége, hogy a Kormány reziliens módon reagáljon a járvány alakulására, illetve a gazdasági helyzet változásaira.

Az elemzés arra a következtetésre jutott, hogy gazdasági folyamatokat még sok bizonytalanság övezi, ezért indokolt ezek havi monitorozása, és attól függően tenni meg a kormányzati intézkedéseket, hogy a gazdaság további élénkítésére van-e szükség, vagy már a túlfűtöttség jelei jelentkeznek.

A 2021. évi költségvetés végrehajtásának I. negyedéves monitoringjáról szóló elemzéssel kezdte meg az az Állami Számvevőszék a gazdasági és költségvetési folyamatok félévesnél nagyobb sűrűségű monitorozását tanácsadó tevékenységének aktuális

adatokkal való megalapozása érdekében. Az elemzés megállapította, hogy 2021. I. negyedévében a COVID-19 járvány negatív hatásai még érvényesültek. Az elemzés által bemutatott folyamatokat részletesen nem ismertetjük, mivel a II. negyedévben beinduló dinamikus gazdasági növekedés azokat lényegében felülírta.

2021. II. félévében további elemzések jelentek meg a makrogazdasági és költségvetési folyamatok monitorozásával kapcsolatban. A makrogazdasági és a költségvetési folyamatok havonkénti értékelésével az Állami Számvevőszék bemutatta az államadósság-mutatóra ható főbb kockázatokat.

Az Állami Számvevőszék 2021. decemberében közzétett monitoring elemzésének fő következtetése szerint az államadósság-mutató 2021. évre tervezett értéke betartható, a központi költségvetés bevételei 2021-ben kedvező arányban teljesültek, a hazai gazdaság növekedési pályán mozgott. Ugyanakkor az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya kedvezőtlenül alakult, amelyben jelentős szerepet játszott az uniós támogatások kiadásainak megelőlegezése. Ugyancsak felerősödtek a dinamikus gazdasági növekedést veszélyeztető kockázatok. Kedvezőtlenül alakultak a külső feltételek, a külkereskedelmi egyenleg romlott, az ipari termelés növekedése lassult, a COVID-19 vírus-járvány ismételten felfutott.

III.1.2. További makrogazdasági témájú elemzések a 2021. év tekintetében

Az államadósság-csökkentés fenntarthatóságának kockázatai a 2016-2019. évi folyamatok alapján című elemzés rámutatott arra, hogy COVID-19 járvány gazdasági hatásainak kezelését nagymértékben elősegítette, hogy a megelőző közel egy évtizedben

Az államadósságmutató alakulására ható tényezőcsoportok kockázatainak értékelése

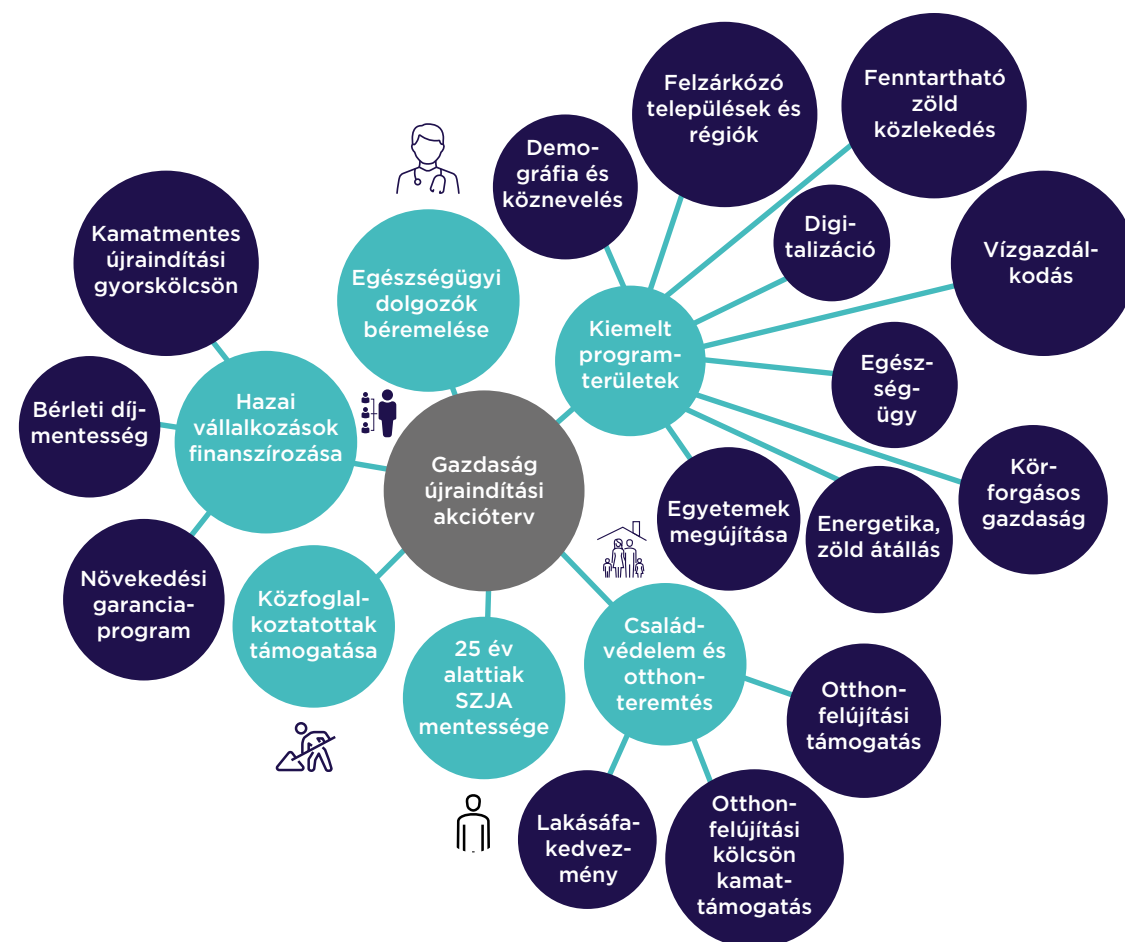
Tényezőcsoport megnevezése	Tényezőcsoport minősítése	Fenntarthatósági tényező	Minőségi tényező	Mennyiségi tényező
Költségvetési hiány	Stabil	Stabil	Stabil	Negatív
Államadósság-kezelés-Devizaadósság	Stabil	Pozitív	Stabil	Stabil
Államadósság-kezelés-Forintadósság	Stabil	Stabil	Stabil	Stabil
Versenyképesség- külső	Stabil	Stabil	Pozitív	Negatív
Versenyképesség- belső	Stabil	Stabil	Negatív	Pozitív
Fejlesztés	Stabil	Negatív	Stabil	Stabil
Foglalkoztatás	Stabil	Stabil	Pozitív	Stabil
Fogyasztás	Pozitív	Pozitív	Pozitív	Pozitív
Gazdasági-társadalmi fenntarthatóság	Pozitív	Pozitív	Negatív	Pozitív

Magyarországon az államháztartás helyzete konszolidálódott, az államadósság-mutató folyamatosan csökkent, a gazdasági növekedés dinamizálódott. Az elemzett időszakra vonatkozóan a vizsgált kilenc tényezőcsoport közül hét stabil, kettő – a fogyasztás és a gazdasági-társadalmi fenntarthatóság – pozitív minősítésű lett az államadósság-csökkentés fenntarthatóságára gyakorolt hatásuk alapján.

A vizsgált huszonhét tényező közül ötnek az alakulása jelentett negatív kockázatot az államadósság-mutató csökkenésére nézve. Ezzel szemben az elemzés kilenc olyan tényezőt azonosított, amelyeknek a fejlődése jelentősen hozzájárult az államadósság-mutató javulásához. Ennek alapján levonható az a következtetés, ha a járvány sokszerű hatása nem következik be, akkor az államadósság-mutató folyamatos csökkenésének a tendenciája folytatódott volna.

A koronavírus-járványt követő gazdasági újraindulás: közpénzügyi hatások című elemzés ezt a kérdéskört átfogó jelleggel járta körül. Az elemzés áttekintette a gazdaság védelme, újraindítása és a járvány elleni védekezés érdekében meghozott intézkedéseket, azok közpénzügyi következményeit, valamint megvizsgálta, hogy azok milyen kockázatokat hordoznak. Az elemzés legfőbb következtetése az volt, hogy a magyar gazdaság újraindításának a feltételei adottak, és a költségvetés fenntartható pályára kerülhet. Ugyanakkor az elemzés arra is felhívta a figyelmet, hogy a költségvetés

A járvány utáni újraindulást segítő intézkedések

tervezésében és végrehajtásában rezilienciára van szükség, mivel az elkövetkezendő évben a magyar költségvetési tervezésnek egyszerre kell felkészülnie lennie az esetleges túl gyors növekedésből adódó egyensúlytalanságok kezelésére, valamint arra is, ha a kilábalás üteme elmarad a várttól és szigorodik a globális finanszírozási környezet.

A költségvetési politika COVID-19 járvány alatti alakulása különös tekintettel az ÁFA és az SZJA politikára című elemzés a költségvetési politika és ahhoz kapcsolódóan az adó- és járulékpolitika szempontjából lényeges, alapvető irányait értékelte a 2019-2021. évi költségvetési törvényjavaslatok és adóügyi intézkedések alapján.

A központi költségvetések alapvető irányai a 2019-2021. évekre

Az elemzés arra a következtetésre jutott, hogy a COVID-19 járvány okozta válság kitörése előtt a rögzített főbb célok a biztonság megőrzése, a gazdasági növekedés fenntartása, a családok támogatása és a teljes foglalkoztatás elérése voltak. Ezek markánsan tetten érhetők a későbbi, válsággal érintett évek költségvetési tervezésében is csakúgy, mint a válságkezelés érdekében hozott sürgősségi intézkedésekben. Mindez jól tükrözi a kiemelt költségvetés-politikai szempontokat megalapozó hosszú távú gazdaság- és társadalmpolitikai prioritások stabilitását és válságállóságát.

A válság kezelését célzó intézkedések gazdasági, társadalmi és költségvetés-politikai hatások szempontjából való értékelésének támogatása érdekében az Állami Számvevőszék 10 célszerűségi, illetve szinergiára irányuló kritériumot alakított ki, amelyek az egyes intézkedések céljainak, illetve szinergikus hatásainak megítéléséhez nyújtanak támpontot a költségvetési fenntarthatóság és reziliencia szempontjait alapul véve. Ezeknek a kritériumoknak a relevanciája a válsághelyzet kezelését célzó, valamint a nem közvetlenül arra irányuló, de arra hatással bíró intézkedések értékelése kapcsán egyértelműen igazolható. Az intézkedések többsége eleget tett az Állami Számvevőszék által kialakított kritériumoknak. Ennek alapján a Kormány intézkedései oly módon szolgálták a COVID-19 járvány okozta válság gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítését, hogy egyúttal hozzájárultak az állami és az üzleti szférának a válságot követő időszak kihívásaira történő felkészítéséhez, a versenyképes és fenntartható működés erősítéséhez, és ezzel a gazdasági fejlődés elősegítéséhez.

A monetáris politika költségvetési kockázatai című elemzés nem a monetáris politika célszerűségét vagy eredményességét értékelte, hanem azt, hogy e politika megvalósítása együtt járt-e a költségvetés térítési kötelezettsége kockázatának növekedésével. Ezt közvetlen költségvetési kockázatnak nevezi a Számvevőszék, és a bekövetkezésére ható tényezőket rendszeresen értékeli. (Ez már a harmadik ilyen témájú elemzés volt.) Az elemzés azt tárta fel, hogy az elemzett időszakban – 2017 és 2020. I. féléve között – nemcsak, hogy nem keletkezett a költségvetésnek fizetési kötelezettsége, hanem az MNB osztalékot fizetett tulajdonosának, az államnak. Emellett az MNB tartalékait is számottevően növelte.

Az elemzés értékelte a monetáris politika ún. közvetett költségvetési kockázatait is, vagyis azt, hogy a monetáris politikai intézkedések miként hatottak a költségvetés helyzetére. Az elemzés arra a következtetésre jutott, hogy monetáris intézkedések hozzájárultak az államadósság finanszírozásának biztonságosabbá tételéhez, valamint mérsékeltek az adósságszolgálati költségek növekedését.

Magyarország pénzügyi stabilitásának egyik mérőszáma az ország finanszírozási képessége, amelyben az államadósság GDP-arányos mértékén túl a hazai államadósság szerkezete szintén fontos szerepet játszik.

A lakossági megtakarításokra és ezek államadósságfinanszírozásba való bevonhatóságára ható tényezők című elemzés kiinduló pontja az volt, hogy a lakosság megtakarításainak bevonása az államháztartás adósságállománynak finanszírozásába, a belső finanszírozás részarányának növekedése erősíti az ország stabilitását, csökkenti a külső források igénybevétele miatti kockázati kitettséget, illetve a gazdaság sérülékenységét, miközben a lakossági állampapírok hozamai növelik a belső keresletet, élénkítik a hazai gazdaságot. A lakosság nettó pénzügyi megtakarítása 2012 és 2020 között mintegy duplájára emelkedett. A különböző megtakarítási (befektetési) formák közül az időszakban a részvények, részesedések, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és a készpénz részaránya növekedett. 2020-ban a lakosság a megtakarításait mintegy 8,6 ezer Mrd Ft értékben állampapírban, míg 12,1 ezer Mrd Ft értékben bankbetétben tartotta. Magyarország pénzügyi stabilitása és optimális finanszírozhatósága érdekében fontos, hogy a lakosság a megtakarításaival minél nagyobb mértékben az állami kiadásokat finanszírozza. Emellett szintén nagy arányban – közel 20%-ban – tartja a lakosság bankbetétekben a pénzét, részben azért, mert a jövedelmét egy banknál vezetett számlára utalják. A készpénzkímélő fizetési módokat előtérbe helyező törekvések ellenére azonban a 2012. évi 6,7%-ról a 2021. I. negyedévére 8,7%-ra emelkedett a készpénzhasználat. Az állam érdeke a készpénz használatának visszaszorítása, mivel készpénz az állam számára drága és kevésbé átlátható. Az elemzés arra hívja fel a figyelmet, hogy az elemzett időszakban Magyarországon nem állt a lakosság rendelkezésére olyan megtakarítási vagy befektetési forma, amely három évnél rövidebb távú, likvid, biztonságos és legalább értékálló pénzelhelyezést biztosított volna.

Az ipar hozzájárulása a gazdasági növekedéshez című elemzés elkészítését elsősorban az indokolta, hogy az ipar teljesítménye a GDP fontos tényezője, így hatást gyakorol az államadósság mutató alakulására. Az Állami Számvevőszék elemzésében a GDP termelésében nagy súllyal résztvevő ipar teljesítményét, és az arra ható tényezőket elemezte a tekintetben, hogy az ipar 2010 és 2020 között mennyivel tudott hozzájárulni a gazdasági növekedéshez. Az ipari termelés volumene a 2010. év és a 2019. év között – 2012. év kivételével – növekedett, azonban 2020-ban a növekedés megtört – a COVID-19 járvány hatásai, és a járvány megfékezése érdekében hozott intézkedések következtében –, és az ipari termelés csökkent. Az ipari termelés növekedését az exportorientáció tette lehetővé. Az exportpiaci versenyképességre elsősorban a külföldi nagyvállalatok exportcélú magyarországi beruházásai teremthettek lehetőséget, amely kiemelt volt a járműipar területén. Az exportpiaci versenyképesség fenntartását a forint árfolyamának gyengülése is befolyásolta.

Az ipari termelés és értékesítés volumenének alakulása a gazdasági növekedés fontos tényezője. Az iparnak a GDP-hez való hozzájárulását azonban közvetlenül nem ezek határozzák meg, hanem az ipar által létrehozott bruttó termelési érték. Ez pedig az ipari termelés

volumenének növekedésén kívül attól is függ, hogy miként változik meg a termelés egy egységére eső hozzáadott értéke. Az elemzés rámutatott arra, hogy az iparnak a GDP-hez történő hozzájárulása elmaradt az ipari termelés volumenének növekedésétől.

Az iparban foglalkoztatottak száma kedvezően alakult, a 2010. évről a 2019. évre 4,9 százalékponttal meghaladta a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak számának növekedését. Az ipar súlya jobban nőtt a foglalkoztatásban, mint a GDP-ből való részesedése.

Az iparban a beruházások értéke a 2010. évről a 2019. évre a dupláját meghaladóan emelkedett, ami évente átlagosan közel tízsázalékos növekedési ütemet jelent.

IV. TELJESÍTMÉNYFEJLESZTÉS ÉS TELJESÍTMÉNYMÉRÉS AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉKNÉL

Az Állami Számvevőszék célja, hogy példaadó és mértékadó szervezetként járjon elől a közszféra intézményei számára, ezért saját szervezeti eredményességének, hatékonyságának és hatásosságának folyamatos fejlesztésére törekszik az érdemi kihívásoknak, köztük a felgyorsult digitalizációnak megfelelően. A naprakész, releváns és megbízható információkkal alátámasztott döntéseken alapuló szervezeti irányítás biztosításához szükséges mind a szervezet belső folyamatainak, mind a szervezet irányítását, tevékenységét és gazdálkodását befolyásoló külső tényezők hatásainak menedzselése. A hatékonyság és eredményesség kritériuma, önmagában a szervezet teljesítményének mérése a feltétele a szervezet célra tartott irányításának, működésének.

IV.1. Az Állami Számvevőszék belső kontrollrendszere működtetésének tapasztalatai

Az Állami Számvevőszék minden évben elvégzi belső kontrollrendszere működtetésének, állapotának felmérését és értékelését, melynek során – mintegy alulról építkezve – a már kidolgozott módszernek megfelelően az egységek vezetői résznyilatkozatai összesítésével és kiértékelésével elkészíti a szervezeti szintű belső kontrollrendszer állapotáról szóló beszámolót. Az értékelés során kiemelt figyelmet fordítunk a Legfőbb ellenőrző intézmények részére készített INTOSAI teljesítménymérési keretrendszerének (SAI PMF) értékelési módszertanára és az ISSAI 110 sztenderdben foglalt általános alapelvek érvényesülésére is.

Az Állami Számvevőszék elnökének az Állami Számvevőszék Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2021. (VIII.13.) ÁSZ utasítása (SZMSZ) 29. § (1) bekezdése alapján az

Állami Számvevőszék „a szabályszerűség, gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség követelményeit szem előtt tartva, továbbá a kockázatok kezelésére és az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás elvére figyelemmel belső kontrollrendszert működtet.”

A belső kontrollrendszer a szervezetrányítás elválaszthatatlan eszköze, különböző módszerek, eljárások, eszközök összessége, melynek hatékony működtetése, kialakítása lényeges a vezetés, ezen keresztül a szervezet céljainak eléréséhez, valamint az ezt akadályozó események megelőzése, feltárása, korrigálása érdekében.

Az Állami Számvevőszék belső kontrollrendszerének működése a 2021. évben a megelőző évekhez hasonlóan magas szintű volt. A kialakított és működtetett belső kontrollrendszer kellő bizonyosságot nyújt arról, hogy az intézmény hatékonyan, eredményesen, a törvényekkel és jogszabályokkal összhangban folytatja a tevékenységét, melynek során kiemelt figyelmet fordít a digitalizáció adta kihívásoknak és lehetőségeknek való megfelelésre, illetőleg az egészségügyi vészhelyzet teremtette körülményekre való hatásos reagálások kivitelezésére.

Az Állami Számvevőszék – mint a legfőbb ellenőrző intézmény – folyamatosan értékeli a tevékenységét és teljesítményét minden területen, és azokról jelentést tesz, ennek során teljesítménymutatókat alkalmaz eredményeinek mérésére. A belső kontrollrendszer öt pillérének egyedi értékelése a fenti szempontok figyelembevételével az alábbiak szerint alakult.

a) A **kontrollkörnyezet** fókuszának középpontjában az előző év folytatásaként a 2021. évben is a digitalizáció és a pandémia állt. A Számvevőszék a 2021. évben folyamatosan a felmerülő kihívásokhoz igazította belső szabályozási környezetét, amely során a digitalizált működés továbbfejlesztésének lehetőségeit is figyelembe vette. A közsféra szervezetei között élen járva és az egészségvédelem prioritását szem előtt tartva a Számvevőszék hatásos időben, már a vírushelyzet kezdeti szakaszában sikeresen átállt a digitális környezetben folyó munkára és a papír alapú ügymenetet felváltotta a digitalizált iratforgalom. Mindezek szabályozási alapjainak megteremtése 2020-ban lezajlott, 2021-ben a kialakított folyamatok finomhangolása történt.

b) Az **integrált kockázatkezelési rendszer** működtetése kapcsán a szervezeti egységek a kockázatokat felmérték, értékelték, kezelték és a felmérést felülvizsgálták. A korábbi évvel összehasonlítva szervezeti szinten mind az azonosított kockázatok darabszáma, mind az egy szervezeti egységre jutó kockázatok darabszáma csökkent, mintegy 25%-kal. Az egységek általi kockázati szintek meghatározása alapján a magas kockázatok aránya az összes kockázaton belül minimális, ami jelzi, hogy a Számvevőszék integrált kockázatkezelési rendszere kiegyensúlyozott, megfelelően kontrollált és folyamatosan monitorozott. A 2021. évben kezeletlen kockázat nem maradt fenn.

c) A **kontrolltevékenységek** területén a felelősségi körök a belső irányítási eszközökben és a munkaköri leírásokban megfelelően elhatárolásra kerültek. A „négy szem elve” mind a pénzügyi, mind a reálfolyamatok során érvényesült.

A pénzügyi, számviteli és számfejtési tevékenységhez kapcsolódóan a szabályszerű kontrollkörnyezet kialakítása megtörtént, a kontrolltevékenység működtetése megfelelő volt.

d) Az **információs és kommunikációs rendszer** működésének alapját a Vezetői Információs Rendszer (VIR) képezi. A VIR a szervezet egészét lefedve biztosítja az információk áramlását. A vezetőkhöz a szükséges információk strukturáltan, meghatározott gyakorisággal jutnak el. Az információkból elemzések készülnek, mely a változáskezelés elveinek megfelelően lehetőséget ad a belső szervezeti folyamatok áttekintésére, és ez alapján a szükséges döntések meghozatalára. Az információs és kommunikációs rendszer magába foglalja a szervezeti teljesítményt meghatározó tényezők gyűjtését, azok elemzését és értékelését

Az információs és kommunikációs rendszer lényeges változásait a digitalizáció további térnyerése eredményezte. Így mind a beérkező, mind a kimenő iratok tekintetében egyre nagyobb jelentőséget kap az elektronikus aláírás.

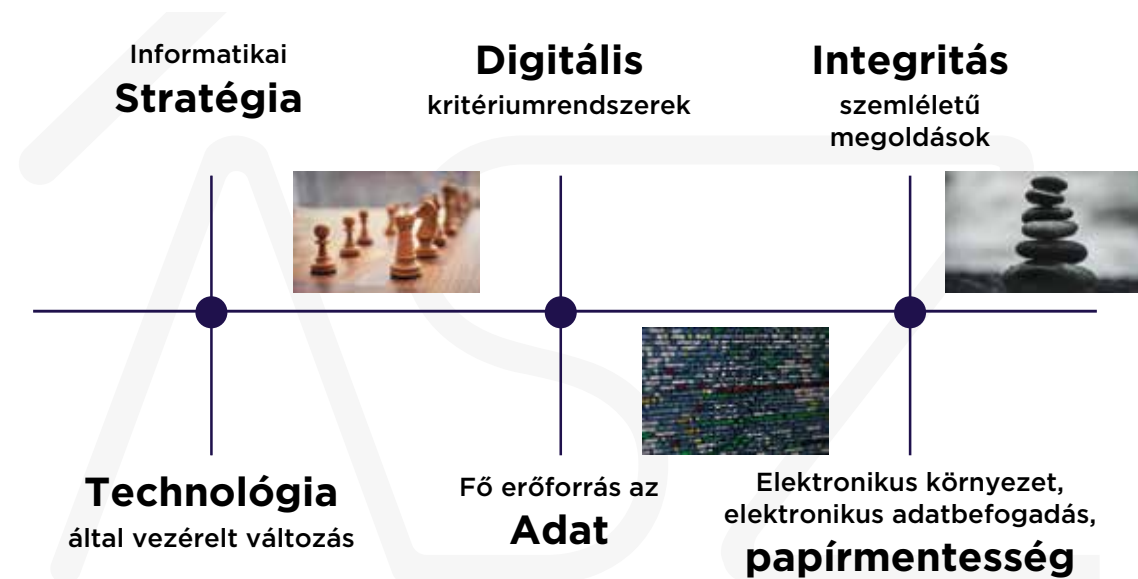
e) A **monitoring rendszer** részeként az Állami Számvevőszék működtette a tevékenységek megvalósításának nyomon követését biztosító monitoring rendszert és végzi az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követést. Az igazgatási területen a feladatok végrehajtásának nyomon követése átfogóan történik, melyet elektronikus vezetői döntésnyilvántartó rendszer támogat.

Az Állami Számvevőszék elnöke gondoskodott az operatív tevékenységektől független belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és biztosította a belső ellenőrzés működéséhez szükséges forrásokat és jogokat. A belső ellenőrzés helye a szervezeti hierarchiában szabályozott. A tevékenységet a Számvevőszék elnökének közvetlen irányítása alatt álló belső ellenőr látja el, beszámolási kötelezettsége a Számvevőszék elnöke felé áll fenn.

IV.2. Az Állami Számvevőszék technológiai megújulása a digitális fejlesztések jegyében

Az Állami Számvevőszék ellenőrzési feladatait a működésének és tevékenységének tekintetében meghatározó törvényi előírások (Alaptörvény, ÁSZ tv.) alapul vételével, valamint függetlenségének egyik sarokköveként, a maga által kialakított ellenőrzés-szakmai szabályok, ellenőrzés-módszertani normák alapján végzi, melyek az Állami Számvevőszék honlapján mindenki számára elérhetőek. A változásmenedzsment keretében a normák alkalmazása az eredményes és hatékony számvevőszéki működés kritériumai alapján rendszeresen visszamérésre és értékelésre, a digitalizáció vívmányait felhasználva pedig megújításra kerülnek.

A hatékony és magas színvonalú feladatellátás alapfeltételeként az Állami Számvevőszék az ellenőrzési módszertanait a gyakorlati tapasztalatok, illetve a nemzetközi módszertani szttenderdek és ajánlások figyelembevételével fejleszti. Az előző években megkezdett technológiai, módszertani változásokat követve, továbbra is törekszik olyan ellenőrzési megközelítések kidolgozására, amelyek az ellenőrzések időtartamának csökkentésével,

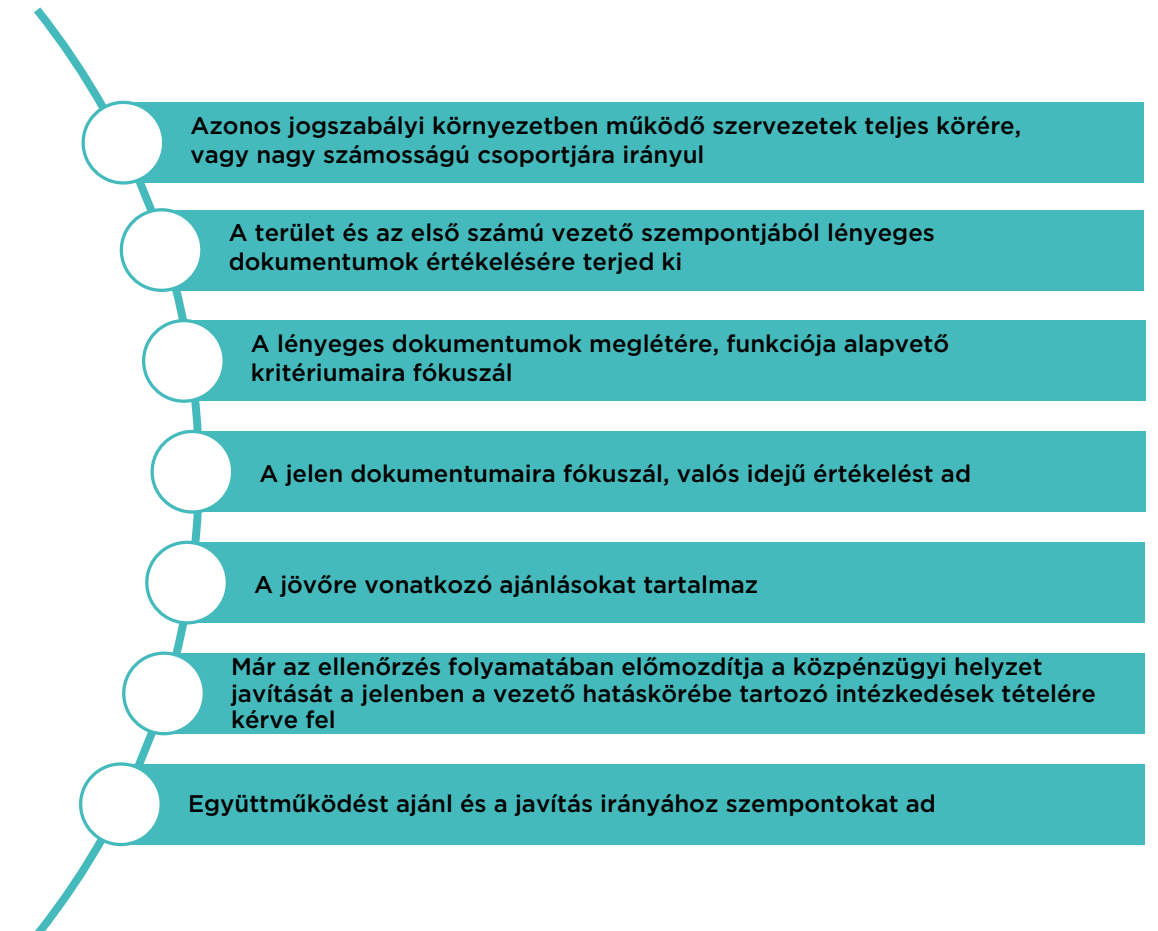

ezzel együtt egy-egy ellenőrzötti kör minél teljesebb ellenőrzési lefedettségével az értékelésekhez legalább szükséges bizonyossági szintű dokumentumokon keresztül biztosítják a lényeges kockázatok feltárását.

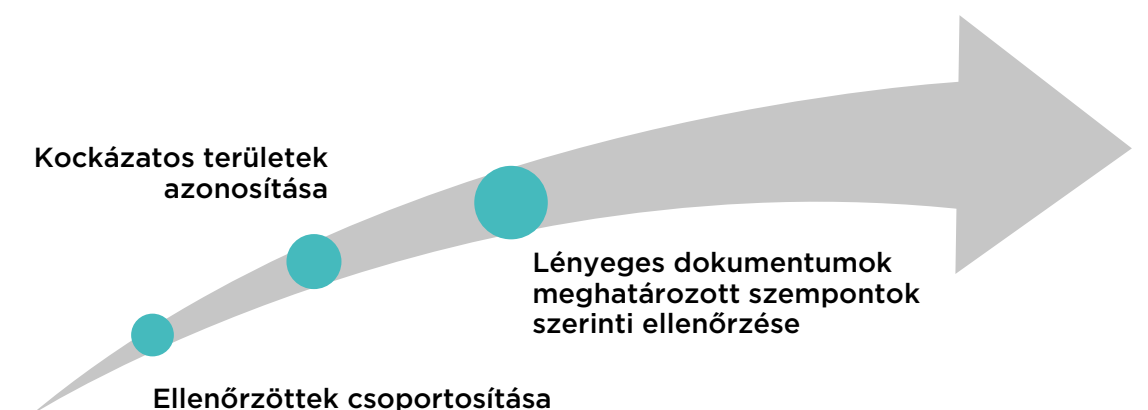
Ennek érdekében 2021-ben folytatódtak az ellenőrzési programok tekintetében azok a strukturális fejlesztések, melyek a számvevőszéki ellenőrzések hatékonyságának növelése és ezáltal az ellenőrzési megállapítások hasznosulásának támogatása mellett erősítik az Állami Számvevőszék tanácsadó szerepét is.

A közpénzekkel és közhatalonnal való átlátható és elszámoltatható gazdálkodás biztosítása érdekében a Számvevőszék 2021-ben megfelelőségi és teljesítmény-ellenőrzési módszerek alkalmazásával végezte ellenőrzéseit. A megfelelőségi ellenőrzések hozzájárulnak ahhoz, hogy az ellenőrzött szervezetek, illetve tevékenységeik minden lényeges szempontból megfeleljenek a vonatkozó jogi szabályozásoknak, előírásoknak és követelményeknek, míg a teljesítmény-ellenőrzésekkel a Számvevőszék hozzájárul az eredményesség elvének érvényesüléséhez. Az ellenőrzési tevékenység egyre fontosabb szegmensét képezik a teljesítmény-ellenőrzések, így számuk 2021-ben is tovább növekedett a szervezeti és vezetői teljesítmény és az elemzések területén, hozzájárulva ahhoz, hogy az Alaptörvény közpénzfelhasználásra vonatkozó alapelvei és a teljesítményalapú közpénzfelhasználásra vonatkozó törvényi előírások fokozottan érvényesüljenek.

Ellenőrzés módszerbeli megközelítés szempontjából kiemelt jelentőségű lépés volt a korábbi években az új technológiával létrehozott értékelési módszerek alapján a kockázatalapú valamint a monitoring típusú ellenőrzési megközelítések bevezetése. Az egyes területek ellenőrzési lefedettségének növelése, valamint az ellenőrzött szervezetek leterheltségének csökkentése érdekében az új megközelítésű ellenőrzések folytatódtak a 2021. évben. A monitoring típusú ellenőrzési megközelítés kevés, de az ellenőrzés tárgyát érintő lényeges ellenőrzési dokumentum alapján ad aktuális képet az ellenőrzöttek csoportjáról, azaz „jelen idejű” ellenőrzés történik.

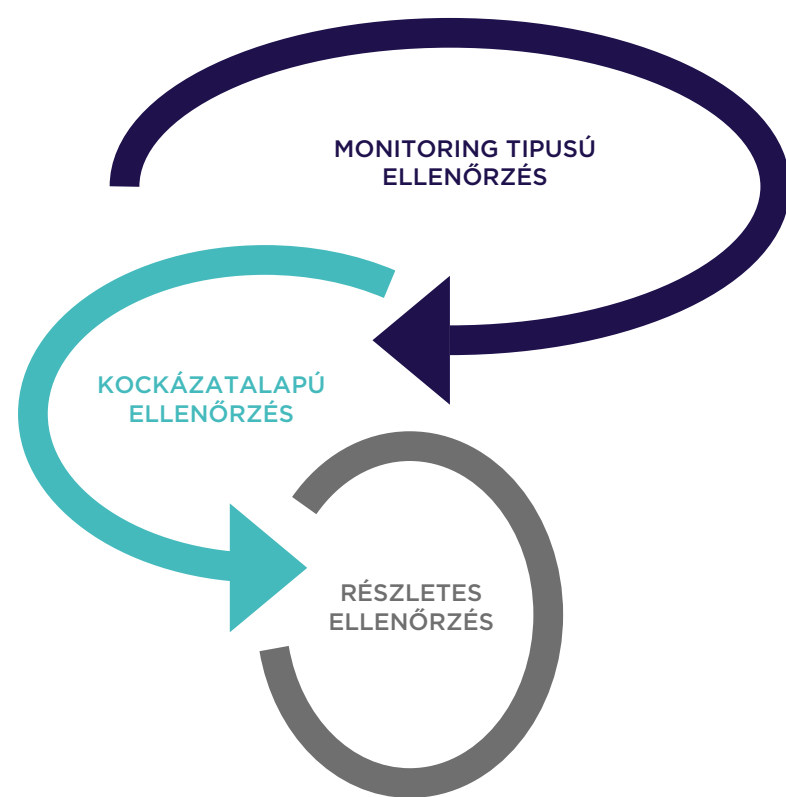
A kockázatalapú ellenőrzési megközelítés során az ellenőrzések bár a múltat érintik, ugyanakkor jövőbeni bekövetkezéssel fenyegető kockázatokra hívják fel a figyelmet, melyek indokolhatják további részletes ellenőrzés lefolytatását az egyes szervezeteknél, annak érdekében, hogy a gazdálkodást veszélyeztető területekre irányítsák a figyelmet.

A módszertani és digitális fejlesztések elsődleges célkeresztjében a hatékonyság növelése állt. Ezt a papírmentes működésre való átállással, az ellenőrzött szervezeteket kevésbé terhelő adatbefogadási rendszer működtetésével, a Számvevőszék az ellenőrzéseit személyes érintkezés nélküli kapcsolattartással valósítja meg, amely a jelen helyzetben a vírus ellenére is biztosítja, hogy törvényi kötelezettségének eleget téve elvégezze ellenőrzési feladatainkat.

Az ellenőrzés módszertan kidolgozása, az ellenőrzési megközelítések meghatározása során egyre nagyobb hangsúlyt fektet a Számvevőszék az azonos ellenőrzötti körre vonatkozó, de különböző területeket érintő, különböző ellenőrzési megközelítésű ellenőrzési programok egymásra építhetőségére, a közöttük lévő kapcsolódási pontok meghatározására.

Az egymásra épülő ellenőrzési megközelítések

Tevékenységünk szervezésének hátterében a megalapozott helyszínkiválasztás és az ehhez illeszkedő ellenőrzési program megalkotása során a kockázatalapúságra, illetve a hozzáadott érték teremtésre való folyamatos törekvés áll. Az Állami Számvevőszék célként tűzte ki, hogy minél szélesebb ellenőrzötti kört elérve azonosítani tudja a lényeges kockázatokat, kritikus területeket a közpénzek felhasználása területén. Ezt a belső folyamatok megújítása, korszerűsítése és a digitalizáció adta lehetőségek kihasználása teszi lehetővé.

Sok éves fejlesztés eredményeként megtörtént az ellenőrzési folyamat szakaszokra bontása, pontosan meghatározottak az egyes szakaszokban elvégzendő feladatok, a kontrollpontok jellemzői, a szakaszok közti átadások dokumentációs követelményei. Cél, hogy mind az egyes szakaszok közti átadások, mind a szakaszon belüli munka szabályozott,

pontos technológiai leírással rendelkezzen. Egyszerre látjuk a „nagy képet”, a teljes ellenőrzési folyamatot, ugyanakkor pontos információkkal rendelkezünk arról is, hogy az egyes szakaszokon belül mi történik a beépített kontrollpontok segítségével.

A technológizáltság lehetővé tette a megfelelő IT megoldások bevezetését, illetve a már korábban bevezetett megoldások kiterjesztett használatát. Az ellenőrzés minden szakaszában, mind az operatív mind a szakmai feladatok ellátása területén növelte az Állami Számvevőszék az informatikai támogatottságot.

Az előkészítési fázisban, az ellenőrzési témák, területek, intézmények kiválasztása, meghatározása során a rendelkezésre álló külső és belső információk elemzése, kockázatértékelés segítségével történik. A monitoring típusú ellenőrzések előkészítéséhez fontos feladat a kapcsolódó előértékelési és leíró adatok összerendezése, melyhez ma már megfelelő eszközökkel rendelkezik az Állami Számvevőszék.

A programtervezésnél, a programok elkészítésénél olyan technológiai megoldásokat alkalmazunk, melyek segítik a programok minőségbiztosított végrehajtását. A programok elektronikusan rendelkezésre állnak olyan szerkezetben, mely lehetővé teszi, hogy a programban és a mellékletekben levő logikai kapcsolatok egy kattintásra elérhetővé váljanak.

Az ellenőrzésekhez szükség adatokról értesítés adásra, illetve azok fogadására alapvetően elektronikus csatornákat veszünk igénybe, ezek szervezeten belüli kiépítése az előző években megtörtént és ebben az évben megvalósulhatott a kiterjedtebb alkalmazás, használat. Másrészt előnyt élveznek azok a kormányzati alkalmazások – hivatali kapu, ügyfélkapu –, amelyek szintén a papír mentes működést támogatják. A monitoring típusú ellenőrzések elvégzésének alapfeltétele volt, hogy ezek a csatornák kiépüljenek, hiszen ilyen tömegű adatbekérést, adat érkeztetést más módon nem lehetne kezelni. Az adatbefogadó rendszerünk jól működött, bírta a nagyobb számú ellenőrzötti kör miatti megnövekedett terhelést.

Az ellenőrzött szervezetek által az Állami Számvevőszék rendelkezésére bocsátott adatok digitalizált feldolgozása egy következő lépcsőfok a számvevőszéki ellenőrzésben. A beérkező dokumentumok körében kapunk strukturált (pl. főkönyvi adatbázisuk, tanúsítványok, más adatbázisok) illetve nem strukturált dokumentumokat. A strukturált dokumentumok feldolgozására tranzakcióelemzést alkalmazunk. Az elemző algoritmus kidolgozása a programtervezési fázisban valósul meg, ahogyan a nagyobb adatbázisok esetében a mintavételezési eljárások, algoritmusok is.

A 2021. év nagy feladata volt a nem strukturált dokumentumok elemzése, hiszen itt az automatizmusok bevezetése más technológiát igényel. Ez olyan terület, mely minden számvevőszék számára komoly kihívást jelent. A mesterséges intelligencia („MI”) lehetőségei szinte napról napra új kapukat nyitnak ki, a nem strukturált dokumentumok feldolgozása területén különösen nagy szerepet kapnak ezek a megoldások. Az Állami Számvevőszék is használatba vett olyan eszközt, mely „MI” megoldások segítségével alkalmas arra, hogy nagyszámú dokumentumból azok tartalma alapján összetett logikai feltételek szerint keresést, szűrést, kategorizálást végezzen. Jól hasznosítható dokumentumtípusok keresésére, azonosítására, és ezáltal az ellenőrzések, dokumentum értékelések egyes részfolyamatainak támogatására.

Az alkalmazásba állított rendszer segíti a nem strukturált dokumentumok feldolgozását, szöveg felismerést és indexálást követően kereső kulcsszavak alapján csoportosítani, kategorizálni képes. Az elemző alkalmazás használatát az teszi lehetővé, hogy a rendelkezésre bocsátott szükséges ellenőrzött dokumentumok értékelésének megvan a kidolgozott, részletes kritériumrendszere, hogy az adott dokumentum megfelel-e az előírásoknak. Pontosan meghatározott, hogy a megkapott adatokat, milyen feltételek teljesülése esetén fogadja el az ellenőrzés folyamatában a bizonyíték dokumentumaként az Állami Számvevőszék.

Az elemző megoldások bevezetése az ellenőrzések számának növelését, a jelenidőhöz való közelítést támogatták. A használatba vett rendszerek, azok egyre több területen való alkalmazása lehetővé tette, hogy lényegesen növeljük szervezetünk hatásosságát.

IV.3. A humánerőforrás-gazdálkodás hozzájárulása a szervezeti rezilienciához a COVID-19 járvány alatt

A pandémiás időszak és az azzal együtt járó korlátozások életünk gyökeres megváltozását idézték elő. A makro és mikro szinten megjelenő problémákkal kapcsolatos mindennapi küzdelem alkalmazkodóképességet és flexibilitást kívánt. A felmerülő kihívások megoldása, a környezeti változásokra adott adekvát választintézkedések megalkotása sikeresen zajlott az Állami Számvevőszék részéről a 2021-es évben is, ebben elemi szerepet játszott szervezetünk felkészült, rugalmas és fejlődésre nyitott humánerőforrása, valamint annak jól működő, hatékony feladatellátást biztosító menedzsmentje.

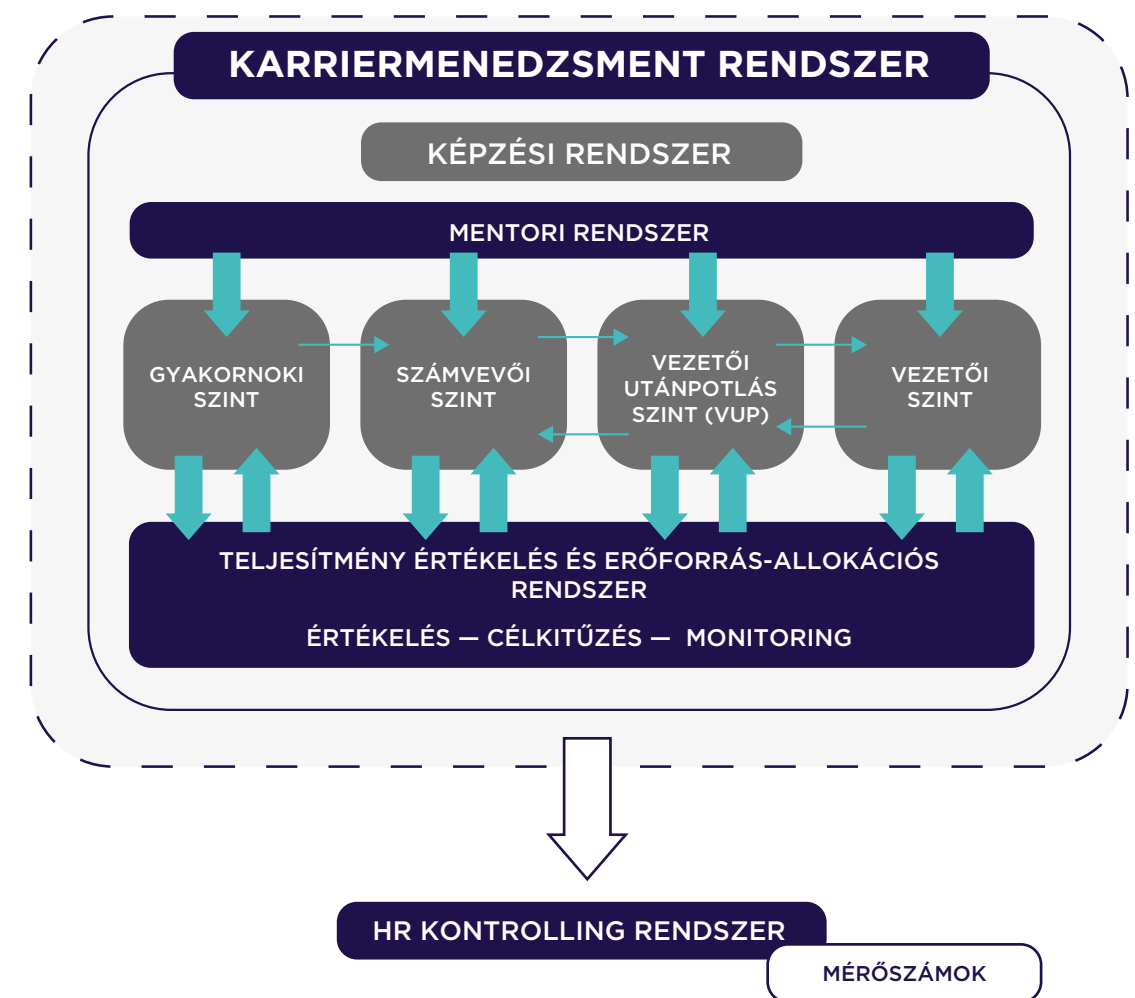
Szervezetünk humánerőforrás-gazdálkodása a járványhelyzet során az alkalmazottak egészségvédelmét és biztonságát helyezte előtérbe, és az állományt érintő minden kérdést ebből az aspektusból közelített meg. A járványügyi helyzet alakulását folyamatosan figyelemmel kísértük, az aktuális helyzethez igazodóan mérlegeltük a munkavégzés megszervezésének módját és meghoztuk a szükséges intézkedéseket (pl.: otthoni munkavégzés elrendelése, rugalmas munkarendben történő munkavégzés lehetőségének megteremtése). Az Állami Számvevőszék megújított alapokon nyugvó változáskezelési tevékenysége keretében a feladatellátás zavartalanságát biztosító és a hatékonyságot növelő változtatásokat az elmúlt időszakban is sikeresen végrehajtotta, melyhez szükség volt a jól képzett, motivált, és rugalmas szervezeti működést biztosítani képes alkalmazotti állományra.

Képzési tevékenység hozzájárulása a szervezeti rezilienciához

Az, hogy az Állami Számvevőszék képes volt a folyamatosan változó körülményekhez való gyors és zökkenőmentes alkalmazkodásra, és a pandémia megterhelő időszakában is növelni tudta teljesítményét (pl.: ellenőrzött kör lefedettsége tekintetében), a módszertani és technológiai újítások mellett visszavezethető a szervezeti humánerőforrás évek óta tartó, tervezett, a környezeti igények szempontjait figyelembe vevő képzésére. A képzési és tudásmegosztási tevékenységünk a járványhelyzet alatt sem torpant meg, annak fő

platformja az online térbe helyeződött át. Az elmúlt időszakban is számos lehetőség állt kollégáink rendelkezésére akár egyéni önképzés, akár szervezett kurzusok keretében személyes erőforrásaik, egyéni kompetenciáik fejlesztésére. A minőségi feladatellátás a szervezet valamennyi alkalmazottjával szemben egyértelmű elvárásként fogalmazódik meg, ennek alapját az önálló számvevői felelősség képezi. A számvevő felelős azért, hogy tevékenységét mindenkor magas szakmai színvonalon lássa el, ennek érdekében törekedjen a folyamatos fejlődésre, szakmai ismereteinek naprakészen tartására és bővítésére, melyhez minden támogatást megkap a munkáltató részéről. Az általános közpénzügyi ellenőri szakmai ismeretek (pl.: államháztartási, számviteli ismeretek) megszilárdítása mellett egy számvevőnek folyamatosan tennie kell a speciális szakterületeken való jártasság megszerzésére is annak érdekében, hogy aktuális feladatait minél alaposabban el tudja látni. A képzési portfólió kialakítása során erre is tekintettel volt szervezetünk, példaként említjük az Állami Számvevőszék és a Miskolci Egyetem által közösen szervezett tudásmegosztó tréningeket, ahol résztvevő több, mint 400 alkalmazott önállóan is értelmezhető, kompakt ismereteket sajátíthatott el pár napos kurzusok keretében (pl.: statisztika, digitalizáció, adatkezelés területén). Az említettek nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az alkalmazottak szerteágazó ismereteik révén képesek legyenek a legkülönbözőbb kihívásokkal szemben is helytállni.

Karriermenedzsment és mentori tevékenység hozzájárulása a szervezeti rezilienciához

Az Állami Számvevőszék folyamatosan kihangsúlyozza a tudatos karriertervezés fontosságát és ösztönzi az alkalmazottakat egyéni fejlődési céljaikat rögzítő karrierterveik összeállítására. Szervezetünk figyelemmel kíséri az agilis, motivált, magas szakmai színvonalon dolgozó alkalmazottak karrierútját, nyomon követi teljesítményüket, és kikristályosodott karriermenedzsment koncepció keretében segíti előrehaladásukat, támogatja őket kitűzött karriercéljaik megvalósításában. A folyamatos fejlődésre ösztönzés célja a szervezeti feladatellátás magas szakmai színvonalának biztosítása.

Az ambiciózus, vezetői karriercélok iránt érdeklődő kollégák 2021-ben is pályázhattak az Állami Számvevőszék vezetői utánpótlás rendszerébe, ahol lehetőségük nyílt a vezetői pozíció betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátításra. Az elmúlt évben 15 fő végezte el szervezetünk vezetőképzőjét. Itt szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a vezetők szerepe az elmúlt időszakban még hangsúlyosabbá vált, mint korábban. A vezető feladata, hogy alaposan megtervezze és megszervezze a feladatellátást, a beosztottak munkavégzését megfelelő iránymutatásokkal segítse, és biztosítsa a munkavégzés megváltozott – digitális – környezetben történő zavartalan, minőségi kritériumokat kielégítő ellátását. Szervezetünk mind a vezetői utánpótlás rendszer keretében, mind a vezetők számára rendezett képzések során törekedett arra, hogy felvértezze jelenlegi és leendő vezetőit a feladataik ellátásához szükséges készségekkel és képességekkel, segítve őket a megváltozott helyzet okozta kihívásokkal való megbirkózásban (pl.: feladatellátás megszervezésének távmunkában történő megvalósításában), vezetői feladataik sikeres ellátásában. A gyakornokok számára, valamint a frissen csatlakozó kollégáink orientációja, számvevői feladatokra történő felkészítése érdekében évek óta működik szervezetünkön belül a szakmai tapasztalatcserét biztosító mentori rendszer, amely a nagyobb felkészültséggel rendelkező alkalmazottak támogatása révén az elmúlt időszakban is kiválóan segítette az új belépő kollégákat a szervezetbe történő integrációban és a szakmai kihívásokkal szembeni helytállásban.

Munkavállalói egészségvédelem hozzájárulása a szervezeti rezilienciához

Az Állami Számvevőszék, mint felelős munkáltató a járványügyi helyzet során kiemelt figyelmet fordított a biztonságos munkakörülmények megteremtésére és biztosítására, ugyanakkor folyamatosan hangsúlyozta az alkalmazottak számára az egyén felelősségteljes viselkedésének megkerülhetetlenségét a védekezés sikeres kivitelezésében (pl.: védőoltás felvétele, a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások betartása), különféle intézkedésekkel is támogatva azt. Szervezetünk a legszigorúbb korlátozások közepette is törekedett továbbá az alkalmazottak közötti kapcsolatteremtés és kapcsolatépítés elősegítésére, különféle, a járványügyi előírásokat figyelembe vevő sportkihívások és szabadidős programok, valamint az online térben hozzáférhető, az otthoni munkavégzés lelki nehézségeivel való megküzdést támogató kurzusok által ügyelt a kollégák fizikális egészsége mellett a mentális állapotukra is. A járványkezeléssel kapcsolatos hatékony munkáltatói intézkedések, valamint az egészségmegőrzését támogató különféle kezdeményezések (pl.: szűrővizsgálatok megszervezése) révén az elmúlt évben is mindent megtett szervezetünk annak érdekében, hogy meg tudja védeni minden alkalmazásában álló egészségét, elkerülje a tömeges megbetegedéseket, valamint segítsen a járványhelyzet bizonytalanságokkal tűzdelt időszakában felmerülő mentális nehézségek leküzdésében. Bár az említett intézkedések elsődleges célja az alkalmazottak egészségének hatékony védelme volt, azonban biztosították azt is, hogy a pandémia alatt is megfelelő létszámú és állapotú humánerőforrás álljon szervezetünk rendelkezésére a feladatok tervezett, minőségcélokat kielégítő megvalósítása érdekében.

Digitális munkakörnyezet hozzájárulása a szervezeti rezilienciához

A járványhelyzet miatt bevezetett védelmi intézkedések (pl.: otthoni munka feltételeinek megteremtése), valamint szervezetünk digitalizációval kapcsolatos célkitűzéseinek új szintre helyezése következtében számos, korábban manuális, személyes kontaktot igénylő, és igen időigényes folyamat egyszerűsödött és gyorsult fel a virtuális térben történő lebonyolítás lehetőségének megteremtődésével. A papíralapú munkavégzés háttérbeszorulásával, az online kapcsolattartás előtérbe helyeződésével, a folyamatok egyszerűsödése és időigényének csökkenése következtében az alkalmazottak munkájának hatékonysága növekedni tudott. A rendelkezésre álló humánerőforrással, adott időintervallum alatt alkalmunk nyílt minőségileg megfelelő, nagyobb mennyiségű produktum megvalósítására. A technológiai váltás megteremtette a lehetőségét az egyes munkafolyamatokhoz rendelt humánerőforrás szükséglet felülvizsgálatára és annak optimalizálására, valamint a szükséges erőforrásmennyiség szervezeti kapacitás növelése és fejlesztése szolgálatába állítására. Az eredményes humánerőforrás-gazdálkodás, valamint a digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázása nagyban járultak hozzá szervezetünk rugalmas ellenálló képességéhez. Szervezetünk továbbra is nagy hangsúlyt fektet a kollégák digitális készségeinek fejlesztésére, melynek gyümölcsét a járványhelyzet kezdetétől fogva folyamatosan tudjuk hasznosítani, érte ezalatt például az otthoni munkavégzésre történő gyors és zökkenőmentes átállást, melyben jelentős szerepet játszott a munkavállalói állomány magasfokú infokommunikációs felkészültsége.

IV.4. Kockázatkezelési rendszer működése

A COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) modell szerinti belső kontrollrendszer működésének az alapja a meg-

felelően kialakított és működtetett kockázatkezelési rendszer. A Számvevőszék az ellenőrzési során több esetben is tapasztalta a kockázatkezelési rendszer kialakításának és működésének hiányát, ami az adott szervezet belső kontrollrendszerének egészére negatívan hat. Ezért most a beszámolóban részletesebben bemutatjuk a Számvevőszék kockázatkezelési pillérének működését, mintegy jó gyakorlatként a közszféra szervezetei számára.

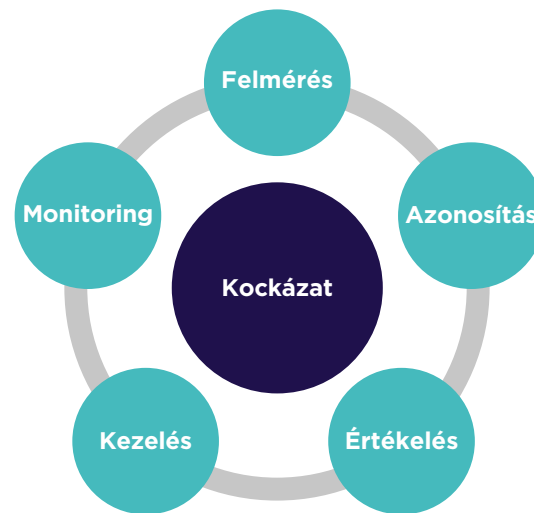
Az Állami Számvevőszék kockázatkezelési rendszere a kockázatok felmérése tekintetében három pilléren alapul, mely magába foglalja:

- a belső szervezeti egységek által azonosított kockázatok
- az ellenőrzési/elemzési projektek által azonosított kockázatok
- az egyedi kockázatok (esetileg felmerülő)

nyilvántartását, felmérését és kezelését, illetve visszamérését. A kockázatkezelés célja, hogy az azonosított, felmerülő kockázatokat elfogadható szintre / tűréshatárra csökkentse,

ezzel biztosítva a szervezeti célok hatékony, gazdaságos, eredményes megvalósulását, és a belső kontrollrendszer javulását. Minden kockázatnak legyen meg a kezelési módja, az intézkedések végrehajtásának felelőse.

A kockázatkezelés feladatai

Az azonosított kockázatok minden esetben besorolásra kerülnek kockázati forrásuk és azon belül fő kockázati kategóriák szerint, valamint elemzésre kerülnek a lehetséges/várható hatásuk a szervezeti célok tükrében. A kockázat számszerűsíthetősége érdekében meghatározásra kerül – a bekövetkezés esetén okozott hátrányos hatások mértéke alapján – az adott kockázat bekövetkezésének valószínűsége, valamint a kockázat hatása. A kockázatok kezelése egy szervezeti egységhez került becsatornázásra az egységes, átlátható kezelés érdekében.

A szervezeti egységek, valamint az ellenőrzés- és elemzési projektvezetők feladatellátásuk során a beazonosított kockázatokat, annak elfogadható szintre történő csökkentését saját hatáskörben kötelesek kezelni. Az egyedi kockázatok minden esetben egyedi kezelést is igényelnek. Az egyedi kockázatokon belül az Állami Számvevőszék külön hangsúlyt fektet a magas szintű, valamint a rendszerkockázatok kezelésére.

IV.5. Reziliencia és a folyamatos monitoring kapcsolata

Az Állami Számvevőszék évek óta elkötelezett a minőségirányítás iránt. A számvevőszékek minőségirányítása és teljesítménymérése kéz a kézben járnak, a minőségirányítási rendszer hitelesíti a teljesítményt és garantálja a hibamentes működést. Az Állami Számvevőszék minőségközpontú feladatellátó folyamatai önmagukban meghatározzák a számvevőszéki munka eredményének színvonalát, biztosítja, hogy az ellenőrzések során feltárt szabálytalanságok, valamint a megállapítások objektív tényeken alapuljanak, továbbá helytállóak legyenek.

Érdemes megemlíteni, hogy az Állami Számvevőszék által kialakított, az IFPP (INTOSAI Framework of Professional Pronouncement – Szakmai Dokumentumok INTOSAI Keretrendszere) nemzetközi sztenderdekkel összhangban lévő ellenőrzési általános alapelvek tartalmazzák többek között az etikai követelményeket és a minőségirányítási keretrendszert, a számvevőszéki ellenőrzés alapelemeit, típusait, továbbá a megbízhatóságra és bizonyosságra vonatkozó elveket. Ezen alapelvek szervezeti integrációjával biztosítjuk az átlátható és elszámoltatható működést. Célunk a közsféra szervezeteinek támogatása ezen értékek érvényesítésében.

Az Állami Számvevőszék a minőségi munka iránti elkötelezettsége kifejezésre juttatása érdekében, a számvevőszékek minőségirányításra vonatkozó nemzetközi sztenderdjét, az ISSAI 140-et irányadónak tekintve, a belső szabályozási környezetnek megfelelően, a szervezet működési hatékonyságának fejlesztésével kialakított minőségirányítási rendszer szerint működteti folyamatait. Az Állami Számvevőszék honlapján az Ellenőrzés-szakmai szabályok menüpont alatt nyilvánosan elérhető, A minőségirányított működés számvevőszéki alapelvei című dokumentumban foglaltakat érvényesíti az Állami Számvevőszék valamennyi szervezeti tevékenységében.

A minőségirányított működéssel összefüggő feladatok ellátásában kiemelt jelentősége van a monitoring tevékenységnek. Ennek megfelelően a Számvevőszék monitoring tevékenységet végez az ellenőrzési és elemzési folyamatai, valamint a nem ellenőrzési és elemzési projektjei szabályszerű megvalósulására, valamint a belső kontrollrendszere és folyamatai működésére vonatkozóan.

A minőségirányítási rendszer – így annak részeként a monitoring tevékenység – fejlesztésében fontos szempont évek óta a hatékonyságnövelés, illetve a digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázása. Az Állami Számvevőszék célul tűzte ki a digitális ellenőrzési környezet megteremtését, mely megkövetelte az ellenőrzési, igazgatási és monitoring tevékenység technikai fejlődését az egész szervezetben is. Az Állami Számvevőszék az elmúlt években megteremtette a digitális ellenőrzési környezet kialakításának feltételét az Ellenőrzési Folyamatot Támogató és Monitoring Szoftvere használatával. A szoftver informatikailag támogatja

A folyamatos monitoring fókuszai

a Számvevőszék valamennyi ellenőrzési folyamatát, elemzési tevékenységét, projektjei végrehajtását, továbbá azok monitoringját oly módon, hogy a folyamat megvalósulása, a feladatok végrehajtása valós időben nyomon követhető.

A feladatok végrehajtása során végzett folyamatos monitoring, a befejezést követő kontrolling, valamint az elért eredmény értékelése, elemzése lehetővé teszi, hogy az így szerzett tapasztalatok beépítésre kerüljenek a következő időszak tervezésébe és az új feladatok megvalósításába. A monitoring tevékenység tapasztalatai biztosítják továbbá, hogy a Számvevőszék minőségirányítási rendszere a minőségirányított működés továbbfejlesztése érdekében évente felülvizsgálatra kerüljön, továbbá alapot szolgáltatnak a szervezeten belüli agilis változtatásokhoz is.

Az Állami Számvevőszék szervezete dinamikus struktúra, melyben az elmúlt évben a COVID-19 járvány okozta, velünk maradó külső környezeti változás, a feladatellátás változásai, vagy a fentebb említett belső impulzusok folyamatosan generálják a változást. Miközben a belső szerkezet alapvetően stabil, amely magában foglalja az intézményi stratégiát és az abban meghatározott alapértékeket, folyamatosan új működéselemek jönnek létre, új kapcsolódások keletkeznek. Mindezek indukálják az Állami Számvevőszék folyamataiban az agilis és reziliens működést.

Ennek során az Állami Számvevőszék a legfontosabb intézményi értékek, vagyis az átláthatóság, elszámoltathatóság, függetlenség és objektív tényfeltárás, minőségirányított működés és etikusság folyamatos fenntartására mellett törekszik a folyamatos szervezeti megújulásra, mint a változásokhoz való alkalmazkodás elengedhetetlen értékére. A naprakész, releváns és megbízható információkkal alátámasztott döntéseken alapuló szervezeti irányítás biztosításához, valamint a szervezet belső folyamatainak, a szervezet irányítását, tevékenységét és gazdálkodását befolyásoló külső tényezők hatásainak menedzseléséhez, a vezetői döntéshozáshoz a folyamatos monitoring járul hozzá.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2021. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2021. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

Az Állami Számvevőszék a 2021. évi feladatai ellátásához rendelkezésre álló költségvetési támogatásokat a gazdaságosság, szabályszerűség és takarékoság szem előtt tartásával használta fel.

A Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvényben meghatározott eredeti költségvetési kiadások 12 846 266 E Ft-ra, a finanszírozási kiadások 479 838 E Ft-ra, a költségvetési bevételek 30 139 E Ft-ra, a finanszírozási bevételek 13 295 965 E Ft-ra módosultak.

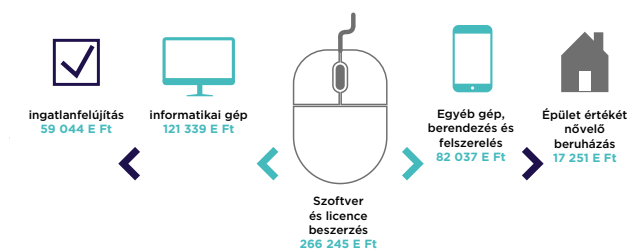
A Számvevőszék kiadásaiból 2021-ben 306 822 E Ft megtakarítást ért el, amelynek 91,8%-a a munkaadókat terhelő járulékon a szociális hozzájárulási adó mértékének jogszabályi változásából adódó hatása.

A járványügyi veszélyhelyzet kihívásaira reagálva a korábban megkezdett és 2021-ben tovább folytatott digitális fejlesztések szervezeti szintű beépítése, a korszerű digitális munkakörnyezet, a távmunka fenntartása biztosította a zavartalan feladatellátást a szervezetnél.

A korábbi év takarékos gazdálkodás eredményeként a 2020. évben keletkezett 213 598 E Ft összegű megtakarítást a Számvevőszék 2021. április hónapban befizette a Központi Maradványszámlási Alap javára így járulva hozzá a koronavírus elleni védekezésnél felmerülő állami kiadásokhoz.

Az Állami Számvevőszék a közpénz és köztulajdon eredményes és szabályszerű felhasználásával hozzájárult a 2021. évben megújított intézményi stratégiában megfogalmazott jövőképehez, amely szerint hozzáadott értéket teremt a társadalom részére. A Számvevőszék folyamatosan végezte a törvényben előírt feladatait a koronavírus járvány okozta veszélyhelyzetben is. A digitális működési és ellenőrzési környezet megteremtéséhez korszerű informatikai beszerzések valósultak meg.

A folyamatos monitoring fókuszai

A beruházási kiadások 486 872 E Ft összegéből 266 245 E Ft szoftver és licence beszerzés, 121 339 E Ft informatikai gép beszerzés valósult meg. Az egyéb gépek, berendezések 82 037 E Ft összegű beszerzése következtében korszerűsödött a gépjárműpark, valamint a hűtés-fűtési rendszer, ezzel támogatva a szervezet környezettudatos, egyúttal költségtakarékos működését.

Az épület értékét növelő beruházás 17 251 E Ft összegben valósult meg. A szervezet működésének hatékonyságát növelte a papírmentes hivatal megvalósítása érdekében tett digitalizációs fejlesztések. A felújítási kiadások 59 044 E Ft-tal növelték az ingatlanok értékét. A takarékos gazdálkodás eredményeképpen az előző évhez képest 6,2%-kal kevesebb dologi kiadás merült fel és került elszámolásra.

I. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ÁLTAL KÉSZÍTETT 2021. ÉVI SZÁMVEVŐSZÉKI JELENTÉSEK ÉS ELEMZÉSEK

SZÁMVEVŐSZÉKI JELENTÉSEK

- 20168** Jelentés - Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2017-2018. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Magyar Liberális Párt – Liberálisoknál
- 21001** Jelentés - A jelentős beruházások ellenőrzése - a Szolnoki Szigligeti Színházhoz kapcsolódó felújítás projektje
- 21002** Jelentés - A szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése kilenc gazdasági társaságnál
- 21003** Jelentés - A Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2020. évi megosztásáról szóló önkormányzati rendelet felülvizsgálata
- 21004** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Főváros és kerületek, megyei jogú városok és megyei önkormányzatok
- 21005** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Összegzés önkormányzatok összesen
- 21006** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Baranya megye települési önkormányzatai
- 21007** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Bács-Kiskun megye települési önkormányzatai
- 21008** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Békés megye települési önkormányzatai
- 21009** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Borsod-Abaúj-Zemplén megye települési önkormányzatai

- 21010** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Csongrád-Csanád megye települési önkormányzatai
- 21011** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Fejér megye települési önkormányzatai
- 21012** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Győr-Moson-Sopron megye települési önkormányzatai
- 21013** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Hajdú-Bihar megye települési önkormányzatai
- 21014** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Heves megye települési önkormányzatai
- 21015** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Jász-Nagykun-Szolnok megye települési önkormányzatai
- 21016** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Komárom-Esztergom megye települési önkormányzatai
- 21017** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Nógrád megye települési önkormányzatai
- 21018** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Pest megye települési önkormányzatai
- 21019** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Somogy megye települési önkormányzatai
- 21020** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Szabolcs-Szatmár-Bereg megye települési önkormányzatai
- 21021** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Tolna megye települési önkormányzatai
- 21022** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Vas megye települési önkormányzatai
- 21023** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Veszprém megye települési önkormányzatai
- 21024** Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok integritásának ellenőrzése - Zala megye települési önkormányzatai
- 21025** Jelentés - A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2019. évi választására fordított pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése

- 21026** Jelentés - A köznevelési humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése 22 gazdasági társaságnál
- 21027** Jelentés - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése - Megyei önkormányzatok, a megyei jogú városok önkormányzatai, a fővárosi és a fővárosi kerületek önkormányzatai
- 21028** Jelentés - A köznevelési és szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – 10 Alapítvány, 8 Egyesület szociális és köznevelési intézményfenntartó
- 21029** Jelentés - Az államháztartás központi alrendszere fejezeteinek ellenőrzése - Gazdasági Versenyhivatal
- 21030** Jelentés - A köznevelési humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – 56 intézményfenntartó
- 21031** Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
- 21032** Jelentés - A köznevelési és szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – tizennégy gazdasági társaságnál
- 21033** Jelentés - A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Budapesti Operettszínház
- 21034** Jelentés - A Magyar Nemzeti Bank működése szabályszerűségének ellenőrzése
- 21035** Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a FIDESZ - Magyar Polgári Szövetségnél
- 21036** Jelentés - A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad
- 21037** A nyilvános könyvtári ellátást végzők ellenőrzése
- 21038** Jelentés - A köznevelési és szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – kilenc gazdasági társaságnál
- 21039** Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Kereszténydemokrata Néppártnál
- 21040** Jelentés - A köznevelési humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése - Képzett Polgárságért Alapítvány

- 21041** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
- 21042** A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről – Indítsuk Be Magyarországot Alapítvány
- 21043** Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A szociális és köznevelési humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – 24 intézményfenntartó
- 21044** Jelentés - A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás - Színház- és Filmművészeti Egyetem
- 21045** A jelentős beruházások ellenőrzése – Harkányi Gyógy- és Strandfürdő fejlesztése beruházási projekt
- 21046** A jelentős beruházások ellenőrzése – Nyíregyházi Atlétikai Centrumot érintő beruházási projekt
- 21047** A Szanálási Alap pénzügyi - számviteli ellenőrzése
- 21048** A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Szövetség a Polgári Magyarországért Alapítvány
- 21049** A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Barankovics István Alapítvány
- 21050** A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Savköpő Menyét Alapítvány
- 21051** Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A köznevelési és szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – 28 intézményfenntartó
- 21052** Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A köznevelési humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – 28 intézményfenntartó
- 21053** Vélemény Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatról
- 21054** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Állatorvostudományi Egyetem

- 21055** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Miskolci Egyetem
- 21056** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Neumann János Egyetem
- 21057** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Soproni Egyetem
- 21058** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Vagyongazdálkodás – Széchenyi István Egyetem
- 21059** A költségvetési támogatásban részesülő számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek ellenőrzése – Sportegyesületek, sportszövetségek ellenőrzése - Magyar Diáksport Szövetség
- 21060** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Momentum Mozgalomnál
- 21061** A jelentős beruházások ellenőrzése – Petz Aladár Megyei Oktató Kórházát érintő beruházási projekt
- 21062** Nem hitéleti célra kapott költségvetési támogatásban részesülő, jogi személyiséggel rendelkező vallási közösségek utóellenőrzése
- 21063** A lakosság védelme a fertőző betegségekkel szemben
- 21064** Pártok gazdálkodása – A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2018-2019. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Magyar Kétfarkú Kutya Pártnál
- 21065** A környezettudatos tervezésre és az energiafogyasztási címkézésre vonatkozó intézkedések ellenőrzése
- 21066** A költségvetési szervek irányítói, tulajdonosi feladatai ellátásának ellenőrzése – Innovációs és Technológiai Minisztérium
- 21067** Önkormányzatok ellenőrzése – Önkormányzati intézmények integritás és belső kontrollrendszerének ellenőrzése
- 21068** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség
- 21069** Központi költségvetési szervek ellenőrzése - A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal középírányító központi költségvetési szerv ellenőrzése
- 21070** Kampánypénzek ellenőrzése – Az időközi országgyűlési képviselő-választási kampányokra fordított pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése

- 21071** Utóellenőrzések - A nyilvános könyvtári ellátás működésének utóellenőrzése
- 21072** A költségvetési támogatásban részesülő számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek ellenőrzése – Sportegyesületek, sportszövetségek ellenőrzése - Magyar Sí Szövetség
- 21073** A központi költségvetési szervek ellenőrzése – Tankerületi központok
- 21074** A költségvetési szervek irányítói, tulajdonosi feladatai ellátásának ellenőrzése - Honvédelmi Minisztérium
- 21075** A központi költségvetési szervek ellenőrzése - Vagyongazdálkodás - Egyenlő Bánásmód Hatóság
- 21076** Az Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése - Az Önkormányzatok – településtípusok szerinti – gazdálkodásának fenntarthatósága (322 város)
- 21077** A rendszeres költségvetési támogatásban nem részesülő pártok ellenőrzése – 13 párt
- 21078** A rendszeres költségvetési támogatásban nem részesülő pártok ellenőrzése – 160 párt
- 21079** 2020. évi zárszámadás – Magyarország 2020. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése
- 21080** Az Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése - Az Önkormányzatok – településtípusok szerinti – gazdálkodásának fenntarthatósága (135 nagyközség)
- 21081** Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése
- 21082** A hulladékgazdálkodás ellenőrzése
- 21083** Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzése
- 21084** Az államháztartás központi alrendszere fejezeteinek ellenőrzése – Köztársasági Elnökség
- 21085** Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok vagyonellenőrzése
- 21086** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2019-2020. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Magyar Szocialista Pártnál

- 21087** Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Országos Meteorológiai Szolgálat
- 21088** Költségvetési szervek monitoring típusú ellenőrzése
- 21089** A többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok integritásának ellenőrzése - 148 gazdasági társaságnál
- 21090** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2019-2020. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Párbeszéd Magyarországért Pártnál
- 21091** Az önkormányzati és társulás irányítása alá tartozó intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése- társulások irányítása alá tartozó 378 intézmény
- 21092** A többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok integritásának ellenőrzése – 208 gazdasági társaságnál
- 21093** Köztestületek monitoring típusú ellenőrzése - Országos Bírósági Hivatal nyilvántartásában szereplő köztestületek ellenőrzése – Önkormányzati tűzoltóságok, szakmai, gazdasági, érdekképviselőket ellátók és egyéb köztestületek
- 21094** Köztestületek monitoring típusú ellenőrzése - Országos Bírósági Hivatal nyilvántartásában szereplő köztestületek ellenőrzése – Hegyközségek, hegyközségi tanácsok
- 21095** Az önkormányzat és társulás irányítása alá tartozó intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése – társulások irányítása alá tartozó 213 intézmény
- 21096** A Bács-Kiskun megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21097** A Baranya megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21098** A Békés megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21099** A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21100** A Csongrád-Csanád megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21101** A Fejér megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21102** A Budapest fővárosi és kerületi önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése

- 21103** A Győr-Moson-Sopron megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21104** A Hajdú-Bihar megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21105** A Heves megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21106** A Jász-Nagykun-Szolnok megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21107** A Komárom-Esztergom megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21108** A Nógrád megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21109** A Pest megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21110** A Somogy megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21111** A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21112** A Tolna megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21113** A Vas megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21114** A Veszprém megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21115** A Zala megyei önkormányzati intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése
- 21116** A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságoknál a fizetőképességet veszélyeztető helyzet bekövetkezése kockázatainak ellenőrzése
- 21117** A többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok integritásának ellenőrzéséről – 8 gazdasági társaságnál
- 21118** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2019-2020. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Jobbik Magyarországért Mozgalomnál

- 21119** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2019-2020. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Lehet Más a Politikánál
- 21120** Pártok gazdálkodása - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2019-2020. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Demokratikus Koalíciónál

ELEMZÉSEK

- T/507** Elemzés - Távmunka, otthoni munkavégzés, lehetőségek, kockázatok
- T/508** A közös önkormányzati hivatalok ellenőrzési tapasztalatai
- T/509** A lakosság védelme a fertőző betegségekkel szemben
- T/510** Családpolitika
- T/511** A digitális eszközök adózásban történő alkalmazása
- T/512** Kutatási jelentés – Felmérés a felsőoktatásban tanuló fiatalok pénzügyi kultúrájáról, 2020
- T/513** A beszámolók közzététele, letétbe helyezése
- T/514** A helyi önkormányzatok adóztatási tevékenysége
- T/515** A turizmus helyzete – a járvány előtt és alatt
- T/516** Az államadósság-csökkentés fenntarthatóságának kockázatai a 2016-2019. évi folyamatok alapján
- T/517** Elemzés a pénzügyi tudatosság helyzetének áttekintéséről, különös tekintettel a digitalizációs kihívásokra
- T/518** Felsőoktatás a változások tükrében – verseny, minőség, teljesítmény
- T/519** SDG 7 – Értékelés a „Megfizethető és tiszta energia” célkitűzés megvalósítása eredményességének ellenőrizhetőségéről
- T/520** A számviteli szabályzatok szerepe – a kontrollkörnyezet kialakítása
- T/521** Felelős vezető – az állami tulajdonban lévő gazdasági társaságoknál
- T/522** A közadatkereső rendszer szerepe

T/523 Közpénzügyi rendszerek ellenőrzése során felülvizsgálandó kontrollok beazonosítása, rendszerezése

T/524 Next Generation csomag és a fenntarthatóság kérdése

T/525 A piaci versenyt érintő közbeszerzési gyakorlat

T/526 A piaci verseny szempontjai a COVID-19 világjárvány időszakában a védekezési eszközök tekintetében

T/527 A 2020. II. féléves költségvetési folyamatokról

T/528 A koronavírus-járványt követő gazdasági újraindulás: közpénzügyi hatások

T/529 Integritás kockázatok és kontrollok újragondolása világjárvány idején

T/530 Szempontok a Költségvetési Tanács részére véleménye kialakításához a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat zárószavazásához

T/531 A monetáris politika költségvetési kockázatai

T/532 2021. évi költségvetés végrehajtásának I. negyedéves monitoringjáról szóló elemzés

T/533 Sajtótermékek - A modernkori tömegkommunikáció dilemmái

T/534 Az építőipar hozzájárulása a gazdasági növekedéshez

T/535 A tulajdonosi joggyakorlási tevékenység megerősítése

T/536 A költségvetési politika COVID-19 járvány alatti alakulása különös tekintettel az ÁFA és az SZJA politikára

T/537 A digitális oktatás tapasztalatainak értékelése

T/538 Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2021. I. félévi költségvetési folyamatokról

T/539 Elemzés - A 2020. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzéséhez kapcsolódóan

T/540 A makrogazdasági és költségvetési folyamatok monitorozása - 2021. január - augusztus

T/541 Elemzés - Gyógyszerek és étrend-kiegészítők, kockázatok és mellékhatások

T/542 Elemzés - A lakossági megtakarításokra és ezek államadósság finanszírozásba való bevonhatóságára ható tényezők

T/543 Elemzés - A klímaváltozás kockázatai és Magyarország felkészülése e kockázatok kezelésére

T/544 Elemzés - Az ipar hozzájárulása a gazdasági növekedéshez

T/545 Elemzés - A makrogazdasági és költségvetési folyamatok monitorozása - 2021. január - szeptember

T/546 Elemzés - Az állami nyilvántartások és az elektronikus ügyintézés

T/547 Elemzés - A mikro-, kis- és középvállalkozások adózásáról

T/548 Elemzés- A makrogazdasági és költségvetési folyamatok monitorozása- 2021. január - október

T/549 Közjegyzői és végrehajtói tevékenység elemzése

T/550 Elemzés- A makrogazdasági és költségvetési folyamatok monitorozása- 2021. január - november

T/551 A köznevelési és szociális humánszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók államháztartáson kívüli fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználása szabályozásának monitoring típusú ellenőrzése kapcsán a 2021. évben bekért dokumentumok összegző értékelése

II. SZÁMÚ MELLÉKLET: KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

Könyvvizsgálói jelentés

Független könyvvizsgálói jelentés

és

Tájékoztató az Országgyűlés elnöke részére az Állami Számvevőszék költségvetési fejezet

2021. évi éves költségvetési beszámolójának felülvizsgálatáról

KÉSZÍTETTE:

SZENCZI DIVIZOR
ÜZLETVITELI TANÁCSADÓ ÉS KÖNYVVIZSGÁLÓ KFT.

SZÉKHELY: 1088 BUDAPEST, JÓZSEF KÖRÜT 19. III/6.
LEVELEZÉSI CÍM: 4002 DEBRECEN PF. 309
TEL./FAX: (52) 454-928 • (52) 454-929 • (52) 531-506

IRODA CÍM: 4024 DEBRECEN, SZENT ANNA UTCA 14/A.
EMAIL: IRODA@SZENCZIDIVIZOR.HU
MOBIL: +36 (30) 633-2309

FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZET 2021. ÉVI GAZDÁLKODÁSÁRÓL SZÓLÓ BESZÁMOLÓ KÖNYVVIZSGÁLATÁRÓL, AZ ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA RÉSZÉRE

Vélemény:

Elvégeztem az Állami Számvevőszék Költségvetési Fejezet (továbbiakban: ÁSZ) 2021. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló, 2022. február 24 keltezéssel készített, éves záró költségvetési beszámolójának a könyvvizsgálatát, – amely szerint a teljesített bevételek összege 13 326 103 eFt, a teljesített kiadások összege 12 378 483 eFt, 2021 évre vonatkozó maradvány kimutatás szerinti összes maradvány összege: 947 620 eFt, további adatszolgáltatásokból (elszámolásokból) valamint a 2021. december 31-i mérlegből az eszközök és források egyező végösszege 4 793 597 eFt, az ugyanezen időponttal végződő költségvetési évre vonatkozó eredménykimutatásból, melyben a mérleg szerinti eredmény 129 896 eFt, nyereség –, amely számviteli információk a Magyarországon hatályos számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: számviteli törvény), valamint az államháztartás számviteléről szóló hatályos 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet (a továbbiakban: államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet - Áhsz.) alapján kerültek meghatározásra.

Véleményem szerint az Állami Számvevőszék 2021. évi éves költségvetési beszámolója megbízható és valós képet ad a vonatkozó gazdálkodási időszak költségvetésének teljesítéséről és jövedelmi helyzetéről, valamint a 2021. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetről.

Véleményem kiegészül azzal a kijelentéssel, hogy az Állami Számvevőszék 2021. december 31-ével végződő költségvetési évre vonatkozó mellékelt éves záró költségvetési beszámolója és az abban közölt számviteli információk minden lényeges szempontból az államháztartásról szóló hatályos 2011. évi CXCV. törvénynek megfelelően, a számviteli törvénnyel, az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelettel, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező hatályos 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelettel (továbbiakban: Ávr.), valamint az Állami Számvevőszékről szóló hatályos 2011. évi LXVI. törvénnyel (továbbiakban: Ász tv.) összhangban kerültek összeállításra és ezért véleményem szerint a 2021. évi az éves záró költségvetési beszámoló elfogadásra alkalmas.

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KJ-1680/94/VIII
002728

1

A vélemény alapja:

Könyvvizsgálatomat a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottam végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségem bővebb leírását jelentésem „A könyvvizsgáló éves záró költségvetési beszámoló könyvvizsgálatáért és véleményezéséért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Független vagyok az Állami Számvevőszék szervezetétől a vonatkozó Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara „A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzat”-ában, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Könyvvizsgálók Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)” című kézikönyvében (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelek az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is.

Az éves záró költségvetési beszámoló általam végzett könyvvizsgálatára vonatkozó, Magyarországon hatályos etikai követelményeknek megfelelően, független vagyok az Állami Számvevőszéktől és ugyanezen etikai követelményekkel összhangban eleget tettem egyéb etikai felelősségeimnek is.

Meggyőződésem, hogy az általam megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményemhez.

Egyéb információk:

Az egyéb információk az éves záró költségvetési beszámolóban, illetve ahhoz kapcsolódó nem számviteli információkból állnak, beleértve azok mellékleteinek tartalmát is. Az Állami Számvevőszék vezetése (továbbiakban: „vezetés”) felelős az egyéb információk elkészítéséért és bemutatásáért. Az éves záró költségvetési beszámolóban közölt számviteli információkról a jelentésem „Vélemény” szakaszában adott véleményem nem vonatkozik az egyéb információkra, és az egyéb információkra vonatkozóan nem bocsátok ki semmilyen formájú bizonyosságot nyújtó következtetést. Az éves záró költségvetési beszámolóban, valamint mellékleteikben közölt számviteli információk általam végzett könyvvizsgálatával kapcsolatban az én felelősségem az egyéb információk áttekintése (átolvasása) és ennek során annak mérlegelése, hogy az éves záró költségvetési beszámolóban, valamint mellékleteikben foglalt egyéb információk ellentmondanak-e a közölt számviteli információknak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteim alapján, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy azok lényeges hibás állítást tartalmaznak. Ha az elvégzett munkám alapján arra a következtetésre jutok, hogy az egyéb információk lényeges hibás állítást tartalmaznak, kötelességem ezt a tényt jelteni. Ebben a tekintetben nincs jelentenivalóm.

DETRICH JÁNOSVNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VII.1
002728

2

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége az éves záró költségvetési beszámolóért:

A vezetés felelős az éves záró költségvetési beszámolóban az államháztartásról szóló hatályos 2011. évi CXCV. törvénynek megfelelő összeállításáért és előterjesztésért, az abban szereplő számviteli információknak a számviteli törvényben, az államháztartás számviteléről szóló kormányrendeletben, az Ávr-ben, valamint az Ász tv-ben foglaltakkal összhangban történő elkészítésért és bemutatásáért, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításoktól mentes éves záró költségvetési beszámoló elkészítése.

Az éves költségvetési beszámoló elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje az Állami Számvevőszéknél a gazdálkodás folytatása elvének érvényesülését – különös tekintettel a beszámolással érintett időszakban bekövetkezett, illetve a beszámolási időszakot követő költségvetési évre tervezett szervezeti és feladatváltozásokra –, és az adott helyzetnek megfelelően tegye közzé a gazdálkodás folytatása elvének érvényesülésével kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a gazdálkodás folytatásának elvén alapuló éves költségvetési beszámoló összeállításáért. A vezetésnek a gazdálkodás folytatásának elvéből kell kiindulnia, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn.

Az irányítással megbízott személyek felelősek az Állami Számvevőszék pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló éves záró költségvetési beszámoló könyvvizsgálatáért és véleményezéséért való felelőssége:

A könyvvizsgálat során célom kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy az éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményemet tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássak ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várákozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk alapján meghozott gazdasági döntéseit.

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazok, és szakmai szkepticizmust tartok fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- Azonosítottam és felmértem az éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak

DETRICH JÁNOSVNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VII.1
002728

3

kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat alakítottam ki és hajtottam végre, valamint véleményem megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szereztem. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredő, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

- Értékelem az Állami Számvevőszéknél a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és közzétételek ésszerűségét.
- Megismertem a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezek meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a belső kontroll hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsak.
- Megvizsgáltam az éves záró költségvetési beszámolóba belefoglalt számviteli információkat, különös tekintettel az Állami Számvevőszéknek az éves záró költségvetési beszámolóban bemutatott költségvetési mérlegére, pénzeszközeinek változására, adósságállományára, vagyonkimutatására, továbbá a többéves kihatással járó döntések számszerűsített hatásaira, a kötelezettségek alakulására.
- Következtetést vontam le arról, hogy a 2021. évi éves költségvetési beszámoló képesen helyénvaló volt-e a vezetés részéről a gazdálkodás folytatásának elvén alapuló éves költségvetési beszámoló összeállítása, valamint a szerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel az Állami Számvevőszék szervezet gazdálkodás folytatásának elve érvényesülését illetően, különös tekintettel a szervezeti- és feladat változásokra, beleértve a jövőbeli események, valamint feltételek változásának hatásait is. **Következtetésem a független könyvvizsgáló jelentésem dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak.** Jövőbeli események vagy feltételek azonban érinthetik az Állami Számvevőszéknél a gazdálkodás folytatása elvének érvényesülését.

Az irányítással megbízott személyek tudomására hozom - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve az Állami Számvevőszék által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatom során általam azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek. Könyvvizsgálatom során megállapítom, hogy az Állami Számvevőszéknél nem tártam fel jelentős hiányosságot.

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-168094/VIII
002728

4

Értékelem az Állami Számvevőszék éves költségvetési beszámolója átfogó bemutatását, felépítését és tartalmát, beleértve az egyéb információkat és közzétételeket; valamint értékelem azt is, hogy az éves költségvetési beszámolóban a realizált ügyletek és események valós bemutatása teljesült.

Hitelesítő záradék: Az Állami Számvevőszék 2021. évi éves költségvetési beszámolója megbízható és valós képet ad a vonatkozó gazdálkodási időszak költségvetésének teljesítéséről és jövedelmi helyzetéről, valamint a 2021. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetről.

Budapest, 2022. március 10

"SZENCZI" DIVIZOR
Üzletvitel, Tanácsadó és
Könyvvizsgáló Kft.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6.
Adószám: 11156298-2-42

Könyvvizsgáló cég képviselőjének aláírása
Czigléczki János ügyvezető
SZENCZI DIVIZOR KFT.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6
Nyilvántartási szám: 000852
Költségvetési minősítés száma: KM002171

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-168094/VIII
002728

Kamarai tag könyvvizsgáló aláírása
Detrich Jánosné dr.
Nyilvántartási szám: 002728
Költségvetési minősítés száma: KM000199

5

TÁMOGATÁS
FÜGGETLENSÉG
TÖRVÉNYESSÉG VIZUALIZÁCIÓ

SZABÁLYOSSÁG

ELSZÁMOLTATHATÓSÁG
TELJESÍTMÉNY
ELLENŐRZÉS

FENNTARTHATÓSÁG
KAPACITÁSNÖVEKEDÉS

TUDÁSMEGOSZTÁS

INTEGRITÁS ÁTLÁTHATÓSÁG

ÉRTÉKTEREMTÉS

DIGITALIZÁCIÓ ÉRTÉKEKELÉS

REZILIENCIA

TELJESÍTMÉNY
ELEMZÉS

Állami Számvevőszék

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. • Postacím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefonszám: +36-1-484-9100 • Telefax: +36-1-484-9200

www.asz.hu